

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 150 lir

Leto XXX. Št. 147 (8853)

TRST, nedelja, 23. junija 1974

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužni Evropi.

Naše gledališče v resni nevarnosti

Upravni svet Stalnega slovenskega gledališča je v četrtki na dramatični tiskovni konferenci dejal: «Gledališče bomo zaradi pomanjkanja sredstev prisiljeni zapreti, ker država ne izpolnjuje svoje obveznosti».

Finančni položaj gledališča je zelo resen in je gledališče imelo že v proračunu sezone 1973-74 predviden visok deficit. Vendar pa so vsaj trenutne težave reševali s posojili, ki so jih dajali krajevni finančni zavodi (Cassa di risparmio in Tržaška kreditna banka) na osnovi jamstev tržaške občine in tržaške pokrajine ter podpore dežele. Gledališče se je zaradi tega stalno zadolževalo in so samo pasivne obresti letno dosegale izdatke v višini na desetine milijonov lir. Celo ti viri pa so sedaj usahnil zaradi znane zapore kreditov in je bila uprava prisiljena ustaviti izplačila, igralcem in osebju pa je izplačala samo skromne akontacije.

Vendar pa v primeru Stalnega gledališča ne gre za težave, ki izvirajo iz kreditne zapore (ta jih samo zastruje), temveč za neizpolnjevanje obveznosti države. Proračun gledališča namreč temelji na samoprispevku društva Slovensko gledališče, na prispevkih občin, pokrajine, dežele in tržaškega sklada, poleg seveda in-kasa od predstav. Vse te krajevne ustanove so v redu izplačevale svoje obveznosti. Če bi država prispevala svojo kvoto, ki po ministrski okrožnici (ki ima v konkretnem primeru zakonsko veljavo, kar ustreza zakonu še ni bil sprejet) dosegla 60 odstotkov na vsoto, ki jih prispevajo te navedene krajevne ustanove, bi bila bilanca Stalnega slovenskega gledališča uravnotežena in težav ne bi bilo. Dejansko pa država že štiri leta ne samo da ni priznala 60-odstotne kvote, temveč ni izplačala niti skromne simbolične vsote, ki je zadnje leto dosegla 15 milijonov lir.

Vsa stalna gledališča v Italiji prejema iz proračuna ministrstva za turizem in predstave je omenjeni prispevek, ki ga ne prejema samo Stalno slovensko gledališče. Naša slovenska gledališka hiša je torej v diskriminiranem položaju v primerjavi z drugimi italijanskimi gledališči.

Za popolno publicizacijo Stalnega slovenskega gledališča, in torej tudi za formalno priznavanje statusa «stalnost» z vsemi pravnimi in finančnimi posledicami, ni nobene ovire. Dejanski status stalnosti priznavajo gledališči predvsem s rodna italijanska stalna gledališča, saj je Stalno slovensko gledališče v Trstu polnopravni član združenja italijanskih stalnih gledališč, njegov ravnatelj pa je celo član izvršnega odbora tega združenja.

Dejanski status stalnosti priznavajo gledališči vse krajevne ustanove, ki sodelujejo s svojimi predstavami v njegovem upravnem svetu. Tržaška pokrajina in tržaška občina sta se z resolucijami, za katera so glasovale vse stranke ustavnega loka, zavezale za dokončno rešitev tega vprašanja. Dežela je Stalnemu slovenskemu gledališču priznala s svojim zakonom status primarne kulturne institucije. Končno je dežela lanskega oktobra osvojila vlogo Stalnega slovenskega gledališča in jo je kot lastno posredovala ministrstvu za turizem in predstave ter predsedstvu vlade in na ta način uradno zahtevala priznanje stalnosti.

Vse torej kaže, da resnične ovire niso v Trstu, niti v deželi Furlaniji - Julijski krajini, temveč da so v Rimu, kjer menida prihaja do uradno nepriznanega veta s strani zunanjega ministrstva. Na vsak način pa v Rimu ni politične

dobre volje za rešitev tega važnega vprašanja.

Za slovensko narodnostno skupnost v Italiji in za italijansko demokratično javnost pomeni sporočilo upravnega sveta Stalnega slovenskega gledališča zelo žalostno vest, saj ne priča samo o resni nevarnosti za obstoj tako važne kulturne ustanove, temveč tudi o negativnem odnosu, ki ga ima gošednji rimski vladni in politični krogi do rešitve enega izmed vprašanj, za katerega se zavzema celotna tržaška in deželna javnost.

Zato pa je tudi toliko bolj na mestu poziv upravnega sveta Stalnega slovenskega gledališča, naj slovenska in italijanska javnost ter vse politične sile, ki se sklicujejo na ustavo podprto njegove upravičene zahteve, da bo gledališče še nadalje opravljalo svoje plemenito poslanstvo v korist slovenske narodnostne skupnosti in splošnega kulturnega bogstva naše dežele.

BOGO SAMS

SPOR V KRŠČANSKI DEMOKRACIJI SE VEČA

Obsodba Fanfanijevega nastopa proti članoma osrednjega vodstva

RIM, 22. — Oster spor, ki je prišel na dan na zadnji seji osrednjega vodstva krščanske demokracije med levico «forze nuove» in Fanfanijem, je močno odjeknil v italijanskih političnih krogih. Na seji osrednjega vodstva KD je Fanfani izjavil iz izvršnega odbora vodstva Donat Cattina in Bodrata, ki nista glasovala za resolucijo, ki je ohranila politiko tajnika in načelnika, kako je bila rešena «adna kriza».

Ob tej sarovoljni odločitvi Fanfanija je sprgovoril tudi demokristjanski poslanec Galloni, ki je izjavil, da statut stranke ne predvideva «takega načina odstopa» Galloni pravi, da ima tajnik stranke po statutu možnost, da predlaga osrednjemu vodstvu imenovanje člana izvršnega odbora. Zato je osrednje vesavo, ki odloča o odstopu in ne tajnik stranke. Galloni izraža vso solidarnost Donat Cattinu in Bodratu, ker je v preteklosti zavezal podobna stališča, kot sta jih zavezala prizadeta člana leve struje čezraje nove.

Stališče Fanfanija je obsodilo tudi podtajnik za zunanje zadeve demokristjanski poslanec Granelli, ki je dejal, da je način, ki ga je uporabil Fanfani pri odstopu Donat Cattina in Bodrata, nesprejemljiv in da s takšnim načinom ni mogoče pomiriti notranjega življenja v stranki.

Seja osrednjega vodstva PRI

RIM, 22. — Osrednje vodstvo republikanske stranke se je danes sestalo. Glavno poročilo o rešitvi vladne krize in o gospodarskem položaju je imel tajnik La Malfa. Na njegov predlog so tudi sklenili, da bo kongres stranke letos v novembru. V svojem poročilu je La Malfa ponovil svojo stano stališča, češ da je treba zmanjšati notranjo potrošnjo in je napadeli sindikate, da neodgovorno vodijo boj za vedno večje plače, kar povzroča inflacijo. Tajnik republikanske stranke, ki je bil že mnogokrat minister in je njegova stranka na vladi ali podpira vlado od zunaj vsa po vojna leta, je zvrnil odgovornost za sedanjo gospodarsko krizo tudi na komuniste, češ da so s svojimi stališči vplivali, «da niso bili odobreni v parlamentu predložitve republikancev o gospodarski in finančni politiki».

MILAN, 22. — Tukaj so danes sporočili, da bo novi dnevnik «Giornale», ki ga vodi Indro Montanelli, izšel prvič v torek, 25. junija. Sporočilo, ki so ga objavili pravi, da «Giornale» izdaja družba urednikov, ki je sestav-

De Martino o naporih socialistov za prebroditev gospodarskih težav

Resolucija osrednjega vodstva KPI o političnem položaju v državi

RIM, 22. — Nekateri socialistični voditelji so ocenili sporazum strank vladne večine precej negativno, predvsem pa so izrazili bojazn, da bodo bili ukrepi, ki jih nameravajo sprejeti za ozdravitev gospodarstva, v breme skoraj izključno delavcev. Nekateri so celo izjavili, da vladna kriza ni bila gospodarske narave, temveč politična, da je krščanska demokracija svoje notranje spore skušala zvrniti na ramena svojih vladnih zaveznikov.

Glavni tajnik PSI De Martino je napisal za jutrišnji «Avanti» članek, v katerem odkrito govori o sedanjem političnem položaju, zlasti pa še o socialističnih naporih, da bi omilili gospodarsko krizo, obenem pa preprečili hujšo politično krizo. De Martino pravi, da je sedaj socialistična stranka pred veliko odgovornostjo, za katero sta potrebna pogum in odločnost hrabri, obenem pa tudi zavest, da pritiska huda gospodarska kriza. Tajnik PSI ugotavlja, da je sedanja gospodarska kriza povezana z občo politično in socialno krizo, ki postavlja v diskusijo stare odnose oblasti, ki so se uveljavili skozi dolga leta in globoko pretresa vse državne ustanove. Državi grozi fašistično prevratništvo, ki se pojavlja z vedno hujšo ostrino.

De Martino obširno govori o do-

govorih med strankami leve sredine in o ukrepih, ki jih bo morala vlada sprejeti za ozdravitev gospodarstva. Zaveda se, da so ti ukrepi nepopularni, poudarja pa, da v sedanjem gospodarskem položaju ni bilo drugega izhoda. De Martino se zaveda, da bo obdavčitev in podražitev javnih storitev močno vplivala na življenjsko raven velikega števila Italijanov in da bodo tudi tokrat palali predvsem tisti ljudje, ki so gospodarsko najbolj izpostavljeni. Gotovo je, ugotavlja socialistični tajnik, da bodo hudo prizadeti predvsem nizki dohodki. Obenem pa De Martino zagotavlja, da si je socialistična stranka v pogovorih in pri sestavljanju okvirnega programa ukrepov, ki naj bi jih sprejela vlada, prizadevala, da bi čim bolj omejili obremenitev nizkih dohodkov. De Martino pravi, da so zato zahtevali, da se začne strožje nadzorstvo nad davčnimi utajami in sklenili, da bodo komunko uvedli tako imenovano nadzorovanje po vzorcu, kar bo prizadelo ljudi, ki se izogibajo plačevanja davkov.

De Martino še posebno poudarja, da je treba sedaj, ko se zahtevajo od delavcev nove žrtve, sprejeti takšne obveznosti, ki bodo ustrezale tudi delavskim zahtevam. Zato mora vlada začeti najprej z radikalno reformo. Sprejeti mora ukrepe proti razpajanju, parasitizmu, ki se skriva v ustanovah javne uprave, vzpostavliti red v javnih ustanovah ter poskrbeti, da bodo javne uprave učinkovito delovale. Tajnik PSI poudarja, da so še druga vprašanja, ki bodo v prihodnosti vplivala, oziroma pogojevala sodelovanje socialistov s krščansko demokracijo in drugimi manjšimi strankami. «Že večkrat smo izjavili in to smo tudi ponovili na zadnjih sestankih na vrhu, da PSI ne bo biti vpletena v spopad s sindikati, prav tako ji ni vseeno, kako se bodo razvijala pogajanja med sindikati in vlado. To ne pomeni, da so naše avtonomne odločitve odvisne od sindikatov. To pomeni, da je za nas odnos s sindikati velike važnosti, ker smo prepričani, da brez njihovega sodelovanja gospodarska politika, ki se pripravlja, ne bo uspešna».

De Martino še posebno opozarja, da so socialisti na pogajanjih s KD in ostalimi strankami dali prednost vprašanju varnosti in demokratičnega reda ter boja «proti oboroženim nevarnostim fašizma». Pravi, da so zahtevali konkretne obveznosti in da so v tem pogledu dobili tudi zadovoljive od-

govore. Zato socialisti pričakujejo, pravi De Martino, da bo prišlo kmalu do dejanj.

Nocoj je bila objavljena vsebina resolucije osrednjega vodstva KPI v zvezi s sedanjimi resnimi vprašanji, ki pretresajo državo. Resolucija obravnava vladno krizo, gospodarsko krizo in posledice, ki iz tega izhajajo za delavske množice. V njej komunistična partija pravi, da se je sedanja vladna kriza zaključila s škodljivim kompromisom, ki je še bolj zaostril splošno politično krizo v italijanski državi. Osnova te krize, pravijo komunisti, je vedno ostrejši spopad, ki nastaja med napredujočo italijansko družbo in demokristjanskim političnim vodstvom. Resolucija komunističnega vodstva ugotavlja, da vladni sistem, ki ima že 25 let monopol oblasti v svojih rokah, ni več v stanju vladati in je zato prišlo do sedanjega resnega položaja.

Se posebno ostro obsodijo komunisti politiko krščanske demokracije, ki skuša zvrniti svojo notranjo krizo na svoje zaveznike v vladi, na sindikate in končno na vso državo. Zato, je rečeno v dokumentu, «da je treba zvrniti ta

poskus, preprečiti krščanski demokraciji, da bo zvrnila na državo krizo, ki razkraja njene vrste. Uspeh boja proti sedanji politični liniji in sedanji voditeljski skupini krščanske demokracije je osnovni pogoj za demokratični preokret, ki ga potrebuje država in za doseg novega političnega vodstva, ki bo uživalo podporo in zaupanje ljudskih množic».

Resolucija KPI pravi, da je rešitev ali propad italijanske države odvisen od uspeha ali neuspeha boja proti fašističnemu prevratništvu za demokratično varnost; boja za demokratizacijo javnih ustanov ter boja za premostitev velike nevarnosti, ki grozi italijanskemu gospodarstvu in za uveljavitev novega gospodarskega razvojnega sistema.

MILAN, 22. — Na pobudo predsednika lombardskega deželnega sveta Dina Colomba se bodo v ponedeljek sestali v Milanu predsedniki vseh deželnih svetov. Razpravljali bodo o fašističnem prevratništvu in se pripravili na srečanje, ki ga bodo imeli s predsednikom republike o vprašanjih demokracije in republiškega reda.

PO ZLOČINSKIH LETALSKIH NAPADIH NA PALESTINSKA TABORIŠČA

Sadatov poziv Nixonu za preprečitev novih izraelskih represalij v Libanonu

Sestanek med Arafatom in arabskimi veleposlaniki - ZDA nočejo javno obsoditi pokolov civilistov - Islamski vrh v Kuala Lumpur

KAIRO, 22. — Egipčovski predsednik Sadat je poslal ameriškeemu predsedniku Nixonu pismo v zvezi z zadnjimi napadi izraelskega letalstva proti palestinskim taboriščem v južnem Libanonu, ki so povzročili na stotine žrtev med civilnim prebivalstvom. Vsebinska pisma ni znana, po neuradnih vestih pa Sadat v njem poziva šefa Bele hiše, naj prepreči izraelske, da bi izvajali nove represalije.

O vsebini Sadatovega pisma Nixonu je egipčovski veleposlanik v Bejrutu obvestil danes libanonskega predsednika Frangieja, kateremu je tudi izročil Sadatovo poslanico. Sadat izraža v dokumentu popolno podporo Libanonu proti izraelskim agresijam. Predsednik libanonske vlade Solh pa je sprejel danes sovjetskega veleposlanika Azimova, ki mu je zagotovil sovjetsko podporo. Po nekaterih vesteh naj bi Solh govoril z Azimovom tudi o možnosti, da bi Sovjetska zveza dobavila Liba-

nonu rakete vrste «sam» zemlja-zrak.

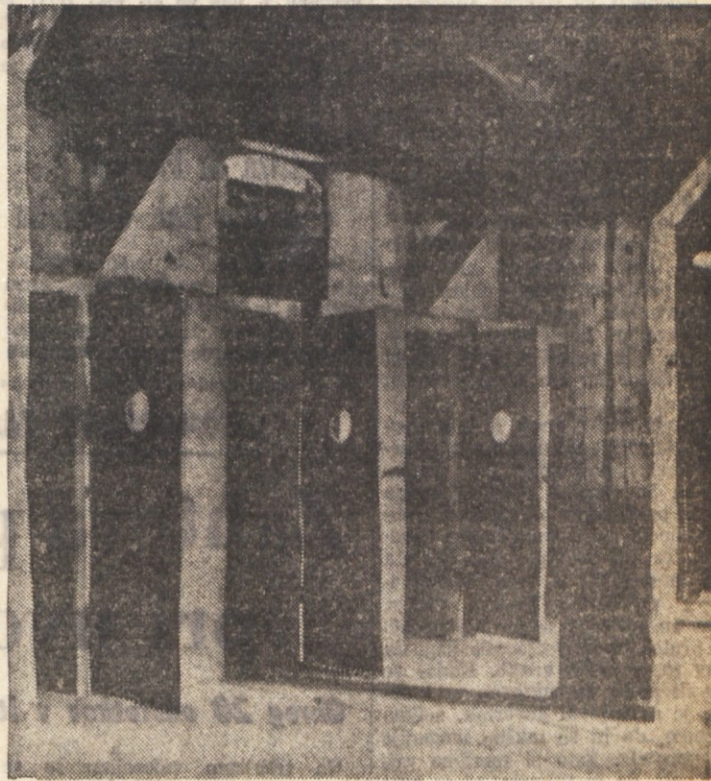
V Bejrutu je bilo danes tudi srečanje med palestinskim voditeljem Arafatom in veleposlaniki arabskih držav v Libanonu, na katerem so proučili položaj po novih izraelskih napadih proti palestinskemu ljudstvu. Na tem sestanku je Arafat opozoril na odgovornost ZDA za krvave pokole v južnem Libanonu. Palestinski voditelj je pozval arabske države, naj prevzamejo vsaka svojo odgovornost glede zaščite palestinskega ljudstva ter naj se pri tem poslužijo vseh razpoložljivih sredstev na vojaškem, političnem, gospodarskem in diplomatskem področju. Arafat je imel tudi kratek sestanek s sovjetskim veleposlanikom Azimovom. Se pred tem pa je bil v Damasku, kjer ga je skupaj z drugimi najvidnejšimi voditelji organizacije za osvoboditev Palestine sprejel sirski predsednik Assad. Tudi na tem srečanju je Sirija zagotovila podporo Palestincem in ostro obsodila barbarske izraelske napade proti civilistom. Že večeraj je glasnik sirske vlade izjavil, da Sirija «ne bo ostala prekriznih rok» pred novimi pokoli civilistov.

Iz Washingtona medtem poročajo, da si tudi ameriška vlada prizadeva za ustavitev spirale nasilja na Bliznjem vzhodu. Toda ameriški poseg je stopen v zelo megle obliki: pomočnik zunanjega ministra Atherton se je samo omejil na to, da je telefonično veleposlanikom Izraela in Libanona.

Jasno je torej, da Američani nočejo direktno obsoditi izraelskega početja, kar pa pomeni isto kot pooblašati Izrael, da mirno nastavlja svoje zločinsko politiko. O tem priča tudi današnja izjava izraelskega obrambnega ministra Peresa po televiziji, ki je dal razumeti, da bo Izrael izvedel nove represalije, če ne bo Libanon zatrl palestinskih gverilskih gibanj na lastnem ozemlju.

O novi zaostritvi na Bliznjem vzhodu, predvsem med Izraelom in Libanonom, je bil govor danes tudi v Kuala Lumpur, kjer zasedajo zunanji ministri islamskih držav. Na zasedanju je govoril libanonski zunanji minister Naffah, ki je pozval udeležence konferen-

Spominska svečanost v tržaški Rižarni

Včeraj je bila v Rižarni spominska svečanost ob 30. obletnici začetka delovanja tamkajšnjega krematorija in umora 40 slovenskih, italijanskih ter hrvaških borcev in aktivistov. Svečano odprtje urejene Rižarne bo verjetno v prvi polovici oktobra ob navzočnosti predsednika republike. Podrobno poročilo objavljamo na drugi strani

Nixon se pripravlja na potovanje v SZ

WASHINGTON, 22. — Ameriški predsednik Nixon se pripravlja na tretji ameriško-sovjetski vrh, ki se bo začel prihodnji četrtek v Moskvi. Istočasno pa se tako ameriški kot sovjetski opazovalci sprašujejo, kaj bo novo srečanje Nixon-Breznjev prineslo tako na mednarodni ravni, kot tudi na področju dvostranskih odnosov med obema državama. Splošna ugotovitev pa je, da bo vrh rodil dokaj picle rezultate, čeprav bo nedvomno tudi potrdil pripravljenost obeh supersil, da nadaljujejo po poti pomiritve in sporazumevanja.

Oprijemljiv rezultatov pa menda ne bo; edini konkretni sporazum, ki bi ga utegnili podpisati med obiskom ameriškega predsednika v sovjetskem glavnem mestu, je sporazum o delni preprečitvi podzemskih jedrskih poskusov. Za se-

daj ni izključeno, da bi utegnili priti še do drugih postranskih dogovorov, v tej zvezi pa v Moskvi ugotavljajo, da je bil vrh slabo pripravljen in da na primer niso še pripravili protokolov nekaterih sporazumov, ki bi jih lahko takoj podpisali in ki bi dali razgovorom med Nixonom in Breznevom vsaj navidezno večjo težo.

K slabim perspektivam moskovskega vrha prispeva tudi nova afeta, ki je izbruhnila prav včeraj po objavi nekega članka v «New York Timesu», ki iz zadeva svojevrstne Kissingerjeve metode v vodenju ameriške zunanje politike. List je namreč objavil vest, da je Kissinger, ko še ni bil državni tajnik, ampak le Nixonov svetovalec, sklenil s Sovjeti dala dodatna sporazuma k pogodbi o omejitvi jedrskega oboroževanja (tako imenovane ga SALT), o vsebini katerih ni nikdar poročal kongresu. Kissinger naj bi se namreč zavezal, da Američani ne bodo zgradili maksimalnega števila raketnih ramp, ki jih predvideva SALT, istočasno pa je pooblastil Sovjete, da presežejo število modernih raket, montiranih na podmornicah, ki ga je pogodba točno določala.

DANES

Tajnik socialistične stranke De Martino je napisal članek, ki ga danes objavlja «Avanti» in v katerem odkrito govori o sedanjem političnem položaju v državi, o politiki socialistične stranke, o vladni in njenih predlogih in zahtevah za rešitev gospodarske in vladne krize. De Martino pravi, da se socialistična stranka zaveda, da bodo davčni in drugi ukrepi, ki jih bo sprejela vlada za zmanjšanje notranje potrošnje, prizadeli predvsem delavske množice. Obenem pa zagotavlja, da so socialisti na pogajanjih z ostalimi strankami za rešitev vladne krize zahtevali in dobili zagotovilo, da bodo sprejeli tudi takšne ukrepe, ki bodo v določeni meri zavorovali kupno moč delavskih dohodkov. Poleg gospodarskih in socialnih vprašanj, tajnik PSI obravnava tudi nevarnost prevratništva obojenega fašizma in pravi, da so v okviru leve sredine zahtevali odločne ukrepe za boj proti fašizmu.

Komunistična partija pa je objavila resolucijo, ki je bila sprejeta na zadnji seji osrednjega vodstva in ki obravnava politični položaj v državi, v luči sedanjih gospodarskih težav in rešitve vladne krize. Komunisti pravijo, da je bila vladna kriza re-

šena s škodljivim kompromisom in da je pogoj za demokratični preokret v državi uspeh boja proti sedanji politični liniji in sedanjim demokristjanskim voditeljem.

Egipčovski predsednik Sadat je v posebni poslanici pozval Nixona, naj prisili Izraelce, da prenehajo s svojo kriminalno politiko represalij proti civilnemu prebivalstvu. Na zasedanju zunanjih ministrov islamskih držav v Kuala Lumpur pa so nekateri udeleženci zahtevali, naj varnostni svet OZN uvede gospodarske sankcije proti Izraelu, da ga prisili, da bi spoštoval načela lufine svetovne organizacije.

Milanski javni tožilec dr. Viola je obtožil skupino skoraj 70 fašistov zaradi manifestacije MSI aprila lani, ko je bil med pouličnimi spopadi ubil agent javne varnosti Antonio Marino, v katerega sta fašista Loi in Murrello zažgala ročno granato. Za dva poslanca MSI, Petronia in Servella, je dr. Viola zahteval odvzem parlamentarne imunitete. Med obtoženci v zvezi s prevratniško demonstracijo je tudi trojica tržaških fašistov in med njimi tržaški občinski svetovalec MSI Bernardi.

(Nadaljevanje na 4. strani)

OB VČERAŠNJI SPOMINSKI SVEČANOSTI V RIŽARNI

Ne samo z besedami, z dejanji se homo oddolžili spominu žrtev

Pred 30 leti so umorili in sežgali 40 žrtev v Rižarni - Na svečanosti sta govorila člana ANED Postogna in Bubnič

Vsi, ki so prestali nacifašistična uničevalna taborišča, pa tudi tisti, ki so si vsaj enkrat v življenju ogledali eno od teh taborišč in verjamejo v ideale miru, sožitja, demokracije in napredka, se ob besedi Rižarna zgodijo. Obdobje, ko je iz Rižarne uhalaj dan sežganih človeških trupel, je eno najgroznejših in najbolj žalostnih poglavij tržaške zgodovine. Teh tragičnih dogodkov se tržaška demokracija in napredna javnost spominja vsako leto, od osvoboditve dalje, 22. junija, ker so ravno na ta dan nacistični krvniki sežgali 40 žrtev. Letos poteka 30. obletnica in pokrajinsko združenje bivših internirancev ANED je s sodelovanjem partizanske zveze ANP in Zveze bivših političnih prijetih organizacij priredilo tudi večer spominske svečanosti. Svečanosti se je udeležilo precej ljudi, vendar bi bila udeležba, predvsem vidnih oblastvenih predstavnikov, lahko večja. Poleg predstavnikov borbovskih organizacij sta bila prisotna tudi konzul SFRJ Kosor ter slovenski poslanec Škerk.

Spominsko svečanost je odprl pokrajinski tajnik združenja bivših deportirancev Postogna, ki je poudaril, da bo tržaška Rižarna ostala večno pričevanje o slavnem antifašističnem boju tukajšnjega ljudstva. Ta boj se je začel že leta 1919 in zadobil se večje razsežnosti z vsesplošno ljudsko vstajo. Prav zaradi tega se je nacifašistična krutost z največjo silo zagnala prav tu, v naših krajih. Kadar se s hvalnostjo spominjamo naših žrtev, je nadaljeval govornik, želimo obenem, da bi se takšne tragedije ne ponovile. Zato si moramo prizadevati, da bi fašizem, ki se spet prebujata, za vselej izbrisali iz naše družbe. Za to pa niso dovolj same besede. Potrebne so konkretne akcije med vsemi silami ustavnega loka, politična akcija pa se mora uresničiti predvsem na vladni ravni s korenito preobrazbo. Ob tem je Postogna v imenu združenja bivših deportirancev apeliral na vse demokrate, naj se še tesneje združijo okrog praporov antifašizma.

Za njim je spregovoril podpredsednik ANED Albin Bubnič, ki je posebej poudaril, da je svečanost ob 30. obletnici umora in sežiga 40 žrtev v Rižarni bolj skromna v pričakovanju svečanega odprtega pomembnega nacionalnega pomena ob navzočnosti predsednika republike, kar se bo verjetno zgodilo v prvi polovici oktobra. «Take svečanosti, je nato nadaljeval govornik, čustveno obujanje spominov, priložnostni nagovori, sklicevanje na vrednote oporniškega gibanja, spominska obeležja, kakor tudi sama Rižarna, vse to bo brez vsebine, brez pomena in brez učinka, če lepim besedam ne sledijo konkretna dejanja. Pri tem imajo večje dolžnosti zlasti tisti, ki zasedajo odgovorna mesta v javnem življenju, v šoli, v upravnih organih in političnih centrih odločanja.

Boj proti fašizmu, demokracija — pomeni za dosledne demokrate tudi uveljavljanje enakopravnosti, odprava diskriminacij, spoštovanje pravic slovenske narodnostne skupnosti v Italiji — ne glede na pokrajino, v kateri živi, pomeni medsebojno spoštovanje, pomeni tudi — mirno sožitje in plodno sodelovanje držav in narodov ob meji.

Zalostna je ugotovitev, da po skoraj 30 letih še vedno govorimo o fašizmu. Fašizem je treba izkoreniniti iz italijanske družbe, zato pa je potrebno utrjevati demokracijo in temeljito reševati socialne probleme, saj fašizem uspeva tam, kjer demokracija peša in v puščavi. Zato svojci padlih in žrtev fašističnega ter nacističnega terorja, bivši borci in tudi mi, ki smo preživeli strahote nacističnih taborišč ter sprejeli zadnje sporočilo, zadnji vzdihljaji svojih tovarišev, o določno zahtevamo, da pristojne oblasti povsod in vedno temeljito ukrepanje proti porajanju fašizma, da odkrijejo in kaznujejo fašistične zločince in tiste, ki jih podpirajo.

Govornik je nato izrazil tudi zahtevo, da se končno začne proces proti esesovskim zločincem, ki so v Rižarni izvajali Hitlerjevo genocidno politiko ter zahtevo, da se ne bo več odlagalo svečano odprtje Rižarne.

«Mladi rod, ki sem prihaja in bo vedno bolj se prihajal, je zaključil Bubnič, bo moral tu najti odgovor na razna vprašanja tudi zaradi tega, ker ga v šoli žal ne prejema. Rižarna mora postati nekaj živga in življenjskega.

Občinstvo si je nato ogledalo žalostne prostore, kjer je bilo pred 30 leti uničevalno taborišče. Pred svečanostjo samo pa so tržaški župan ter predstavniki združenja bivših deportirancev položili vence.

VAŽNO OPOZORILO STARŠEM

Vpisovanje otrok v osn. šolo in vrtec

Slovenske starše opozarjamo, naj pravočasno in čimprej vpišejo svoje otroke v otroški vrtec, oziroma v osnovno šolo. Tako bodo opravili svojo dolžnost in dali zadostne, prijeten občutek samozavesti, svojim otrokom. Potrebno in koristno je, da čimprej vpišejo svoje otroke v šolo tudi zaradi tega, da bodo pristojna šolska ravnanstva imela pravočasno na razpolago potrebne podatke za razporeditev razredov in učnih mest.

Vpisovanje v osnovno šolo spreje-

majo na vseh šolah od 28. junija. Vpisovanje v otroške vrce ONAIR od 24. do 27. junija, vsak dan od 15. do 16. ure.

Vpisovanje v občinske otroške vrce (vsak dan od 14. do 16. ure) je razdeljeno na tri skupine.

Za prvo skupino (otroci, ki bodo dopolnili 5. leto do 31. decembra 1974) je vpisovanje v torek, 25. junija.

Za drugo skupino (otroci, ki bodo dopolnili 4. leto do 31. dec. 1974) je vpisovanje v sredo, 26. junija.

Za tretjo skupino (otroci, ki bodo dopolnili 3. leto do 31. dec. 1974) je vpisovanje v četrtek, 27. junija.

Bettiza in Piovene

o novem ital. dnevniku

Predinočnim sta znana italijanska pisatelja in časnikarja Enzo Bettiza in Guido Piovene predelala v dvorani tržaške trgovske zbornice srečanje z občinstvom, na katerem sta govorila o vzhodnih za izdajanje novega dnevnika, katerega glavni urednik bo bivši dolgoletni sotrudnik milanskega dnevnika Il Corriere della Sera Indro Montanelli, njegov namestnik Enzo Bettiza, predsednik konzorcija 59 urednikov pa Guido Piovene.

Potem, ko je oba časnikarja predstavil tukajšnji pesnik Biagio Marini, sta časnikarja med drugim najprej zelo negativno ocenila sedanjosti italijanski dnevni tisk, kar je hkrati glavni vzrok, da sta se z Montanellijem in ostalimi kolegi odločila izdati nov dnevnik. Povedala sta, da bodo lastniki dnevnika uredniki sami, in si s tem z jamčili resnično svobodo pisanja. Toda takoj sta dodala, da bo dnevnik prva tri leta financirala znano italijansko glasbeno podjetje SPI, ki skoro vsemu italijanskemu tisku posreduje glasbe največjih italijanskih gospodarskih, zlasti finančnih in drugih petičnih ustanov. Prva številka novega dnevnika bo izšla jutri pod naslovom IL GIORNALE.

Zanimiva razprava se je vnela tudi na osnovi poročila predstavniške stabilizacijske blagajne, ki je govoril o tem, da je za številne države kava osnovni pridelek, na katerem temelji njih gospodarski razvoj. Zaradi tega je zadnji ukrep italijanske vlade o omejitvah trgovine in uvoza negativen. V tej zvezi je bilo tudi rečeno, da Italija uvažata za 14 tisoč milijard lir živil in da kava od tega predstavlja komaj 0,9 odstotka, saj dosega uvoz kave 130-150 milijard lir.

Podatkov o uvozu Italije in notranje potrošnje izhaja, da je okrog 20 odstotkov kave, ki se potroši v Italiji, v resnici tihotapskega švicarskega porekla.

Zanimiva razprava se je vnela tudi na osnovi poročila predstavniške stabilizacijske blagajne, ki je govoril o tem, da je za številne države kava osnovni pridelek, na katerem temelji njih gospodarski razvoj. Zaradi tega je zadnji ukrep italijanske vlade o omejitvah trgovine in uvoza negativen. V tej zvezi je bilo tudi rečeno, da Italija uvažata za 14 tisoč milijard lir živil in da kava od tega predstavlja komaj 0,9 odstotka, saj dosega uvoz kave 130-150 milijard lir.

Podatkov o uvozu Italije in notranje potrošnje izhaja, da je okrog 20 odstotkov kave, ki se potroši v Italiji, v resnici tihotapskega švicarskega porekla.

Zanimiva razprava se je vnela tudi na osnovi poročila predstavniške stabilizacijske blagajne, ki je govoril o tem, da je za številne države kava osnovni pridelek, na katerem temelji njih gospodarski razvoj. Zaradi tega je zadnji ukrep italijanske vlade o omejitvah trgovine in uvoza negativen. V tej zvezi je bilo tudi rečeno, da Italija uvažata za 14 tisoč milijard lir živil in da kava od tega predstavlja komaj 0,9 odstotka, saj dosega uvoz kave 130-150 milijard lir.

Podatkov o uvozu Italije in notranje potrošnje izhaja, da je okrog 20 odstotkov kave, ki se potroši v Italiji, v resnici tihotapskega švicarskega porekla.

Zanimiva razprava se je vnela tudi na osnovi poročila predstavniške stabilizacijske blagajne, ki je govoril o tem, da je za številne države kava osnovni pridelek, na katerem temelji njih gospodarski razvoj. Zaradi tega je zadnji ukrep italijanske vlade o omejitvah trgovine in uvoza negativen. V tej zvezi je bilo tudi rečeno, da Italija uvažata za 14 tisoč milijard lir živil in da kava od tega predstavlja komaj 0,9 odstotka, saj dosega uvoz kave 130-150 milijard lir.

Podatkov o uvozu Italije in notranje potrošnje izhaja, da je okrog 20 odstotkov kave, ki se potroši v Italiji, v resnici tihotapskega švicarskega porekla.

Zanimiva razprava se je vnela tudi na osnovi poročila predstavniške stabilizacijske blagajne, ki je govoril o tem, da je za številne države kava osnovni pridelek, na katerem temelji njih gospodarski razvoj. Zaradi tega je zadnji ukrep italijanske vlade o omejitvah trgovine in uvoza negativen. V tej zvezi je bilo tudi rečeno, da Italija uvažata za 14 tisoč milijard lir živil in da kava od tega predstavlja komaj 0,9 odstotka, saj dosega uvoz kave 130-150 milijard lir.

Podatkov o uvozu Italije in notranje potrošnje izhaja, da je okrog 20 odstotkov kave, ki se potroši v Italiji, v resnici tihotapskega švicarskega porekla.

V OKVIRU LETNIH PRIREDITEV V MIRAMARU

Letos nekatere spremembe v predstavah «Luči in zvoki»

Predstave v italijanski so posneli po nemškem izvirniku, ki ga je pripravil dr. Marcel Prawy

V sredo se bo začela v Miramar-skem parku zanimiva letna prireditev «Luči in zvoki», ki jo že 16. leto zaporedoma prireja Avtonomna letovišcarska in turistična ustanova v Trstu. Kot znano, so predstave v treh jezikih: italijanski, nemški in angleščini. Medtem ko ne bo v nemškem in angleškem tekstu nobene spremembe, so v italijanski verziji vnesli bistveno spremembo. Predstave v italijanski bodo letos nosile naslov «Il sogno imperiale di Miramare». V bistvu gre za prevod nemškega izvirnika. Izvirnik, ki sta ga pripravila dr. M. Prawy in F. Schreyvogel v letih 1958-59 na podlagi dokumentov, ki jih hranijo na Dunaju in v Mehiki, bolje ustreza avtentični zgodbi o Karlotti in Maksimilijanu. Tudi glasbena spremljava je v nemški verziji veliko bolj učinkovita.

Ob pričakovanju, da bo v letošnjem poletju obiskalo naše kraje več italijanskih turistov kot prejšnjega leta, so tako že letos posnemali prevod nemškega libreto. Prevod je oskrbel novinar Mario Nordio, snemanje samo pa je režiral avtor dr. Prawy, umetniški vodja držav-

ne opere «Volksoper» na Dunaju. Pri snemanju so sodelovali najboljši italijanski gledališki igralci. Karlotti je «posodila» glas V. Valeri, mehiškemu cesarju Maksimilijanu, M. Foschi, grajskemu pazniku - R. Villa, cesarju Napoleonu III. - M. Feliciani, cesarici Evgeniji - B. Martini, cesarju Francu Jožefu - G. Pierno ter revolucionarju Juarezu - M. Busoni. «Cast» dopolnjuje še sedemnajst drugih igralcev. Romanco «Miramare» poje tenorist G. Di Stefano, «Palomo» pa L. Torrens.

Uporaba tehnike luči in zvoka ni popolnoma nova. Uporabili so jo najprej v Franciji, v gradovih ob Loiri, toda v teh primerih je šlo vselej za bele nepremične luči. Ta tehnika se je izpopolnila prav v Trstu z igro barv, premično razsvetljavo in drugimi pripomočki. Predstave v novi italijanski verziji bodo ob ponedeljkih, sredo, četrtek, petek in nedeljah z začetkom ob 22.45, ob sobotah pa ob 21.30 ter ob 22.45.

Poleg tega naj omenimo, da bo v torek, 25. junija, ob 12. uri v dvorani novinarskega krožka srečanje z dr. M. Prawjem, ki bo orisal tehnične in umetniške aspekte te nove verzije.

Soli ponovno predsednik združenja časnikarjev

Včeraj se je sestel novi izvršni odbor združenja juljskega tiska, ki je bil izvoljen na zadnji redni skupščini. Odbor je ponovno izvolil za predsednika časnikarja Danila Solija, za podpredsednika sta bila izvoljena Francesco Parmeggiani in Luigi Riem, za tajnika Gualberto Niccolini in za blagajnika Stojan Spetič. V izvršnem odboru so poleg njih še časnikarji: Lojze Abram, Fulvio Babudieri, Mario Blasoni, Tullio Borisi, Roberto Curci, Ego Kiskarday in Fulvio Molinari. V okviru odbora bodo odgovarjali Ego Kiskarday za namestitve tajnika, Fulvio Babudieri za povezavo z delničnimi organi in Lojze Abram za tisk in propagando. Izvršni odbor je poleg tega imenoval sindikalno komisijo, v kateri so Mario Blasoni, Roberto Curci in Fulvio Molinari.

Malo pred polnočjo se je v pristanišču resno ranil 24-letni delavec Ivo Slavov iz Doline 89. Delal je ob krovu ladje ob V. pomolu v Novem pristanišču, ko se je z žerjavo odtrgal tovor, ki ga je na sredo samo oplazil po glavi.

Ranjenega Slavca so odpeljali v bolnišnico z rešilnim avtomobilom «Rdečega križa» in so mu ugotovili močan udarec v glavo in več odrgnin, zaradi katerih so ga sprejeli na zdravljenje v ortopedskem oddelku s prognozo okrevanja v 40 dneh.

Ioanu Sincinu je žena Ana te dni povila krepkega proročnika Marka. Srečnima staršema čestitajo sorodniki in prijatelji iz Trsta in Ljubljane.

URADNI TEČAJ BANKOVCEV
21. junija 1974

Ameriški dolar	654.-
Funt šterling	1565.-
Švicarski frank	218.20
Francoski frank	132.75
Nemška marka	256.65
Avstrijski šilling	35.65
Dinari debeli	43.-
drobni	43.-

MENJALNICA
vseh tujih valut

sanna Rutar, kemik Giorgio Simisig in gospodinja Ines Pincin, uradnik Marino Arturo Tonzi in uradnica Laura Silvana Pasquale, zdravnik Ezio Baraggino in sanit. asistentka Mira Pettiroso, policijski podčastnik Stefano Milione in gospodinja Concetta Fugali, uradnik Domenicantonio Fimiani in gospodinja Donata Trotta.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)
All'Esculapio, Ul. Roma 15; INAM, Al Cammello, Drevored XX, septembra 4; Alla Maddalena, Istrska ulica 35.

NOCNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)
Pizzul - Cignola, Korzo Italia 14; Prendini, Ul. Tiziano Vecellio 24; Seravallo, Trg Cavana 1.

LEKARNE V OKOLICI
Boljune (tel. 228-124); Bazovica (tel. 226-165); Opčine (tel. 211-001); Prosek (tel. 225-141); Božje polje - Zgonik (tel. 225-596); Nabrežina (tel. 200-121); Sesljan (tel. 209-197); Zavljica (tel. 213-137); Milje (tel. 271-124).

Loterija
BARI 81 13 60 71 19
CAGLIARI 55 2 45 58 1
FIRENCE 83 2 30 21 17
GENOVA 47 69 72 62 73
MILAN 75 66 58 52 42
NEAPELO 59 27 80 3 66
PALERMO 86 55 20 48 53
RIM 64 12 2 24 28
TURIN 20 23 84 52 56
BENETKE 60 32 5 76 10

ENALOTTO
2 X 2 X 2 X 2 2 1 X 1 1
KVOTE: 12 točk — 20.003.000, 11 točk — 226.000, 10 točk — 24.600 lir.

Mladina iz Boljuna
organizira 23. in 24. junija

ŠAGRO NA JAMI

Nedelja: ob 17. uri godba na pihala «Breg», Folklorna skupina dijaškega doma, Pevski zbor «F. Prešeren» iz Boljuna od 20.30 do 24.00 Ples

Ponedeljek: od 20.30 do 24. ure ples. Igral bo ansambel «Super Group».

Delovali bodo kioski

KRESOVANJE

pri Sv. Ivanu

Ob 20. uri tradicionalna maša v stari cerkvi s petjem domačega zbora.

Ob 21. uri kres z nastopom ansambla TAIMS.

Prisotne bodo svetovlanske narodne noše.

VABLJENI!

Prosvetno društvo Ivan Grbec

v škedenju

prirediti

v petek, dne 28. t. m. ob 20.30

PRODUKCIJO

DRUŠTVENE GLASBENE

SOLE

Vabimo starše, članstvo in vse prijatelje mladine, da se udeležijo nastopa naših otrok

Kino

Ariston — I.N.C. 15.30 «Harold e Maude». Barvni zabavni film. Igra ta Ruth Gordon in Bud Cort. Zvečer ob 21.15 ob ugodnem vremenu, kino na odprtem. V ponedeljek isti film z začetkom ob 16.30; ob 21.15 letni kino.

Nazionale 15.30 «Revolver». Barvni film. Igrajo: Agostina Belli, Oliver Reed, Fabio Testi, Paola Pitagora. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Excelsior 16.00 «Ultimatum alla polizia». Barvni film. Igrajo Riccardo Cucciolli, Mariangela Melato, Mylee Demonget. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Grattacielo 14.00 «Qui Montecarlo... Attenti a quei due». Tony Curtis Roger Moore. Barvni film.

Finice 16.00-21.45 «Dove osano le aquile». Barvni film. Igrajo Richard Burton, Patrick Eastwood, Mary Ure in Clint Wymark.

Eden 15.30-22.15 «Il portiere di notte». Barvni film. Igrajo Dirk Bogarde, Charlotte Rampling, Philippe Leroy in Gabriele Ferzetti. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Ritz 16.00 «Agente 373: Police connections». Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Aurora 15.00 «Cinque matti al supermercato». Barvni zabavni film. Igra znana skupina «Les Charlots».

Capitol 15.00 «Virilità». Barvni film, v katerem igra Agostina Belli in Turi Ferro. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Cristallo 15.45 «Sutjeska». (La quinta offensiva). Barvni film, v katerem igra glavno vlogo Richard Burton.

Impero 15.00 «Sedicianni». Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Filodrammatico 15.00 «I maschioni». Barvni film. Strogo prepovedano mladini pod 18. letom.

Moderno 15.00 «Patroclo... e il soldato Camillone». Barvni zabavni film. Igra Pippo Franco.

Ideale 15.00 «L'avventure di Robinson Crusoe». Barvni pustolovski film. Igra Hugo Stilitz.

Vittorio Veneto 15.15-22.00 «Un rebus per l'assassino». Barvni film. Igra Richard Benjamin.

Abbazia 15.00 «Tarzan e il cimitero degli elefanti». Barvni pustolovski film. V glavni vlogi Johnny Weissmuller.

Astra 15.30 «La spada nella roccia». Barvni Walt Disneyev film. Risanka Radio 14.30 «I sette diavoli del Taira». Barvni kitajski film o kateju.

Poletni kino «Ex Socia 21.00 «Love Story». Barvni film, v katerem igra ta Ali Mac Graw in Ryan O'Neal.

Kino Iris - Prosek 16.00 «Continuano a fregarsi milioni di dollari». Barvni film.

Izleti

SPDT priredi 29. in 30. junija t.l. dvodnevni avtobusni izlet v Logarsko dolino in Kamniške Alpe. Za turiste bivanje v Planinskem domu v Logarski dolini in izleti v okolico. Za planince pa izlet iz Rogovica čez Robanov kot na Kockovoh dom pod Korosico. Drugi dan vzpon na Ojstrico in povratek v Logarsko dolino. Vpisovanje do 24. junija v uradu ZSSDI, Ulica Geppa 9.

Prosvetno društvo Lonjer - Katinar priredi v nedeljo, 7. julija celodnevni avtobusni izlet v Bovec in na Kanin. Vpisovanje v društvenih prostorih danes dopoldne ter med tednom zvečer.

Smučarski klub Devin prireja poletni smučarski tečaj na Kaninu nad Bovecem od 2. do 7. julija. Mesta so omejena. Vpisovanje v trgovini Re-bula. Sesljan, telefon 209494.

SPDT obvešča o prireditvah natečajev razpisanih ob uliki praznovanja 70-letnice društva, da lahko dvignejo svoja dela v uradu ZSSDI, Ul. Geppa 9, od jutri dalje — najkasneje do 5. julija.

ZVEZA PARTIZANOV na Opčnah vabi na 8. partizanski tabor, ki bo v nedeljo, 7. julija, z bogatim sporedom, dan prej, v soboto zvečer, pa na partizanski taborni ožen s polento in golažem.

Mladinsko društvo «Vigred» — smpolaj priredi danes, 23. junija na trgu v Sempolju

KRESOVANJE

Program: ob 14.00 šahovski turnir — ob 16.00 vaske igre — ob 19.00 koncert mešanega zbora «Rdeča zvezda» iz Saleza — ob 20.00 ples z ansamblom Iga Radoviča.

O mraku prižiganje kresa z nastopom tržaške folklorne skupine. Delovali bodo obodo založeni kioski z mesom na žaru in s pristno domačo kapljico.

VABLJENI!

Vpis v slovenske osnovne šole

Didaktična ravnanstvena sporočajo, da je na vseh osnovnih šolah na Tržaškem vpisovanje učencev v 1. razred do 28. junija vsak dan od 9. do 12. ure.

Osnovna šola «Karel Destovnik» - Kajuh v Gropadi obvešča, da bo razstava ročnih izdelkov in risb danes, 23. t. m., od 9. do 13. in od 15. do 20. ure. VJUDNO VABLJENI.

Učenci openske osnovne šole razstavljajo risbe in ročna dela danes od 9. do 12. in od 16. do 20. ure, in jutri od 9. do 12. ure. VJUDNO VABLJENI starši in prijatelji.

Državna osnovna šola «Albert Sirk» v Sv. Križu vabi starše in vse vasačane na ogled razstave deklinskih in deških ročnih del in risb, ki je v šolskih prostorih danes od 9. do 12. in od 16. do 20. ure.

Mali oglasi

TAKOJSNJA DOBAVA 128, 127, 128 71, 72; 850 coupé 67, 69; 850 spyder 69; 124 coupé 68, 69; 124 67, 69; 850 special 68, 70; 500 L 68, 69, 70; fiat 750 66, 69, fiat 1300 66 in drugih 20 avtomobilov vseh vrst na ogled v Ul. Giulio 10 in Ul. Cologna 7 — Autosalone Trieste.

AUTOAGENZIA ZANARDO. Ul. del Bosco 20, tel. 796348. «Poverjeni zastopnik za Alfa Romeo» najvišje je ocenjuje vaš (rabljeni) avtomobil v zameno za novega ali rabljenega in zahteva najmanjši predujem za do 36-mesečne obroke. Rabljene avtomobile menjamo za rabljene. Odprto tudi ob praznikih od 10. do 13. ure. Alfa romeo 2000 berlina 1972, 2000 GT veloce 1972, 1600 super 1971, giulia 1.3 1974, 1300 TI 1970, GT junior 1300 1968, alfa sud 1973-1972; alfa 1972, 1750 berlina 1971, 1750 GT veloce 1971; fiat 128 berlina stiri vrata 1970, 128 rally 1971; 126 1974, 850 special 1970, autobianchi primula 65 C 1969; autobianchi A 112 elegant 1974; BMW 1600 1968; NSU TT 1000 1970; innocent mini motor MK3 1971; renault TL6 1970; kawasaki mach 3/500 1973.

NOVA ZAKLADNA IN PRISTANIŠKA TAKSA

Tržaško pristanišče si obeta letni dohodek 5 milijard lir

Poslovni krogi niso zadovoljni z ustreznim postopkom

Z zakonom štev. 117 z dne 16. aprila tega leta sta bili uvedeni dve novi taksi na pristaniške usluge.

Nova državno zakladna taksa znaša po toni: za umetna gnojila, fosfate in druge rude 10 lir, za gradbeni material 15 lir in za ostalo blago 50 lir.

Višina pristaniške takse se pa suče od 15 do 180 lir po toni. Oproščeno dajatev je blago namenjeno diplomatskim predstavnikom, poštne pošiljke, pošiljke namenjene dobrodelnim ustanovam (Rdeči križ) ter prazni kontejnerji. Carinski upravi je bila poverjena naloga, da iztrži obe taksi. Generalni direktor tržaškega carinskega okrožja je izdal posebni odlok in ustanovil carinski davčni urad. Operativni bodo morali vplačati takso preden bodo lahko izvršili kakršnokoli manipulacijo v pristanišču.

Ta birokratski način je zelo zamuden in je povzročil negotovanje pri prizadejih. Enotavnije bi bilo, da bi se taksa pobirala na osnovi ladijskih manifestov. Pomorske družbe bi pa za isti znesek obremenile prejemnike prekomorskega blaga oziroma vkrcatelje.

Zakon ima retroaktivni značaj in bo treba do polovice julija poravnati vse obveznosti, ki so nastale od dneva objave zakona.

Sredstva od pristaniških taks bi morala biti uporabljena v investicijske namene v samih pristaniščih, kjer so bila ustvarjena. Na podlagi prometa iz preteklih let, bi moral letni dohodek tržaškega pristanišča znašati nad 5 milijard lir. Ta znesek bi predstavljalo dobro osnovo za manjša, ležaka popravila in drobne investicije, posebno za sodobno mehanizacijo, ki je v Trstu prepotrebna. Tzrtni postopek, preko državnih blagin, pa bo po vsej verjetnosti zelo zamuden, kar bo vsaj delno izničilo cilje in namene nove davčne obremenitve.

dipl. oec. Odo Kalan

KRIŽ

Otroci iz vrta na skupnem izletu

Starši otrok, ki obiskujejo otroški vrt v Križu, so ob zaključku šolskega leta sklenili prirediti izlet, ki naj bi jih še bolj medsebojno povezal, kar je posebno pomembno v tem času, ko so problemi v zvezi s kriško šolo na dnevnem redu. Izlet so priredili v četrtek in sicer v bližini, vendar zato nič manj mikavni Miramar. Izbrali je bila očito posrečena, vsaj sodeč po reakcijah malčkov, ki so si oledali ne samo park, ampak tudi, kakor pravijo, »grad in vse«. S tem lepo povedo, kaj vse so videli in koliko lelega doživeli.

Razveseljivo je dejstvo, da se je izleta udeležilo vseh trideset otrok kriškega vrta, poleg njih pa še nekateri bratci in sestre, ki že zahajajo v šolo, ter skoraj vsi starši z učitelji in pomočniki. Da je bilo doživeti še večje, so se iz Križa v Grljan peljali celo z vlakom: marsikdo izmed otrok se z njim še ni vozil.

Prijetnega vzdušja in lepega vtisa ni mogel pokvariti niti incident z natakarnjem v baru parka, ki ga je po vsej verjetnosti razdražilo slovensko čebljanje kriških malčkov. Tudi to pa je očitno dokaz, kako je

Potovanje maturantov po Jugoslaviji

Od 24. do 31. julija bo študijsko potovanje maturantov slovenskih višjih srednjih šol po Jugoslaviji. Maturanti bodo odpotovali iz Trsta in se odpeljali v Ljubljano, kjer jih bodo sprejeli v Domu poslancev. Se isti dan se bodo peljali skozi Novo mesto, mimo Plitviških jezer v Bihač, kjer bodo prespali. Naslednjega dne jih bo pot popeljala v Jajce, Travnik in končno v Sarajevo, kjer bodo ostali tudi naslednji dan.

V soboto si bodo ogledali o kolic Sarajeva, v nedeljo pa se bodo odpeljali skozi Mostar do makarske obale in v Split, kjer bodo prespali. Mesto si bodo ogledali v ponedeljek. Naslednjega dne se bodo odpeljali do Trogira, v sredo pa jih bo pot peljala nazaj domov, skozi Šibenik, Zadar, Senj in Reko.

Jutri ob 18.30 bo v psihiatrski bolnišnici koncert lahke glasbe. Med drugimi bo nastopil tudi znan pevec Lucio Dalla, ki je znan tako zaradi umetniškega nivoja svojih pesmi, kakor tudi zaradi svoje socialne in politične angažiranosti. Vabila za predstavo, ki sta jo priredila skupini »Teatro proposta« in »Teatro apertor«, so na razpolago v univerzitetni knjižarni.

ZAhteve ob zaključku šolskega leta

Zavod za industrijo in obrt bi moral postati avtonomen

V okviru zavoda bi morali odpreti še kakšno strokovno sekcijo - Letošnji šolski izidi

Kmalu bo poteklo četrto leto od kar je prosvetno ministrstvo odredilo odprtje dveh sekcij zavoda za industrijo in obrt s slovenskim učnim jezikom in sicer za orodne mehanike ter šivilje za ženske. Štiri šolska leta so tako že mimo in kmalu bo zavod zapustil že drugi letnik dijakov in dijakin. Prav v teh dneh se namreč zaključuje zrelostni izpit, s tem pa se odpira vprašanje: kam bodo dijaki odšli po dokončanem študiju na tej šoli? To vprašanje že četrto leto pogojuje tudi vpis na šolo. Kakšne perspektive imajo dijaki, ki se odločijo za to šolo? Tri leta se niso dovolj za takšno specializacijo, ki bi odprla veliko poti. Kdor bi rad nadaljeval šolanje, mora še dve leti na italijanski tehnični zavod, drugi pa se tako ali drugače zaposlijo.

Težava šole za industrijo in obrt je tudi v tem, da še ni avtonomna. Še vedno je namreč koordinirana z italijanskim zavodom za industrijo in obrt »L. Galvani« in spada pod njegovo ravnanje. Letošnje šolsko leto pa je bilo za slovenske dijake še posebno razgibano. Do 9. marca so si delili prostore z enotno srednjo šolo pri Sv. Jakobu. Razmere, v katerih je zavod doletel dežalo, so bile nevezdrne tako zaradi pomanjkanja učilnic kakor tudi zaradi pomanjkanja ustreznih didaktičnih struktur in potrebščin. Dijaki so zato izvedli stavko in iz solidarnosti so se jim pridružili tudi dijaki italijanskega zavoda »L. Galvani«. Pred velikonočnimi prazniki so se razmere nekoliko izboljšale. Slovenskemu zavodu so priskrbeli nove začasne prostore v Ul. Matteotti, kjer so dijaki mogli bolje nadaljevati študij. Tudi s tem pa ni vprašanje še dokončno rešeno. Vpis dijakov, posebno fantov, je vsako leto večji, zato se bo najbrž že v začetku prihodnjega leta spet pojavilo vprašanje prostorov, na katerega bi morale šolske oblasti že sedaj pomisliti, kot bi morale pomisliti na to, da bi postala šola avtonomna ter da bi v okviru zavoda odprli še kakšno strokovno sekcijo. Po mnenju učnega osebja šole je največ zanimanja za električno stro-

ko. Še večjo potrebo po uvedbi novega sektorja občutijo dekleta in to se kaže, kot rečeno, že ob samem vpisovanju na šolo. V letošnjem šolskem letu so namreč obiskovala zavod samo štiri dekleta, medtem ko je bilo fantov štirinajst.

Zavod za industrijo in obrt je med slovenskimi višjimi srednjimi šolami prvi, ki bo zaključil zrelostne izpite. Včeraj se je zaključil trud dolgega šolskega leta za orodne mehanike. Po pismenih in praktičnih vajah preteklih dni so imeli včeraj ustni izpit, jutri pa bodo že znani izidi. Dekleta pa se bodo lahko dokončno oddahnile šele v sredo. Zanje namreč še traja izpit iz prakse. Kot bodoče specializirane šivilje za ženske morajo izdelati obleko. Da nudi šola bodočim šiviljam veliko praktičnega in tudi teoretičnega znanja, so dekleta pokazala na nedavni zaključni šolski prireditvi v Kulturnem domu, kjer so z uspešno modno revijo prikazale vrsto čudovitih oblek, ki so jih seveda same izdelale.

Ce torej čaka dijake tretjih razredov še nekaj skrbi in truda, uživajo vsi ostali že dober teden počitnice. Petindvajset dijakov in dijakin je z uspehom zaključilo šolsko leto in le trije se bodo morali v jeseni vrniti pred izpraševalno komisijo. V I. a (fantje) so izdelali Aldo Bandi, Igor Calzi, Marino Carli, Bizjak, Igor Calzi, Marino Carli, Aleksander Čok, Darko Družina, Robert Gojča, Robert Goruppi, Mario Grisonic, Roberto Mauri in Rado Tul, dva dijaka pa imata popravne izpite. V I. b (dekleta) so izdelale Dragica Colja, Lorella Vazzi, Silvana Vesnaver in Ana Zigon. V II. a so izdelali Damijan Cijan, Fabio Corbatti, Stanislav Gruden in Davarin Ota (en dijak ima popravne izpite), v II. b pa so izdelale Dunja Fabris, Lorella Magagna, Vlasta Štubelj, Mirjam Švab in Rosa na Uliveti. V III. a so bili prepuščeni k zrelostnim izpitom Zvonko Hrovatin, Aleksander Kalc, Lorenzo Milčić, Paride Sossi, Pavel Sossi in Franko Zeriali. V III. b pa so bile prepuščene k zrelostnim izpitom Neva Bogatec, Ida Gregori, Sonja Oblak, Juridislava Spetič, Graziella Stanissa, Aleksandra Tenze, Neva Umek in Rosana Verša.

SLOVENSKA ŠOLA PRI SV. IVANU

Na stavbi nujna obsežna popravila

V petek popoldne je bil na slovenski srednji šoli »Sv. Ciril in Metod« v Trstu sedanski odbor združen staršev in sicer: »Združenja staršev otrok osnovne šole Otton Zupančič in otroškega vrta pri Sv. Ivanu«, »Združenja staršev enotne srednje šole Sv. Ciril in Metod« ter »Združenja staršev u-

V spomin Karla Vaclika darujeta Ada in Eda z družinama 5.000 lir za Kolesarski klub Adria.

Nameste cvetja na grob Karla Vaclika darujeta Angelica in Zvonko Malalan 5.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB na Opčinah.

V spomin pok. Kamila Sedmaka daruje Slava s sinom Dragotom in Nadjo 5.000 lir za Dijaško matico.

V počastitev spomina pok. Ernesta Lorenzija daruje Herman Čok 1.000 lir za Dijaško matico.

Ob 12. obletnici smrti Eme Adamič vd. Škerlj darujejo otroci 4.000 lir za Dijaško matico.

Za Tržaški partizanski pevski zbor darujejo: podporni člani Josip Sušteršič 3.000 lir in Cveto Slapnik 3.000 lir. V počastitev spomina pok. Ernesta Lorenzija Milica in inž. Andrej Čok 2.000 lir.

Nameste cvetja na grob pokojnega Karla Vaclika daruje družina prodajalna na Opčinah 5.000 lir za PD »Tabor« in 5.000 lir za »Polet«.

Nameste cvetja na grob pok. Božeta Devetaka, daruje 5.000 lir za PD »Igo Gruden« družina Pertot.

Ivan Urdih iz Trsta daruje 1.000 lir za Dijaško matico. Nameste cvetja na grob Karla Vaclika darujeta

MLADINA NI ZATAJILA STARIH OBIČAJEV

Danes v Boljuncu šagra kakor v starih časih

Na sporedu bo tudi pestra kulturna prireditev z nastopom godbe iz Brega, tržaške folklorne skupine in domačega pevskega zbora

V Boljuncu, na »Jami«, bo danes šagra sv. Ivana. Vaški fantje in dekleta bodo kot v starih časih v dveh ločenih vrstah prikorakali na »Jamo« v pisanih narodnih nošah, z nageljnom in rožmarinom na prsih. Ta navada se v Boljuncu obnavlja že desetletja in desetletja in mladi rodovi je tudi v današnjem potrošniškem času niso opustili. Pravzaprav se je praznovanje v Boljuncu začelo že sinoci s prijetnim nastopom pevskega zbora osnovne šole »Fran Rozman - Stane« iz Smartnega pri Litiji, nakar je sledila plesna zabava. Poleg navzanosti na stare vaske tradicije, je mladina obenem dokazala vso svojo pripravljenost poglabljanja in krepitve načela enotnega slovenskega kulturnega prostora.

Osnednja prireditev bo danes popoldne z nastopom godbe na piha-

la iz Brega, folklorne skupine Dijaškega doma ter domačega pevskega zbora »France Prešeren«. Slavje se bo zaključilo jutri.

Kot rečeno, bo današnja šagra potekala po vzoru nekdanjih šager. V starih časih je bila navada, da so se vaški fantje na binkošti zbrali v kaki gostilni ter »kantirali«, oziroma prodajali na dražbi naslov »parterja« — vodje šagre. Pri tem so upoštevali, kdo je prispeval več vina. Tako se je dogajalo, da so zbrali za šagro tudi do 230 litrov pijače. Naslednje dni so na »Gorico« vozili zemljo za plesišče. In spet so fantje med sabo tekmovali, kdo bo pripeljal več zemlje. Ko je bilo na trgu že kakih 50 košev, so parterji zaukazali zemljo zravnati, nakar so s topolovimi in gabrovimi debli plesišče ogradili. Praznovanje se je začelo v nedeljskih popoldanskih urah. Godci, ki so bili navadno iz Plavij, so zaigrali poskočen »oberštajer«, ki je bil kot nekakšen sodoben »rock and roll«. Na plesišče so stopili vaški fantje in dekleta, ki so imeli pravico do prvega plesa, za njimi pa so se zavrteli še ostali. Plesati prvi ples je bila namreč velika čast in kdor je hotel posebej imeti ta privilegij, je moral plačati po 5 lir, medtem ko je bila cena za druge ples 4 lire.

Te navade so se danes sicer bistveno spremenile, navezanost nanje pa se je ohranila in se z doživetjem nadaljuje pri mladih rodovih.

Na velesejmu okrogla miza o menedžerstvu

V četrtek bo v konferenčni dvorani velessejskega razstavišča okrogla miza, ki jo prireja »Junior Chamber«, na kateri bodo razpravljali o dosedanjih rezultatih in o perspektivah menedžerstva v naši deželi. Okrogle mize se bodo udeležili delna odbornika za šolstvo Dal Mas in za industrijo Stopper, občinska odbornika za šolstvo Benini, predsednik Lloyd Adriatico Benini ter druge osebnosti.

BIL JE DOSLEDEN ANTIFAŠIST

V Arezzu preminil Cvetko Sedmak iz Križa

Pred dnevi je v Arezzu umrl dosleden antifašist Cvetko - Florjan Sedmak. Cvetko se je rodil v Križu 31. maja 1906 v revni kmečki in delavski družini. Profitašistična boja se je privadil že v mladih letih. Pri šestnajstih letih so ga fašistični pretepači, ki so prihajali ustrahovat prebivalce kraških vasi, pretepli. Že od tedaj je Cvetko spodbujal domačine k uporabi in tudi sam sodeloval z njimi, ko pa je uvidel, da mu je policija na sledi, se je umaknil v Jugoslavijo. Vendar tudi tam ni mogel mirno delovati, saj mu je bilo kot doslednemu komunistu življenje zelo težko. Zato je odšel v Francijo, kjer se je zaposlil kot pek.

Drugo obdobje Cvetkovega težkega življenja se je pričelo z izbruhom državljanske vojne v Španiji. Takoj se je prijavil k prostovoljcem in se pridružil številnim drugim jugoslovanskim borcem, med katerimi sta bila tudi Tone Ukmar in Leopold Čaharija. Po zmagi Francovega režima so ga odgnali v taborišče v Francijo, kjer je ostal nekaj let. Ilegalno se je nato vrnil v Italijo, tu pa so ga prijeli in zaprli v taborišče v Ventotene.

Po padcu fašizma se je Florjan takoj pridružil partizanskim enotam, ki so osvobodile srednjo Italijo. Sam je sodeloval v 23. partizanski brigadi »Pio Borio«, ki je 16.7.1944 osvobodila Arezzo v sodelovanju z Badogliovimi četami. Tedaj je Sedmak ubil polkovnika Massettanija, ki je bil odgovoren za pokol 48 talcev v mestni četni »Anlo«.

Sedmak si je v Arezzu takoj po vojni ustvaril družino, vendar pa ni mirno živel le tri leta. Leta 1949 so ga namreč obsodili zaradi umora Massettanija na 22 let ječe, odsedel pa je v San Gimignano in v Fossombronu štiri leta in osem mesecev, preden je sodišče priz-

AUTORALLY

Pahor Giorgio
Ul. Zonta, 3/A tel. 69-250
Avtopritikline — novosti PER-SONAL — domači in uvoženi nadomestni deli. Zastopnik avtomobilskih gum DUNLOP.

BIRME 1974

Presenetljivo velika izbira UR in ZLATINKE — ZLATO 18/75% — Velika izbira ur SEIKO — Posebni popusti.

Urarna in zlatarna
LAURENTI
Trst - Trieste, Largo Santorio 4

OBIŠČITE NOVO TRGOVINO

Bon-Pas Arredamento

POGRINJALA — ODEJE
PREPROGE — ZAVESE

Ul. C. Battisti, 14 — tel. 62917

TRST

NASPROTNI VELEBLAGOVNICE

STANDA

V času tržaškega velessejma do 30. junija nudimo posebne popuste

ISČE SE TEHNIČNO-TRGOVSKI SODELAVEC, ITALIJAN ALI JUGOSLOVAN ZA JUGOSLAVIJO

vpeljan v delo na področju razčiščevanja odpadk iz živinorejskih, kmetijskih in mlečno sirarskih obratov ter s področja ljudskih skupnosti, nadalje s področja spreminjanja v pitno vodo in mehanizacijo, s področja ribnikov in engineering družb. Zaposlitev PART

— TIME Trst, DAMBI, Ulica Davis, 22 — Telefon (040) 422642

OBRABLJENE

zlate in srebrne izdelke vseh vrst plačamo po najugodnejši kotaciji, po čistoći in teži.

DARWIL

URE — SREBRNINA
NAKIT — DRAGULJI

TRST

tel.

36231

61932

TRG SV. ANTONA 4

IZKORISTITE
PRILOŽNOST:

800 modelov ročnih ur švicarske I. kategorije še vedno po istih cenah.
BREZ POVIŠKA

Cassa di Risparmio di Trieste
Tržaška hranilnica

Cassa di Risparmio di Trieste — Tržaška hranilnica sporoča

klijentom, da je bil z mednarodnim odborom zavoda dosežen sporazum za obnovitev dopolnilne delovne pogodbe za osebe in da bodo zato od jutri dalje vsa bančna okenca redno odprta za občinstvo.

TRST - Ul. Boccaccio 3
Telefon 414161

POŽAR ARTEMIO

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TOVORNI PREVOZI

«AUTOAGENZIA CLAUDIO»

ULICA GEPPA 8 - TELEFON 29-714

ZASTOPNIK

ŠKODA

ZA TRST IN POKRAJINO

■ TAKOJSNJA DOBAVA

■ RAZSTAVA NAJNOVEJŠIH MODELOV

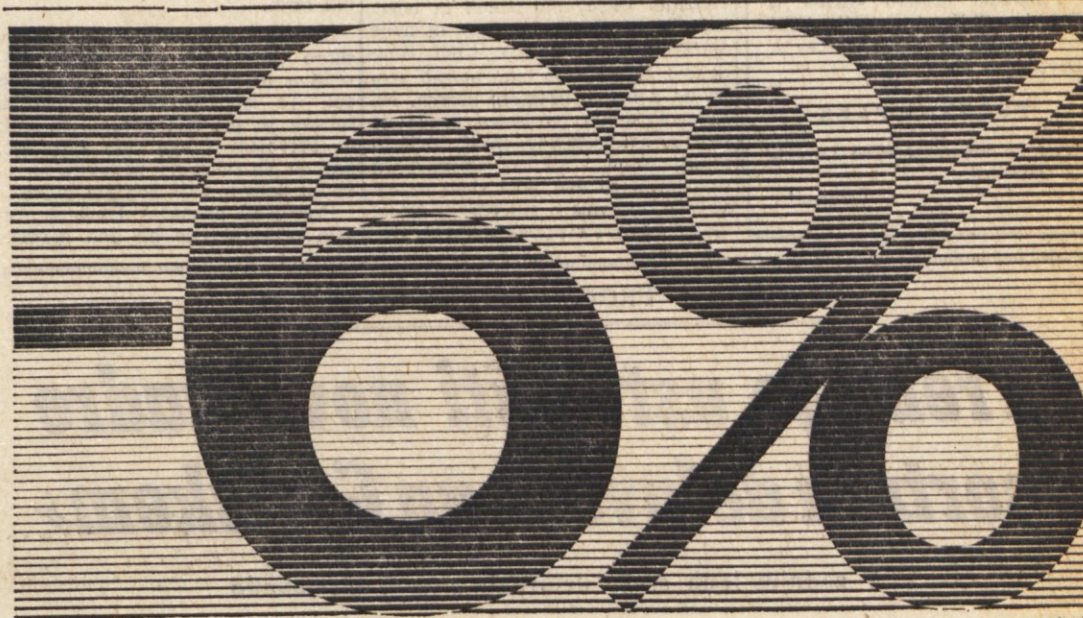
Prihranite na bencinu
z novimi ŠKODA 74
100 - 100 L - 110 L
COUPE R

26°mednarodni vzorčni tržaški velessejem

URNIK ZA OBISKOVALCE: od 17 h do 24 h — OB NEDELJAH in v SOBOTO, 29. JUNIJA: od 10 h do 24 h

18. - 30. junija 1974

vse je dražje:
le polica avto
še nadalje stane manj

Namreč, kljub postopnemu odpravljanju omejitev v prometu, je zavarovalnica Lloyd Adriatico obdržala popust 6% na tarifah police 4R. Redek, če ne edini primer v današnjih časih!

Lloyd Adriatico
ASSICURAZIONI
varnost za jutri

PRIREDITVE IN RAZSTAVE ROČNIH DEL

SOLA	Šolska prireditev dne	uri	Razstava ročnih del dne	od — do
Dolinski okoliš				
DOLINA			23. junija	9.00 - 12.00 — 17.00 - 20.00
MACKOLJE	24.6.	19.00	23. junija	9.00 - 12.00 — 17.00 - 19.00
PESEK	23.6.	16.30	23. junija	9.00 - 12.00
ZAVLJE			23. junija	9.00 - 12.00
Šentjakovski okoliš				
SV. JAKOB			23. junija	9.00 - 12.00 — 16.00 - 19.00
Ul. Frausin 12			23. junija	9.00 - 12.00 — 17.00 - 19.00
Ul. Donadoni 23			23. junija	9.00 - 12.00
Ul. Fianona 1				

Darovi in prispevki

ZA SPOMENIK PADLIM V NOB V KRIŽU

Ottavio Blasizza (Villesse 17, Gorica) 5.000 lir, Rino Tomasini (Villesse, Ul. Isonzo 1) 5.000 lir, Nada in Ivan Smerdel (Trst) 10.000 lir.

V spomin pok. Kamila Sedmaka darujejo Ana Stefančič (št. 2) 3.000 lir, Rozi Bauer (Ljubljana, Celovška 103) 10.000 starih din, Slava s sinom in hčerko 5.000 lir, Angel in Karla 2.000 lir, Francka Sedmak 4.000 lir.

V spomin pok. borce Florjana Sedmaka darujejo Ivan in Viktorija Košuta 4.000 lir, tovariši AZVP 4.000 lir.

V spomin pok. strica Florjana Daruje Sergio Sedmak 10.000 lir. Ob 75. obletnici daruje Alojz Sedmak 2.000 lir.

ZA SPOMENIK PADLIM V NOB IN SKEDNJA, S KOLONKOVCA IZ OD SV. ANE

Nameste cvetja na grob mame prijateljev Venturini darujeta Minka in Drago Pahor 5.000 lir.

Ivan Urdih iz Trsta daruje 1.000 lir za Dijaško matico. Nameste cvetja na grob Karla Vaclika darujeta

Cena in Riko Malalan 5.000 lir za popravilo prosvetnega doma na Opčinah.

Mila Perko daruje 5.000 lir za popravilo prosvetnega doma na Opčinah.

Nameste cvetja na grob Pepeta Glavine darujeta Duilio in Meri 3 tisoč lir za folklorno skupino Dijaškega doma.

Za kulturni dom Prosek - Kontovel darujejo: Stano Trampuž 2000 lir, Miro Štoka 10.000 lir, Mari Badalič 10.000 lir in Josip Fertot 20.000 lir, Vinko Blažina 5.000 lir, Marija in Alojz Čibic 5.000 lir, M. leva in Tončka Lukša 6.000 lir.

V spomin pokojne Gioconde Desco daruje družina Gerlan 10.000 lir za kulturni dom Prosek - Kontovel.

V spomin pok. Gioconde Desco roj. Komel darujeta svaka Karel in Vladimir Desco 25.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

V počastitev spomina pokojnega Franca Gombaca (Radofača) daruje prof. Vladimir Desco 5.000 lir za Slovensko amatersko gledališče.

Za Bazoviški dom daruje Sergio Zampieri 5.000 lir.

V DVORANI UGG NAD 1.500 UDELEŽENCEV

Uradna Gorica na psihiatričnem shodu odsotna zato pa so nanj prišli demokrati in progresisti

Goriška občina odklonila sodelovanje - Navdušujoč pozdrav čilskih psihiatrov

(Nadaljevanje s 1. strani)

Čejo preporod na področju psihiatrične oskrbe. Pozdrav osrednjega vodstva KPI je prinesel Sergio Scarpa. Dejal je, da mora biti delavska stranka vedno na strani tistih, ki se borijo proti kakršnemu koli tlačanju. Strokovnjaki naj delajo na svojem področju, navodila pa morajo dajati vedno politične sile. Izrekel je zahtevo po hitri izvedbi zdravstvene reforme. Iste ideje je izrekel prof. Gentili od osrednjega vodstva PSI. Dal je popolno solidarnost svoje stranke temu vsedravnemu shodu in dejal, da je treba v Italiji modernizirati celotno področje zdravstva.

Mednarodno solidarnost večeršnjemu shodu je v imenu Russellovega sodišča prinesel znani jugoslovanski zgodovinar in član tega sodišča prof. Vlado Dedijer. Shodu je prinesel solidarnost Mednarodnega sodišča in francoskega filozofa Jeana Paula Sartra. Njegove besede so zborovalci z navdušenjem sprejeli. Naši organizaciji, je dejal Dedijer, imata podobne prijeme in probleme. Vaše združenje se zavzema za modernost, liberalizacijo, uspeh znanosti na določenem področju, ki je bilo do danes zaprto. Mednarodno Russellovo sodišče pa obravnava v mednarodnem merilu kontradikcije, do katerih prihaja v mednarodnem svetu. Razpravljali smo o ameriških zločinih v Vietnamu, danes razpravljamo o kršenju človekovih pravic v državah Latinske Amerike. Buržujska družba se rada naslanja na zakone in mednarodne akte, vendarle pa te svoje uradne akte ta družba stalno krši in prezira. Tako je tudi na področju psihiatrične oskrbe. Gre za odrasle osebe, intelektualci in vsi demokrati se morajo tega zavedati. Dedijer, ki je govoril v angleščini, je žel veliko aplavzov.

Marsikdo med tistimi, ki bi bili želeli priti na ta shod niso mogli. Iz Argentine in iz Španije niso mogli priti ker niso dobili vizumov. V Španiji so v Barceloni odpustili iz službe zdravnik, ki je hotel uvesti moderno metodo zdravljenja. Navdušeno pa sta bila sprejeta zastopnika čilskih psihiatrov, oba sta danes v izgnanstvu. To sta Carlos Ramos in Juan Molinari. Povedala sta, da so v času Allendejevega vladanja v Čilu pričeli z demokratizacijo zdravstva, vse to pa so sedaj vojaški oblastniki zatirali. Tudi francoski psihiatri so prinesli svoj pozdrav.

Sledila so poročila, ki so bila že prej napovedana, za njimi pa se je razvila zanimiva diskusija. Velik uspeh je žel prof. Franco Basaglia, nekdanji ravnatelj goriške in sedanj ravnatelj tržaške psihiatrične bolnišnice. Poročilo so podali tudi člani Cosp, goriškega kroga psihiatričnih operaterjev, v katerem so združeni demokratični bolničarji, socialne asistentke in zdravniki.

V popoldanskem delu shoda so med drugim govorili deželni odbor, ki za zdravstvo dr. Nardini, ki je

Prosvetno društvo «Kras» iz Dola in Poljan ter sekcija ANPI iz Dola vabita danes zvečer k Devetakom na

POLETNI PLES
Igral bo ansambel «The Lovers» iz Sovodnja. Vabljeni!

Ministrstvo za zunanjo trgovino je dovolilo 13. posebno operacijo «Alpe-Adria» za menjavo z Jugoslavijo v skupni vrednosti 2.500 milijonov lir v vsaki smeri. Kontingenti so praktično enaki tistim iz prejšnjih let. Kontingente lahko izkoristijo samo podjetja, ki imajo legalni sedež v eni izmed štirih pokrajin naše dežele. Prošnje za iz-

Ravnateljstvo Slovenskega dijaškega doma «Simon Gregorčič» v Gorici sporoča, da se bodo tečaji za popravne izpite pričeli prve dni avgusta. Za vse informacije se je treba obrniti na upravo doma, Svetogorska cesta (Ulica Montesanto) 84, tel. 83-995. Urad je odprt vsak dan od 10. do 12. ure; vpisovanje sprejemajo do sobote, 20. julija.

ZAKLJUČEK ŠOLSKEGA LETA 1973/1974

S številnimi zaključnimi nastopi v osnovnih šolah so naši otroci pokazali novo pridobljeno znanje

Njihovi uspehi so sad truda naših učiteljev in učiteljev - Šolske prireditve so bile skoro povsod - Okusno so bile prirejene šolske razstave - Okrog sto otrok zapuša letos slovenske osnovne šole na Goriškem

Na naši sliki so otroci osnovne šole v Sovodnjah na zaključni šolski prireditvi. Pevski zbor je vodila učiteljica Vera Onesti - Vogrič

Za več kot petsto slovenskih otrok, ki obiskujejo slovenske osnovne šole na Goriškem, se je večer šolskega leta 1973-74 zaključilo. Po zaključnih mašah so v svojih šolah učenci dobili spričevala in so si seveda med seboj izmenjavali misli o rezultatih. V prvih dneh tega tedna so se zaključili izpiti petega razreda. Okrog sto učenec in učencev bo jeseni prestopilo prag njihove slovenske gimnazije v Ulici Randaccio. Ti se bodo tako morali spoprijeti z novim načinom učenja. Na osnovnih šolah bo jeseni prišlo do nekaterih prenov in sprememb, v katerih bo v strukturi slovenskega osnovnega šolstva, kar sledi najnovjšemu zakonu o slovenskih šolah. Dejanjsko bosta pričela delovati dve

didaktični ravnateljstva, prvo bo v Gorici, drugo pa v Doberdobi (slednje bo veljalo za šole v doberdobski in v sovodnjski občini). Nekateri učitelji bodo premeštrili v pi-nišar šolskega skrbništva, ki bo skrbela izključno za slovenske šole. V prihodnjem šolskem letu bo tako potrebovali še nekaj uč-nih možnosti.

Ob zaključku šolskega leta so v skoraj vseh šolah imeli šolske prireditve in razstave slik ter ročnih del. To lepo izročilo slovenskega šolstva se pri nas ohranja in naši mladi nam vsako leto pokažejo, kar so jih marljivo učitelji in učenci naučili med šolskim letom. Precejšnji poudarek letošnjih šolskih prireditev je bil dan pesmim

našega kraškega pesnika Srečka Kosovel. Tako je bilo na šolskih prireditvah v Doberdobi, v Števerjanu in v Ulici Randaccio v Gorici. Učiteljice so tudi pripravile na raznih prireditvah zaokrožene programe. Starši so jim bili seveda hvaljevali za ta njihov trud. Ko smo gledali učence in učence, ki so kar razno nastopali na odru, smo do bili prepričani, da bomo mnogi med njimi še vnaprej videvali na raznih prireditvah, ki jih bodo prirejela naša prosvetna društva.

Časovna prva letošnja prireditev je bila v Doberdobi. V občinski telovadnici se je zbralo veliko ljudi, nastopili so vsi učenci brez izjeme; sodelovali so tudi otroci, ki obiskujejo italijanske razrede. Na sporedu so imeli recital posvečen materi. Nekajkrat je nastopil pevski zbor, ki so ga sestavljali vsi učenci. Skupina mladih »igrancev« je predstavila igrice »Sestrin varuh«, nekateri pa so prišli na oder in povedali nekaj smešnic, ki so spravile v dobro voljo vse prisotne. Najmlajši so imeli rajanje z naslovom »Na travniku«, folklorna skupina je prikazala nekaj gorenjskih plesov, na sporedu je bil tudi recital Kosovelovih pesmi. V šolski učilnici je bila pripravljena razstava risb in ročnih del.

V Doli niso imeli prireditev, pač pa okusno pripravljeno razstavo. V Doli imamo vsako leto priliko videti zelo lepo, svojevrstno razstavo. Učence in učence pripravijo vrsto vzornih prtičev, majhne ročne izdelke, med katerimi prednjačijo razne živalice izdelane iz plastilina ter podobice v slovenskih narodnih nošah.

Števerjanska šolska prireditev, ki je bila letos v šolskih prostorih, je bila v glavnem posvečena Srečku Kosovelu. V začetku so otroci nastopili s petjem in z rajanjem v narodnih nošah, nato pa so sledili nekateri šalivi prizorčki. Otroci prvih treh razredov so nato recitali nekaj Kosovelovih pesmi za mladino, učenci zadnjih dveh pa najbolj značilne pesmi kraškega umetnika. Recital so spremljali diaprozitivni glasba. Pripravil ga je učitelj in režiser Francesco Macedoni, pesmi pa so izbrali domači učitelji. V šolskih prostorih je bila pripravljena tudi lepa šolska razstava: prvi so bili razstavljeni čipkarski izdelki. Starši so bili s prireditvijo zadovoljni, ker precej učiteljev ne bo več prihodnje leto na tej šoli.

V Sovodnjah je bila šolska prireditev v Kulturnem domu, ki so ga starši otrok za to priliko napolnili do zadnjega kotička. Učiteljice in učitelji so prireditev zaokrožili v celoto: na odru smo videli razdobje enega šolskega leta in petju, recitacijah, prizorčkih. Otroci so se v svoje vloge tako vživeli, da so zares nastopili uspešno. Nastopili so vsi otroci sovodnjske osnovne šole.

Tudi učenci osnovne šole v Ulici Croce so priredili zaključno prireditev. Na sporedu so bili razni prizorčki, ki so jih pripravili posamezni razredi ob sodelovanju učiteljev. Zbranim staršem so nekatere dijaki deklarirali otroške pesmi-ke. Prireditev se je zaključila z nastopom skupnega osnovnošolskega zbora, ki je zapel nekaj pesmi. V šolskih prostorih so odprli tudi razstavo risb in ročnih del, ki so jih otroci izdelali v teku tega šolskega leta.

Na proslavi šolstredne osnovne šole, ki je bila v župnijskem domu, so v pevskem zboru nastopili vsi otroci te osnovne šole. Učenci prvega razreda so imeli zelo prisrčno skupno deklariranje nekaterih pesmi, učenci drugega razreda pa so pripravili prizorček »Muca coparica«. S tečajim programom so nastopili učenci tretjega in četrtega razreda; imeli so na sporedu recital z naslovom »Mati v zgodovini«. Prikazali so položaj matere v prazgodovinski dobi, v starem Egiptu, v srednjem veku in naprej dalje do današnje dobe. Za konec so se na odru zbrali mladi pevci in zapeli šolstredno himno.

Manjše prireditve in šolske razstave so bile tudi v drugih slovenskih osnovnih šolah. Povsod so naši otroci nastopili in pokazali sram, da se niso med šolskim letom naučili samo pisanja in računanja, marveč da so spoznali tudi to, kar so nam napisali naši pesniki in pisatelji.

KMEČKA BANKA

USTANOVLJENA LETA 1909

GORICA - UL. Morelli 14
Tel. 2206 - 2207

VSE BANČNE USLUGE
MENJALNICA

PRIZNANO MEDNARODNO
AVTO PREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA - UL. Duca d'Aosta 180 - Tel. 28-45 GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA

GORIŠKI DNEVNIK

NA POBUDO OBČINSKE UPRAVE

V Doberdobi ustanovljen skupni odbor za proslavo 30-letnice osvoboditve

V odboru so zastopane vse kulturne, športne, politične in druge ustanove ter združenja, ki delujejo v občini

Na pobudo občinske uprave iz Doberdoba so se v torek zvečer sestali v šolski telovadnici predstavniki kulturnih, športnih, političnih in drugih združenj v občini. Namen sestanka je bil, da bi na njem sklenili kako čimbolj enotno in slavno slavnostno praznovati 30. obletnico osvoboditve. Predsedoval je podžupan in tajnik krajevne borbovske zveze ANPI Karel Černič; zastopniki pa so bili prosvetna društva »Kras«, »Jezero« in »Hrast«, športna društva »Mladost«, »Hrast« in »Gradi-na«, godba na pihala »Kras«, sekcija KPI iz Jamelj in Doberdoba, Kmečko obrtniška posojilnica, jamarski klub »Kraški krti«, sekcija ANPI iz Doberdoba in Dola.

Karel Černič, ki je tudi glavni pobudnik te iniciative, je prisotnim prikazal namen občinske uprave ob priliki proslav 30-letnice osvoboditve. Predvsem je treba spodbetati sredstva za razne spominke svečanosti kot so obletnica prihoda Gradnikove brigade v občino, skupinski pokol rodoljubov na Poljanah in v Doberdobi in usmrtitve na raznih krajih občinskega ozemlja. Nadalje bo treba postaviti spomenik padlim Dolanom med NOB, namestiti spominke plošče na krajih kjer so bili usmrčeni številni domaćini, podeliti priznanja svojem padlim, razdeliti osnovnošolskim učencem knjige iz partizanske epo-peje in razpisati natečaj za najboljše naloge na temo iz domače odprniške zgodovine. Takšne in podobne svečanosti, spojene z obrobimi kulturno-sportnimi prire-

ditvami, nalagajo precej truda pripravljalnemu odboru, ki se je, samo dva dni za prvim masovnim sestankom, sestel, da bi pravočasno začel s pripravi na slovesnosti. Prva skrb pripravljalnega odbora je izkoristiti deželni zakon št. 16 iz dne 26. aprila letos, s katerim je deželna uprava odobrila razdelitev 50 milijonov lir prispevkov tistim združenjem in ustanovam, ki bodo proslavile 30-letnico osvoboditve. Poleg gnotne pomoči iz deželne blagajne, računa odbor še na razumevanje domačinov posebno za izvršitev številnih nalog in nabavo potrebnih sredstev. Ob podobnih prilikah, so se doberdobski občani vedno masovno odzvali in smo prepričani, da se bo isto zgodilo tudi tokrat.

V SKLOPU VEČDNEVNIH PRIREDITEV

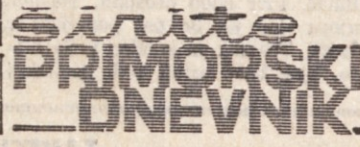
Prihodnjo nedeljo v Sovodnjah praznik slovenske kulture

Nastopili bodo pevski zbori, folklorne skupine in godba na pihala

Veliki dvobarvni plakati vabijo Goričane in okoličane na Ljudski tabor, ki bo v Sovodnjah v nedeljo 30. junija v popoldanskih urah. Tabor prireja domače prosvetno društvo ob sodelovanju Slovenske prosvetne zveze. Prireditve se bodo pričele že v petek 28. junija zvečer ter se bodo nadaljevale do naslednje nedelje 7. julija. Osrednja prireditev bo v nedeljo popoldne s sprevedom narodnih noš in pevcev skozi vas, od Ušarja do Kulturnega doma.

V nedeljo bodo na tabor v Sovodnje prišli godbeniki v lepih gorenjskih narodnih nošah iz Gorji pri Bledu. Ti bodo sodelovali v sprevedu, kasneje bodo imeli na prireditvenem prostoru svoj program, isti večer pa bo ansambel sestavljen iz godbenikov igral poskočne polke in valčke. V sprevedu bosta tudi dve folklorni skupini, prva iz Gorji pri Bledu, ki bo dospela v gorenjskih nošah, druga pa iz Sovodnja. Ta skupina se za nedeljski nastop pridno vadi pod vodstvom gospe Križmančičeve. Na prazniku bosta nastopila tudi dva pevski zbora: prvi bo moški zbor »Oton Zupančič« iz Štandrež, drugi pa mešani zbor »France Bevk« iz Prvačine. Nedeljski tabor bo pravi praznik slovenske kulture. Zaradi tega so prireditelji prepričani, da bo prišlo za to priliko v Sovodnje veliko ljudi.

V petek zvečer bodo v Kulturnem domu odprli razstavo slik natečaja, ki ga je razpisalo domače prosvetno društvo. Nagrade bodo podelili med prireditelji v nedeljo zvečer. Razstava bo odprta vse dni praznovanja. Vsak večer bodo imeli razna zabavna tekmovanja in ples, na katerem bo igral domači ansambel »The Lovers«. Deloval bo tudi dobro založeni bife. Naslednjo nedeljo, 7. julija, pa bodo imeli na sporedu program za mladino.

NA SEJI OBČINSKEGA SVETA

Odobren načrt za gradnjo slovenske trgovske šole

Prihodnji mesec odprtje lekarne v Štandrežu

Na petkovi seji občinskega sveta, ki se je pričela z enournu zamudo (manjkalo je namreč legalno število svetovalcev), so odobrili izvršilni načrt za gradnjo »slovenske trgovske šole« v Ulici Campi, ki bo stala nekaj nad 350 milijonov lir. Od teh je dežela že nakazala 100 milijonov. V načrtu pa imajo, da bodo vedno na istem kraju zgradili še slovenski vrtec (gradnja objekta bo stala približno 180 milijonov) in osnovno šolo (20 milijonov). O tem je poročal občinski odbornik za javna dela Agati, ki je podaril predvsem finančno plat načrta: Povedal je, da bo občinska uprava prispevala za izgradnjo treh šol samo tretjino od skupnih 755 milijonov. Svetovalec Paulin (SDZ) je pripomnil, da bi bilo potrebno zgraditi neposredno z gradnjo šole tudi primarno telovadnico za naše otroke.

V začetku seje je župan De Simone izrazil nezadovoljstvo občinskega sveta zaradi zadnjih krvavih dogodkov v državi. Sledila so številna vprašanja svetovalcev. Svetovalec Jakoncic (KD) je vprašal, kdaj bodo odprli lekarno v Štandrežu in v Štražcan. Odbornik Tomassich (PSD) je dejal, da bodo lekarno v Štandrežu usposobili že prve dni julija, medtem ko obstajajo objektivne težave za drugo, ki so jo namestili v Štražcan. Paulin (SDZ) je izrazil nezadovoljstvo zaradi nedokončanega dela na cesti, ki povezuje Tržaško

cesto in Ulico Tabaj v Štandrežu. Na dnevnem redu so bile nekatere interelacije, in sicer dve, ki se nanasata na učno oseboje v vrtcih ONAIRC (eno sta predlagala demokratiziran Tuzi in socialdemokrat Zucalli, drugo pa komunistični svetovalci).

Občinski svet je sprejel skupno resolucijo o otroških vrtcih. Zanj so glasovali vsi, ker so prvi resoluciji dodali nekaj popravkov.

V ŠOLI V UL. RANDACCIO

Danes odkrije doprsnega kipa Ivanu Trinku

Danes ob 11. uri bo v šolskih prostorih slovenske nižje gimnazije v Ulici Randaccio prijetna slovesnost. Odkril bo kip beneškega pesnika Ivana Trinku, po katerem je šola poimenovana. Kip je izdelal kipar Bodo Pengov iz Ljubljane. Na prireditvi bodo prišli dijaki in profesorji. Po programu bosta na sporedu priložnostna govora ravnateljice in predstavnik dijakov, nato bodo dijaki nastopili s krajšim kulturnim programom. Kip je postavljen v veži prvega nadstropja stavbe. Svečanost bo zato v zaprtem prostoru.

Delitev kave proste cone

Trgovinska zbornica v Gorici javlja, da delijo izredno nakazilo kave proste cone. Za prebivalce Gorice in Sovodnja delijo 1.600 kg. Te količine kave bodo delili do 31. avgusta.

Od 27. junija dalje bodo v pisarni trgovinske zbornice delili kupone za nabavo kave za kavarne, gostišča in druge podobne obrate.

Od 1. julija do 18. avgusta pa bodo delili bencinska nakazila za tretje trimesečje. V pisarni ACI v Gorici bodo nakazila lahko dvignili prebivalci Gorice in Sovodnja.

VČERAJ V JUTRANJH URAH

Izvedenci natančno zmerili nosilnost pevskega mosta

Za merjenje so uporabili pet natovornjenih kamionov

Včeraj zjutraj so strokovnjaki zmerili nosilnost pevskega mostu. V prvih jutranjih urah je privzelo na most pet tovornjakov, napolnjenih s kamenjem, za 260 ton skupne teže (postavljeni so bili po vrsti na mostu). Na desnem bregu mosta so nato postavili številne količke, ki so služili inženirjem,

da so ugotovili, za koliko se cementna ploščad mostu upogne. To so lahko storili s posebno aparatur, ki so jo postavili v začetku mosta in skozi objektiv ugotovili posamezne upogibe količev, ki so bili pritrjeni na cestni tlak.

Zaradi teh merenj (podatke o nosilnosti mosta bodo verjetno znani v prihodnjih dneh) je bil promet precej otežkočen. Na mostu sta prišla mestna redarja, ki sta urejevala promet, ki je bil včeraj zjutraj precej gost, saj imamo po tem mostu precejšnji dotok tovornjakov in drugih težkih vozil, odkar so prepevali vožnjo težkim vozilom po mostu 9. avgusta. Dela so se zaključila okoli enajste ure.

Jutri sestanek vaškega sveta za gradnjo kulturnega doma v Štandrežu

Jutri, v ponedeljek, ob 12. uri se bo na sešu Prosvetnega društva »Oton Zupančič« v Štandrežu sestel vsaki svet za gradnjo kulturnega doma »Andrej Budala«. Izvršni odbor obvešča, da so se dela že pričela in imajo sedaj na programu razpravo o notranji ureditvi prostorov. Člani odbora in delegati društev so vabljeni, naj se sestanka udeležijo in naj sodelujejo s konkretnimi predlogi.

Kino

Gorica
VERDI 15.15-22.00 »Fiore di carne«. M. Van Te Ven in R. Hauer. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

CORSO 15.00-22.00 »Il terrore viene dalla pioggia«. C. Lee in N. Heilborn. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

MODERNISSIMO Zaprtlo.
VITTORIA 15.30-22.00 »Giochi d'amore di una aristocratica«. M. Le moine in J. Reynold. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

CENTRALE 15.00-21.30 »Quattro marmittoni alle grandi manovre«. G. D'Angelo in S. Leonardi. Barvni film.

Tržič
AZZURRO 14.00-22.00 »Leva lo diavolo tuo dal convento«. Barvni film. EXCELSIOR 14.00-22.00 »Dio perdona io no«.

PRINCIPE 14.00-22.00 »Poliziotto marcio«. Barvni film.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU

Danes ves dan in ponoči je dežurna lekarna Al Redentore, Ulica F. Rosselli, tel. 72340.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je dežurna lekarna Providenti, Travnik, tel. 2972.

Prispevki

V spomin dr. Rudija Rutarja daruje nekakinja Erna 5.000 lir za Slovenski dijaški dom v Gorici.

V počastitev spomina dr. Rudija Rutarja daruje Valerija Glavič por. Venuti 5.000 lir za goriški dijaški dom.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

Rudolfa Breganta
se iskreno zahvaljujemo zdravnikom, g. župniku, govorniku, darovalcem cvetja in denarnim prispevkov ter vsem, ki so z nami sočustvovali. Pevma. 23. junija 1974

ZAHVALA

Ob boleči in nepričakovani izgubi dragega očeta, starega očeta in tasta

FRANCA VIDIČA
uradnika v pokoj iz Solkana
se iskreno zahvaljujemo osebu Splošne bolnišnice v Sempetru pri Gorici za zdravniško nego, vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, predstavnikom kolektiva Tovarne zdravil KRKA za sočustvovanje in vence, g. dekanu Simčiču za pogrebni obred ter vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje, ter pospremili pokojnika na njegovi zadnji poti.
Zaljubljeni sin Danilo z ženo Darinko in sinkom Rokom
Novo mesto, 23. junija 1974

«Treba je ustvariti nove kadre športnih delavcev na Goriškem»

V zadnjih letih se je delovanje precej razmahnilo

Tudi letošnje šolsko leto se je zaključilo in z njim tudi vsa športna dejavnost, ki je v zimskih in spomladanskih mesecih videla udeležbo naših osnovnošolskih in srednješolskih otrok v raznih športnih panogah. S šolskim letom se je torej zaključilo tudi telesno-kulturno delovanje pri športnem združenju »Dom« in pri komisiji za doraščajočo mladino pri SKGZ. Prav je, da ob sklepu letošnje sezone kratko ocenimo opravljeno delo naših najmlajših. Ob priložnosti se druge telovadnice akademije med druge telovadnice akademije med poudarili važno delo treh naših neutrudnih športnih delavcev, prof. Aida Rupla, prof. Marije Čučutove in Martina Tomažičiča.

Včeraj zjutraj smo stopili do prof. Čučutove, da bi nam podrobneje obrazložila, kako je z delovanjem s predšolsko mladino in mladinsko folklorno skupino. Marija Ušaj por. Čučut je goriška rojakinja. Že v mladih letih pa je morala v Jugoslavijo zaradi preganjanja njene družine s strani takratnih tukajšnjih oblasti. Njen oče je bil za čas druge svetovne vojne načelnik narodne zaščite v Gorici in je bil trn v peti takratnim oblastem. Leta 1947 se je družina Ušaj preselila v Jugoslavijo, v Miren. In prav tu je še mlada Marija vzbujala telesno-kulturno dejavnost, kateri je posvetila 25 let življenja. Komaj 13-letna dijakinja je v Mirtu postala vodnica telovadnega društva TVD

»Partizan«. Pozneje pa je postala načelnica Okrajne zveze za telesno kulturo za vso Primorsko. Ljubezen do te športne zvrsti ji je omogočila, da se je najprej vpisala na visoko šolo za telesno kulturo v Beogradu, kasneje pa v Ljubljani, kjer je tudi dokončala študije. Po končani diplomiji je 13 let službovala kot profesorica telesne kulture na osemletni v Mirtu.

Po tem kratkem življenjepisju smo prof. Čučutovo vprašali, kdaj se je vrnila v Gorico in prevzela nalogo vođenja naših predšolskih otrok.

»To je bilo pred tremi leti«, nam je rekla, »in moram reči, da sem se novega dela lotila s precejšnjo vnemo. Opažala sem, da je bilo v zadnjih časih zelo malo storičnega na tem polju. Tudi orodja in prostori je manjkalo. Kljub temu smo z rednimi vajami v treh letih delovanja, skupno s prof. Ruplom, ki vadi osnovnošolske otroke, dosegli zavirljive rezultate. To pa ne pomeni, da smo dosegli cilja, treba se bo še veliko potruditi in nadaljevati po ubrani poti«.

»Kaj pa z mladinsko folklorno skupino Dom?«
»Zamisli se to sem predlagala komisiji za doraščajočo mladino pri SKGZ pred dvema dobrima letoma. V Ljubljani sem namreč polagala izpit tudi kot vodnica folklorne skupine. Začetka je šlo precej počasi,

tako da smo v prvem letu imeli samo osem deklet, ki pa so redno prihajale na vaje. Po prvi telovadni akademiji, ki je bila leta 1973, smo želi velik uspeh, tako da šteje letošnja folklorna skupina nad 40 članov, fantov in deklet. Skupina je letos nastopila na raznih poletnih praznikih, na zaključni dijaškodomski prireditvi ter na telovadni akademiji in moram reči, da je povsod žela uspeh«.

»Za zaključek bi lahko ocenili svoje delovanje pri naši mladini in kaj naj bi po vašem uvedli novega?«

»Dejavnost pri naših najmlajših se je v zadnjih letih spet razvile in to po prizadevanju nekaterih naših športnih delavcev, ki so si prevzeli to težko nalogo. Mislim pa, da pri nas manjka določen usposobljen kader, ki bi načrtno vodil naše mlčke, kajti sedaj to delo opravljamo le maloštevilni. Poleg tega nam manjkajo primerni prostori in telovadno orodje. Krivda tega je tudi v šolskih programih, ki dajejo zelo malo važnosti telesno-kulturni dejavnosti pri osnovnošolskih otrocih. Tudi na učiteljskišči, kjer se usposablja bodoči učitelji, se razpravlja zelo malo o teh vraščanjih. Mislim, da bi ne hibe deloma lahko odpravili, če bi nekatere naše mlade ljudi pošiljali na seminare v Jugoslavijo (eden takih je v Mozirju), kjer bi se usposabljali za vođenje naših otrok«.

P. R.

PO TURNEJI STALNEGA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA PO JUGOSLAVIJI

Navdušeni aplavzi umetnosti in zaskrbljenost za obstoj

V dveh tednih je Stalno slovensko gledališče iz Trsta imelo štirinajst predstav v raznih krajih, med drugim v Skopju, Zagrebu in Beogradu

Kakor smo ob času poročali, je bilo tržaško Slovensko stalno gledališče v drugi polovici maja na daljši turneji po Jugoslaviji, obšlo je vrsto mest in se srečalo z občinstvom številnih krajev in dežel, saj je od Postojne, Murske Sobote, Ptuj, Maribora in Metlike pa preko Zagreba in Karlovca nadaljevalo pot do Ohrida in Skopja, nato se ustavilo za dva dni tudi v jugoslovanskem glavnem mestu Beogradu in se po dveh tednih in 14 predstavah vrnilo v Trst sicer utrujeno, vendar z velikim zadovoljstvom in zadoščenjem, da ga je jugoslovanska publika sprejela s širokim srcem kot bratsko gledališče in tudi kot postrtovalen odskri ansambel. To izhaja iz številnih zapisov in strokovnih ocen, ki smo jih mogli zaslediti v jugoslovanskem dnevnem tisku, kjer smo na primer v beograjskem tedniku «Nin» med drugim brali tudi naslednje:

«Tržaško gledališče je, očitno, angažirano gledališče; toda gledališče, ki do te angažiranosti ne priti preko suhe forme konvencionalnega realističnega teatra, pač pa s pomočjo svojstvene teatralizacije gledališke igre, pri čemer se močno upošteva tudi okus občinstva».

«Le na videz — nadaljuje gledališki kritik «Nina» Vladimir Stamenković — je paradoksalno, da ta angažiranost, ki je toliko goščena kot tudi estetska, prihaja bolj od izraza ko slovenski umetniki igrajo delo znanega italijanskega umetnika in dramatika Eduarda de Filipa, kot pa kadar eksperimentirajo dramatičarje neke novele Miguela Asturiasa, slovitega gvatemalskega pisatelja, dobitnika Nobelove nagrade za književnost».

«Kadar igrajo «Božič pri Cupiellovih», kjer je opisan vsakdanji dan bolj lačne kot site neapeljske družine, kadar slikajo ljudi, ki se s svojim obnašanjem neprestano maskirajo, da bi v bednih razmerah svojega življenja vendarle ohranili dostojanstvo, tržaški umetniki, še posebej tolmač glavne vloge Joško Lukeš, morajo v najvišji meri potrditi svojo integriteto mediteranskih umetnikov: da namreč absorbirajo in zmrejo vse tisto, kar daje avtor in kar režiser Jože Babič postavlja v določene gledališke okvire, v scenski prostor, v katerem se mešajo elementi nekega operetskega sveta in prava neorealistično podana dejstva dejanskega življenja. Oni uspevajo, ostajajo trdni na tleh realnosti, dočarati človeške usode, pa tudi tišni osnovni ton vsakdanjega življenja, o katerem De Filippo govori, s svojimi spretnimi improvizacijami, s tem da z lahkoto razvijajo teme, ki jih na oder prinašajo neprilicovani dogodki in to z določeno umetniško virtuoznostjo, v kateri je pa vendarle ohranjena spontanost».

Ko Vladimir Stamenković tako oceni uprizoritev De Filipovega dela v Beogradu, preide še na kratko oceno drugega gledališkega dela, s katerim je tržaško Slovensko stalno gledališče gostovalo v Jugoslaviji. Glede «Torumb» Miguela Asturiasa beograjski kritik pravi:

«Te spontanosti in tudi ustrezne komunikacije z občinstvom ni v drugi predstavi, na kateri je bila prikazana dramatičarja Asturiosove novele «Torumb». Scena ima v njej neko odsko magijo, dogajanje se razvija v vzdušju, ki je podobno vzdušju, ki je značilno za sejemске hiše strahu in groze, toda glavni lik je stari grešni trgovec z maskami, ki najprej posili nato umori mlado indijansko deklico. To predstavo je režiser Mario Uršič, ob pomoči dveh dobrih igralcev Staneta Staresinha in Alojza Milica, razvil na dveh vzporednih planih: na planu aktivnega dramskega dogajanja, v katerem groteskna preobrazba glavnega junaka ter njegov halucinantni dialog z maskami in strahotni polnočni uri, dovedejo na koncu do tega, da Asturiosovo zgodbo dojamemo kot socialno moralno nauk, v katerem so posebej obsejne določene resnične družbene sile, tiste sile, ki podjaljajo Gvatemalo, ter v simbolični obliki, kjer je prikazana indijanska tožba, ki temelji na stari legendi in to zato, da naj bo to pesniški in sociološki komentar tistega, kar se dogaja v prvem planu predstave. Drugi plan pa pogosto zavira razvoj dogajanja in vnaša v predstavo nekaj književnega gledališča, tako da zadobi mo vtiš preveč didaktičnega programskega prizvoka».

Gornji dve oceni sta oceni dveh predstav, ki so ju člani tržaškega gledališča uprizorili 29. in 30. maja v Beogradu. Ivan Ivanovski pa je 4. junija v beograjski «Borbi» o gostovanju tržaških umetnikov v Skopju med drugim zapisal:

«Ko je govor o slovenskih umetnikih, ki so prvič gostovali v Makedoniji z Eduarda De Filipa komedijo «Božič pri Cupiellovih», je treba poudariti, da so zapustili zelo povoljen in prijeten vtis in dinamično predstavo, polno kolorita in svežine. Občinstvo je sprejelo goste iz Trsta zelo pri-

srčno in spontano in jih nagradilo pri odprtem odru in tudi po predstavi. Vendar ni se ustavilo pri aplavzih. Izražena je bila tudi želja po trajnejšem sodelovanju med Stalnim slovenskim gledališčem iz Trsta ter makedonskim Narodnim teatrom iz Skopja».

Potem ko M. Pervić v beograjski «Politiki» od 5. junija okarakterizira De Filipovo delo «Božič pri Cupiellovih», nadaljuje takole: «Poštenost, naivnost ter infantilnost so izžarevale iz »poglavja družine» Cupiellovih, iz Lucca, ki ga je tolmačil Joško Lukeš, iz »poglavja družine», katerega težave spremlja občutek gniljive nemoci človeka, katerega dobra volja vodi v vedno nove in nove izkušnje in težave. V razponu med naturalizmom in stilizacijo, v katerega je bila Babičeva predstava postavljena, je na najdaljši točki naturalizma bila Zlata Rodoškova kot Concetta, vtem ko je v karikaturnem stiliziranju odšel najbolj daleč Anton Petje kot Vittorino».

«Predstavo Slovenskega stalnega gledališča polno lahke in prijetne komike, duhovite in neizlobo ironije, sočutja in dobrohotnosti je občinstvo sprejelo z odobravnjem in toplo ter iskreno pozdravilo izvajalce na koncu predstave» — je še zapisal Pervić.

Oceno o drugi predstavi, o Asturiosovi dramatičarji noveli «Torumb» pa je kritik beograjske «Borbe» zaključil takole:

«Beograjsko občinstvo je z dolgim aplavzom pozdravilo goste iz Trsta in jim s tem izražalo svojo podporo pri njihovem umetniškem delu v njihovi borbi za narodno enakopravnost in pri njihovem plemenitem naporu, da poveže dva kulturna prostora in pripomorejo k izboljšanju odnosov med dvema deželama».

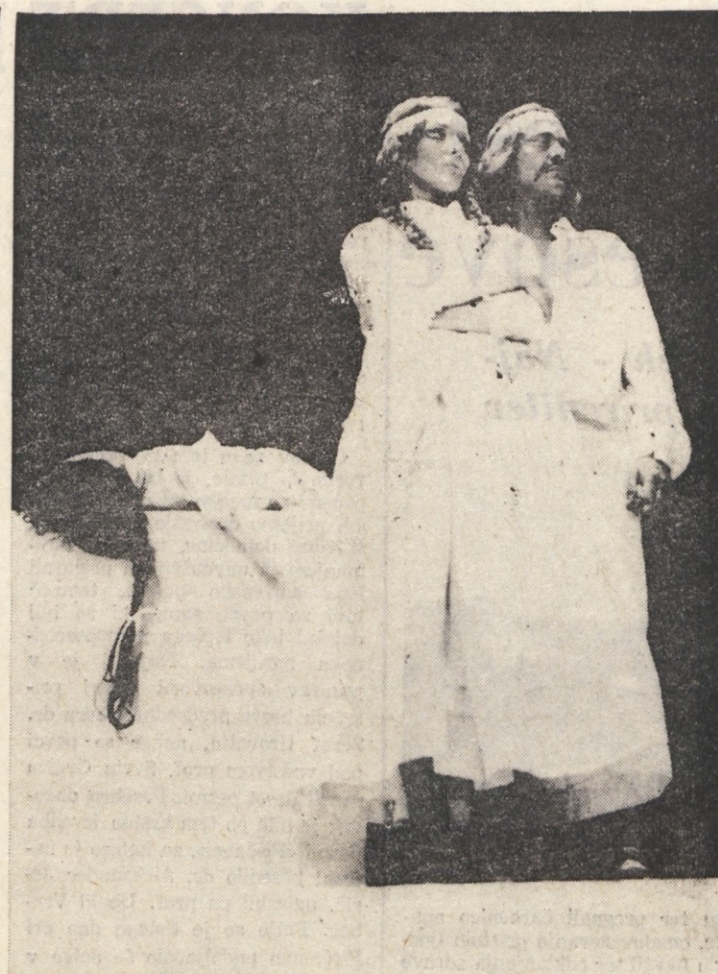
Pravzaprav je bilo o tej vlogi tržaškega Slovenskega stalnega gledališča, namreč o vlogi ohranjanja in utrjevanja slovenske kulture in nacionalne bitnosti v Trstu in v zamejstvu ter o povezavi dveh kulturnih prostorov veliki govor v vsem jugoslovanskem tisku, posebno po tiskovni konferenci, ki jo je vodstvo gledališča priredilo v Beogradu na poti v Makedonijo. Nemogoče je zbrati vse, kar je s tem v zvezi

zabeležil jugoslovanski tisk, toda beograjska «Politika» je 27. maja pod naslovom na treh stolpcih »Gledališče za vse Slovence v Italiji» prikazala dolgo zgodovino tržaškega gledališča vse od leta 1851. pa do fašizma, ki je našo besedo zadušil, in od obnove po osvoboditvi do danes. Govor je bil tudi o finančnih težavah, v katerih se je slovensko gledališče znašlo zaradi tega, ker ustrezne oblasti nimajo do njega pravega razumevanja. Glede tega pa je beograjska Borba dan prej, pod naslovom: »Trdnjava slovenske kulture brez pomoči», med drugim zapisala:

«Italijanska vlada je bila obvezana, da ustvari materialne pogoje za nemoteno delovanje tega gledališča v skladu s svojo splošno obveznostjo, da pomaga ohraniti jezik in kulturo slovenske manjšine. Toda neodvisno od tega bi ona morala slovenskemu gledališču zagotoviti vsaj enakopraven tretman, ker je to gledališče eno od osmih stalnih gledališč, ki obstajajo v Italiji in dobivajo stalno državno podporo».

«In vendar italijanska vlada — zaključuje «Borba» — ne kaže nikakršnega razumevanja za to kulturno ustanovo, ki je za sedaj prepričana edino pomoči, ki jo dobiva od krajevnih organov. Zato bi se moralo zgoditi, da Stalno slovensko gledališče iz Trsta po 133 letih obstoja prekine svojo dejavnost».

Takih in podobnih ugotovitev in komentarjev je bilo več, toda menimo, da smo z dosedanjim navajanjem citatov ustvarili vsaj približno podobo sprejema, ki ga je tržaško Slovensko stalno gledališče doživelo na svojem dvotedenskem gostovanju po Jugoslaviji. Sicer pa bomo za konec navdili v zvezi s tem še nekaj naslovov iz jugoslovanskega tiska. Beograjska «Politika» je 5. junija objavila daljšo oceno z naslovom »Aplavzi gostom iz Trsta», svojo oceno predstav v Skopju in Ohridu pa je »Politika» objavila pod naslovom »Aplavzi v Skopju in Ohridu». Večerni list «Politika ekspres» je objavil članek z naslovom »Pohvala svežosti, «Večernje novosti» pa so svojemu poročilu dale naslov »Most med dvema kulturama».

Eden od prizorov iz «Torumb», dela, s katerim je Stalno slovensko gledališče iz Trsta z uspehom nastopilo na svoji turneji po Jugoslaviji

IZŠLA JE 8. ŠTEVILKA «GALEBA»

V rokah imamo letošnjo zadnjo, osmo številko «Galeba». S prijetnim, pestrim skrbno izbranim vsebinskim gradivom. Ne samo naši šolobvezni otroci, marveč še marsikdo ga bo z zadovoljstvom prelistal, ob ugotovitvi, da «Galeb» ohranja in izboljšuje svojo kakovost. V tem ko je vrednost tega zorenja njegovih najboljših človeških lastnosti. Gre torej za «Galebo» jubilejno leto, ob čimer mu je treba izreči zaslužen priznanje in obenem zaželeli, da bi v naprej z enakimi in večimi uspehi nadaljeval svoje nadvse koristno delo v prid naše mladine in naše narodne skupnosti na tem področju.

Pesniške prispevke so v tej številki objavili Tone Pavček, Crtomir Šinkovec in Vojan Arhar. Prijetno in ljubko, življenjsko spodbudno so vse zlasti Tona Pavčka uvodna pesem »Ob koncu šolskega leta«, Crtomira Šinkovca »Norost na paši« in »Zorenje«, a takisto tudi Vojana Arhara »V vroče tudej«, dasiravno je treba priznati, da je oblikovno in vsebinsko Pavčkova najboljša. V rubriki »Solarij nam pišejo« bi šlo omeniti dva pesniška poizkusa: Danijele Vodopivec »Zlate ladje« in Pavla Calzija »Oj, ta Pust!«, oba učenca republiške osnovne šole. Nič ni vedeti, morda bosta še kdaj kaj spesnila.

Kar žal nam je: »Čudovito potovanje Maticke« in njegovega strica se v tej številki končuje. Kaj podobnega bi bilo primerno pripraviti tudi za naprej. Tako branje pritegne vsakogar, še zlasti, če je opremljeno s tako imenitnim slikovnim materialom, kakršnega je za pripravo pripravil Vlado Firm.

Ne bil bi Danila Gorinska »Kujavec«, če bi v njem ne bil predvsem vsebovan koristen pouk za otroke, vendar podan v obliki, da ga ta tudi sprejema. Kar je, seveda, od vedno bila ena od odlik Danila Gorinskega kot mladinskega otroškega pisatelja.

V »Kotičku za najmlajše« je Verodil Poljšak objavila svojo kratko risano - pripovedno zgodbo, ki pa ni zadosti jasna. Fran Roš je v tej številki objavil prispevek »Mala tatica«. Bere se lepo, ker je napisan prijetno in preprosto. Fran Roš naj bi se poizkusil s nisanjem.

Slikovni material o starem Trstu koristno obvešča najmlajše o podobi našega mesta v preteklosti ter njih seznanja s tem, kako se v življenju vse nenehoma razvija in spreminja. Morda bi bilo primernejše, da bi didaskalijske bile pod ustrezni slikami in ne na drugi strani, kjer so objavljene.

Ivan Matičič je napisal zgodbo o zdomcih. Napisana je v redu, prijetno in le. da so redki tisti zdomci, ki bi se v tujini tako uveljavili, kot brat Matija. Ponavadi je resnica ta, da je tujina zdomcem maceha.

«Pop in Pups Vlada Kogoj na posrečen, segav način opozarjata oziroma obsojata grdo razvado nekaterih ljudi, psevdoljubiteljev živali, ki tem delajo silo in ne dajo, da bi živele po svoje, kot jih je narava ustvarila.

Rubrika »Solarij pišejo« je izpolnjena s številnimi kratkimi prispevki, ki obravnavajo različne teme: tržaško Rižarno, velikonočne običaje in navade v naših krajih, nadalje svoje najbližje kot partizane, onesnaževanje okolja, lastne spomine, doživljanje v naravi in še vrsto drugih tem. Razveseljivo je veliko število teh prispevkov, saj jih je v tej številki malo manj kot osem.

Pri ilustriranju številsk sodelovali Robert Hlavaty, Magda Tavčar, še zlasti uspešno Š. P. (v prispevku: »Čudovito potovanje Maticke in njegovega strica«), Jelka Lehtman, Marjanca Jemec - Božič Leon Kapor, Bine Rogelj, Božo Kos.

U. B.

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

Nova knjižna zbirka

dzs

amfora

V tej zbirki bodo izhajali popularni romani, ki se odlikujejo po nesporni literarni kvaliteti, privlačni vsebini in živi človeški problematiki. V zbirko namerava založba vsako leto vključiti po eno izvirno slovensko delo, ostali romani pa bodo izbrani med najpopularnejši teksti evropskih in drugih literatur.

Ivo Zorman:
SONČNICA NAVADNA
Hermann Kesten:
MOŽ ŠESTDESETIH LET
Stanislaw Dygat:
SLOVO
Jules Romains:
NENAVADNA ŽENSKA
Jules Romains:
PREISKAVA
Jules Romains:
SPOMINI NENAVADNE ŽENSKE
(trilogija)

Za zbirko 6 romanov razpisujeta založba in Tržaška knjigarna

subskripcijo,

ki traja do izida knjig

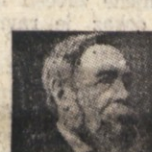
Knjige bodo izšle v dveh zaporednih serijah po tri knjige skupaj. Cena celotne zbirke, vezane v platno, 36.500 lir — 770 din. Založba nudi možnost obročnega plačevanja. V prosti prodaji bodo knjige dražje.

Naročila za obe zbirki sprejema knjigarna in zastopniki založbe. Izpolnite priloženo naročilnico.

Zahtevajte prospekte s podrobnimi podatki o napovedanih knjigah

Knjižna zbirka

1974 biografije

Heinrich Gemkov idr.:
FRIEDRICH ENGELS

Monografija o Engelsu (1820 — 1895) skladno dopolnjuje biografijo J. Mehringa o Karlju Marxu. Življenjska zgodba Friedricha Engelsa je v tej knjigi nadrobno opisana, znanstveno preverjena in osvetljena s številnimi biografskimi nadrobnostmi, tako da bo delo ne samo poučno, temveč tudi izredno zanimivo branje za najširši krog bralcev.

Gérard le Quang:

GIAP — GENERAL REVOLUCIJE

Le Quangova knjiga o generalu Giapu je tehten prispevek h globljemu razumevanju vietnamskega osvobodilnega boja. Poleg osrednje osebnosti osvetljuje pričujoča biografija tudi boj vietnamskega ljudstva, politično in vojaško strukturo revolucije, njeno strategijo in taktiko.

Stefan Zweig:

ROMAIN ROLLAND

Biografija o francoskem književniku Romainu Rollandu (1866—1944), ki je dobil 1915 Nobelovo nagrado za mir.

Victoria Lincoln:

CHARLES DICKENS

Biografski roman o velikem angleškem realističnem pisatelju Charlesu Dickensu (1812—1870).

Za zbirko 4 knjig razpisujeta založba in Tržaška knjigarna

SUBSKRIPCIJO

KI TRAJA DO IZIDA KNJIG

Prednaročniška cena za vse 4 knjige: platno 25.000 lir — 540 din, polusnje 28.000 lir — 600 din. Založba nudi možnost obročnega plačevanja.

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

TRŽAŠKA KNJIGARNA

NAROČILNICA ZA NAROČNIKE V ITALIJI

Priimek in ime _____

naslov _____ (ulica) _____ (kraj) _____ (poštna številka) _____

Nepreklicno naročam celotno zbirko

— «BIOGRAFIJE» za leto 1974 (FRIEDRICH ENGELS GIAP — GENERAL REVOLUCIJE, ROMAIN ROLLAND, CHARLES DICKENS). Prednaročniška cena vseh 4 knjig: platno 25.000 lir, polusnje 28.000 lir.

— «AMFORA» za leto 1974 (SONČNICA NAVADNA, MOŽ ŠESTDESETIH LET, SLOVO, NENAVADNA ŽENSKA, PREISKAVA, SPOMINI NENAVADNE ŽENSKE). Prednaročniška cena za vse šest knjig: platno 36.500 lir.

(Ustrezno podčrtajte)

Datum:

Podpis:

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

TRŽAŠKA KNJIGARNA, Ul. sv. Frančiška 20, 34132 Trst

Informacije in naročila tudi po telefonu številka 61 - 792

NAROČILNICA ZA NAROČNIKE V JUGOSLAVIJI

Nepreklicno naročam knjižno zbirko:

— «BIOGRAFIJE» za leto 1974 (FRIEDRICH ENGELS, GIAP, — GENERAL REVOLUCIJE, ROMAIN ROLLAND, CHARLES DICKENS). Prednaročniška cena vseh 4 knjig: platno 540 din, polusnje 600 din.

— «AMFORA» za leto 1974 (SONČNICA NAVADNA, MOŽ ŠESTDESETIH LET, SLOVO, NENAVADNA ŽENSKA, PREISKAVA, SPOMINI NENAVADNE ŽENSKE). Prednaročniška cena vseh 6 knjig: platno 770 dir

Naročnino bom poravnal:

— takoj

— v 10 mesečnih obrokih po 54 din

(platno — Biografije)

— v 10 mesečnih obrokih po 60 din

(polusnje — Biografije)

— v 10 mesečnih obrokih po 77 din

(platno — Amfora)

Knjige mi pošljite na:

— moj domači naslov

— kraj zaposlitve

(* Ustrezno, prosimo, označite!)

Kraj in datum:

Podpis naročnika:

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, Masni trg 24 — 61000 Ljubljana

NASLOV NAROČNIKA:

Ime in priimek:

Kraj:

Ulica:

Zaposlitev:

OBNAVLJANJE STARIH LJUDSKIH OBIČAJEV

Kadar se «ob kresi dan obesi» mu v pozdrav zažigamo kresove

Kresovi bodo danes zagoreli v številnih slovenskih vaseh - Naj-prijetneje bo v Šempolaju, kjer bo tudi pestra kulturna prireditev

«O kresi se dan obesi», pravi ljudska modrost, ki je kakor za druge pomembnejše dneve v letu že v davni skovani tudi za letni solstijci posebno navado — zažiganje kresov. Kadar se sonce, ki je na ta dan najmočnejše, pretopi v večerni mrak, razžarijo nebo mogočni kresovi, kot bi hoteli s tem podaljšati poživljajočo in blagodejno sončno svetlobo, ki jo bo odslej vsak dan manj. Človek je od zdavnaj spoznal, da je v drugih naravnih dogadjih svojo nemot, da bi ukroti naravne sile. Strah, da bi mu p ista te sile nenaklonjene ali sovrane pa mu je narekoval razne obrede, da bi si z njimi pridobil naklonjenost duhov, ki upravljajo življenje na zemlji ter odvrnil od sebe njih jezo in uničujočo moč. Tako si je ljudska domišljija izmislila kresno noč, ko se narava vzburi in razdraži skrivnostne gozdne duhove. Obenem si je iz-

Pogled na Šempolaj

starih časih je vaška otročad v preteklih dneh nagradila na najvišjem gričku brinje in suhljad. Mogoče je položila na grmado tudi nekaj starih avtomobilskih gum, da bo kres dlje gorel in se bo

šnje kresovanje obračun o tem, koliko je navada kresovanja še živa med našimi ljudmi, predvsem mlajšimi rodovi

Najgovornejši primer, da se tudi v pogledu poživljanja starih običajev marsikaj premika, bo danes v Šempolaju. Vaška mladina je pripravila pravo presenečenje. Ne samo, da je pripravila kres, ki bo drevi ponosno zagorel, temveč je zraven poskrbela še za zanimiv zabaven in kulturni spored, ki bo gotovo privabil veliko občinstva tudi iz sosednjih in bolj oddaljenih krajev. Kot se za takšne prireditve spodobi, bodo na glavnem trgu, kjer bodo zažgali kres in kjer bo veselica, obilno založeni kioski. Zanimivo in hvalevredno je to, da so šempolajski mladinci namenili ves dobiček za obnovo spomenika padlim v NOB.

V Šempolaju se je, kakor po ustalih slovenskih vaseh, v zadnjih letih marsikaj korenito spremenilo. Vas je izgubila pristen kmečki značaj. Mladi rodovi so zapustili zemljo, ker jim ni tako radodarna kot zaposlitev v mestu. S tem je marsikaj zaškrpalo tudi v družbenem življenju vasi. Mladina išče nove oblike zabave, privablja jo potrošniška kultura večinskega naroda in s tem se spreminja tudi njena miselnost. Vse to pa še ni opesalo njene zavesti in najzgovornejši dokaz je ravno današnja prireditev.

Predvsem mora biti nekaj šale in v ta namen bo v današnjih popoldanskih urah v Šempolaju veliko zabave. Najprej se bodo vaščani pomerili v odbojki in sicer poročeni proti eledim. Mlajši bodo teknovali z vrečami. Z njimi se bo seveda zabavalo tudi občinstvo, ki bo nato priča še zabavnejši točki — najbolj požrtvovalni se bodo namreč pomirili in tem, kdo poje več «paštašute» z zavezanimi rokami. Vmes bo šahovski turnir ter tekmovalne s skralmi, kot se je včasih igralo na paši za kratek čas. V poznih popoldanskih urah bo koncert mladinskega mešanega pevskega zbora «Rdeča zvezda» iz Saleza, nakar bo zaigral za ples ansambl «Iga Radoviča» iz Nabržine. Ob tem razigranem vzhodu bodo pričakali slovesen trenutek prižigovanja kresa. Ko bodo plameni najvišji, bo pred kresom zaplesala tržaška folklorna skupina.

Tako se bodo torej v Šempolaju poslovili od najdaljšega dneva v letu ter pregnali čarovnico apatije, omalovaževanja pristnih ljudskih navad ter odklanjanja zdrave kulturne dejavnosti.

letu ter pregnali čarovnico apatije, omalovaževanja pristnih ljudskih navad ter odklanjanja zdrave kulturne dejavnosti.

d k

PROSEK

Poziv dijakov šole «Levstik» proti lovu in proti ptičarstvu

Dijaki proseške srednje šole «Fran Levstika» so ob koncu šolskega leta naslovili na javnost naslednji poziv, s katerim hočejo pripomoči k boju naravoslovcev in ljubiteljev živali proti pretiranemu lovu in ptičarstvu:

Človek dvajsetega stoletja, ki živi v tako imenovani atomski dobi, se poslužuje ubijanja živali, tako zatiranja živalskih vrst samo zato, da sprošča hrepenenje po krvi. Ne zaveda se, da so živali brezpozojno potrebne naravi in človeku ter da niso na razpolago barbari strasti. Ne zaveda se, da so zlasti ptice nujno potrebne za varstvo gozdov in ščitenje dreves in tudi za njihovo naravno obnavljanje, še posebno v krajih, ki so nedostopni pogozdovanju, in ne, kot še marsikdo slepo misli in ukrepa, sovražnice kmeta, da jih je treba uničiti v bolj ali manj divjaški sredstvi in postopki.

Ce ptice pojedo nekaj grozja in drugega sadja, spominimo se tudi, da ne samo poživijo pokrajino, ampak da tudi uničijo škodljivce, ki jih je vedno več, čeprav se uporabljajo v vedno večji meri strupena sredstva, in to vedno v škodo človekovemu zdravju.

Posebno v naši državi imajo ljudje zelo sovražne odnose do ptičev: mučijo jih, lovijo in uničujejo, kot da bi bili ptiči nosilci najbolj ogabnih in zavratnih bolezni in ne simbol življenja, radosti in lepote, kot jih po pravici opisujejo veliki pesniki, in činitelji biološkega ravnotežja v naravi, kot jih opisujejo znanstveniki, ki zamaž zahtevajo njihovo

najstrožjo zaščito.

Na žalost pa, namesto besede razuma in znanja, še vedno zmagujejo zasebni interesi in tako imenovane «plemenite strasti».

Ta «plemenita strast» se posebno odlikuje z ubijanjem in besnenjem nad pticami, ki jih narava vodi preko naših krajev, ko letijo na svoja ljubezenska potovanja proti severu in ko se potem vračajo na prezimovanje v tople kraje. To potovanje in vračanje z naraščanjem pa se spreminja na naših obalah in gorskih prehodih v krut pokol teh že na smrt utrujenih in lačnih ptic.

Taka in podobna krutost sploh nima primere pri najhujših zgodovinskih pohodih, niti pri zatiranju najhujših zločincev. Javno mnenje se zgraža nad tem, toda zaman. Zakoni, namesto da bi branili naravo, so še vedno naperjeni proti nji in s tem proti človeški skupnosti v korist posameznikov.

Zato, učenci srednje šole «Fran Levstika» na Proseku, zavedajoč se etične in naravne vrednosti javne in zasebne zaščite, nadaljnje obsoj živali, zahtevamo, da pristojne oblasti omejijo s sodobnimi zakoni izkorenjevanje lova, epoklinih lovcev, in sicer da dovolijo lov samo na stare fizično poškodovane in okrnile živali. Posebno zahtevamo, da se lov na ptice in beseda «ptičarstvo» ukineta in črta iz besednjaka naše dežele in da se odstrani tako za vedno ta nazadnjaški madež ter se ga nadomesti z moralnimi nazori in naprednimi načeli resnične, demokratične, omikane družbe.

OB ZAKLJUČKU ŠOLSKEGA LETA

V OSNOVNI ŠOLI V RICMANJIH IN PRI DOMJU

ZAKLJUČNA PRIREDITEV IN RAZSTAVA ROČNIH DEL

Razstava ročnih del učencev osnovne šole pri Domju

Učenci in učiteljstvo šole s celodnevno zaposlitvijo iz Ricmanj in Domja so v soboto, ob sklepu prvega šolskega leta v novi šoli, pripravili skromno a okusno in pristrčno zaključno prireditev, dva dni prej pa šolsko razstavo.

Razstava, ki je želela biti bolj izraz vsakodnevnega dela na obeh šolah, je bila v prostorih telovad-

nice šole pri Domju. V velikem prostoru smo tako videli izdelke, ki jih na drugih razstavah sicer ni. Tradicionalnim ročnim delom in risbam so tako v pretežni meri odstopili mesto izdelki, ki jih lahko postavimo pod skupni ime: novalce «raziskavanje družbe in narave». Na šoli s celodnevno zaposlitvijo v Ricmanjih in pri Domju so si namreč v začetku šolskega leta izbrali za osnovno učno temo štiri letne čase in ves učni program, od jezikovnega do zgodovinskega in geografskega pouka ter računstva se je pletel prav okrog tega temeljnega učnega izhodišča.

V soboto zvečer pa so učenci in učiteljstvo pripravili na šolskem dvorišču v Ricmanjih sklepno akademijo. Prireditve se je udeležilo res veliko ljudi, staršev in prijateljev naše mladine iz Ricmanj in od Domja, med gosti pa je bil prisoten tudi dolinski župan Lovriha. Pester program je napovedoval učenca petega razreda Kati Čuk, v posameznih prizorih pa so nastopili učenci iz vseh razredov ricmanjske-domjanske šole. Pri tem ne moremo mimo ugotovitve, da smo na prireditvi videli nekaj res lepih prizorov, ki so po svoji satirični vsebini in lepi izvedbi navdušili prisotne, da so mladim izvajalcem ploskali kar na odprti sceni. Lepo so se izkazali tudi prvo in drugošolci od Domja, ki so pripravili dramatizacijo znane pravljice «Muca Copartarica». Posebno pa sta navdušili folklorna skupina, ki so jo sestavljali učenci ricmanjske šole ter združeni otroški zbor, ki je za zaključek udarno in lepo zapel tri partizanske pesmi: «Na oknu, glej», «Naša vojska» in «Hej, brigade».

Partizanska in slovenska ljudska pesem sta se sicer prepletali in nadaljevali še pozno v noč v prostorih ricmanjske šole, kjer je odbor staršev, ki je vse leto aktivno sodeloval s šolo, pripravil prijetno zakusko, prisotni, učiteljstvo in starši naših otrok pa so ob zvoku harmonike poskrbeli za prijetno razpoloženje.

V Šmarju pri Kopru so ustanovili pevski zbor «France Bevk»

Šmarje pri Kopru je vsekakor ena najnaprednejših vasi v Slovenski Istri. Vas so med narodno osvobodilnim bojem dvakrat požgali Nemci. Prav te dni poteka 30 let, ko so partizani istrskega odreda uspešno izvedli napad na sovražno postojanko, pri čemer so ujeli več Nemcev in fašistov. Dva dni kasneje, 21. junija 1944, pa so v vas vdrli sovražniki in jo drugič skoraj do tal požgali. V povojnem obdobju so vaščani, strjeni v obnovitveni zadruzi, s prostovoljnimi delom, popolnoma obnovili vas. Poleg tega imajo v Šmarju tudi asfaltno cesto, novo šolsko poslopje, industrijski obrat za proizvodnjo kovinske galanterije, velik združni dom, nogometno igrišče domačega enajsterice «Branik» in druge objekte, tako da lahko mirne vesti rečemo, da postaja vas pomembno središče celotnega okraja.

Dolgo let so Šmarčani razmišljali, kako naj poživijo tudi kulturno-prosvetno dejavnost. No, preteklo nedeljo, 16. junija, so se vaščani, vneti pevci in po večini bivši borci, sestali na ustanovnem občnem zboru in ustanovili moški pevski zbor, ki bo deloval samostojno, kot redno kulturno-prosvetno društvo obalne kulturne skupnosti. Zbor so poimenovali po znanem pisatelju in revolucionarju Francetu Bevku. Za zdaj je včlanjenih v zboru kar 36 pevcev, ki že več mesecev po dvakrat na teden pridno vadijo partizanske borbene pesmi. Vodi jih dirigent Boštjančič, rojak iz Harij pri Ilirski Bistrici.

Na nedeljskem ustanovnem občnem zboru so izvolili vodstvo zbora in sprejeli statut. Sklenili so, da bodo gojili predvsem partizansko borbena pesem in med mlajšo generacijo širili tradicijo narodno-osvobodilne borbe. V kratkem, kot obljubljajo, bodo nastopili s prvim koncertom. Spričo volje, ki jo izkazujejo pevci na rednih vajah, je pričakovati, da bo zbor opravljal koristno poslanstvo in postal pomemben kulturno-prosvetni in politični dejavnik tega predela Slovenske Istre.

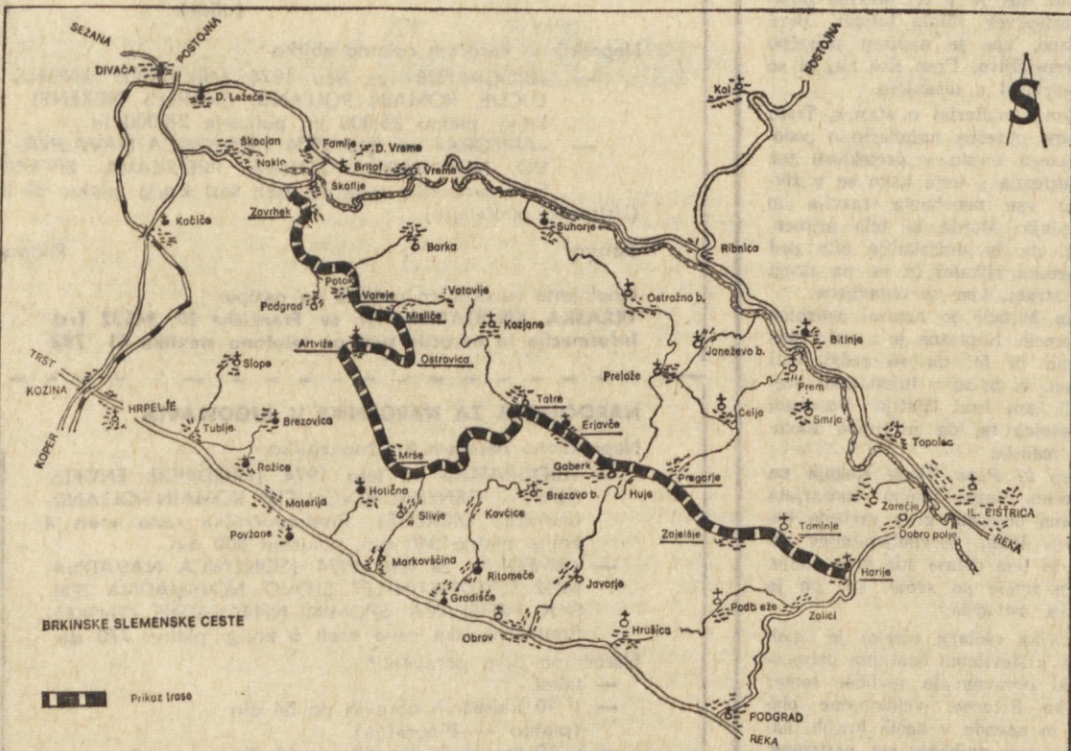
Dj. PLANJAVEC

Prizor iz skeča, s katerim so domači šolarji v nedeljo razveselili občinstvo na ljudskem prazniku v Medji vasi

ZAČELA SE JE AKCIJA ZA RAZVOJ BRKINOV

Uresničuje se stari sen: cesta

O Brkinih smo v našem listu že večkrat pisali, zlasti spominimo in opise iz narodnoosvobodilne vojne, saj je v Brkinih stekla zibelka partizanstva na Primorskem. Brkini niso daleč, komaj 30-40 km od Trsta, kjer se je zlasti pred prvo svetovno vojno zaposlilo, in nato za stalno naselilo precej brkinskih fantov in deklet. V Trstu so brkinski kmetje vozili svoje pridelke, krompir, jabolka, češpe, drva in oglje, v Trstu je bila znana mlekar

Hrušica, peš so prinašale brkinske žene in dekleta na glavi polne plenirje gob, jajc, borovnic, jagod; skrivaj so prinašali zlahno brkinsko slivovko, pa odlične brkinski pršut. Vse najboljše dobrine so šle iz hiše, za kruh, za poleno, za obleko, za obutev in za davke. Skoraj nihče ni imel v Brkinih stalne zaposlitve, zato so morali otroci številnih družin za pastirje, ko pa so dorasčali, so izučili za zidarje, kovače, mlinarje in so si morali v nekaj me-

secih, od pomladi do prvega jesenskega deževja zaslužiti za celo leto. Zato se je toliko Brkinov iselilo ne samo v Trst, ampak tudi v Severno Ameriko, potem v Južno Ameriko, pa v Avstralijo in bog si ga vedi še kam.

Brkini, kot razni hriboviti kraji, so se praznili. Prešla je nevarnost, da v brkinskih vaseh ne bo sploh več življenja. Potem so ob vzhodu začeli delovati industrijski obrati, in že so bili vidni prvi uspehi, vse bolj do izraza pa so

prihajali na dan drugi problemi, ki niso od danes, Brkini potrebujejo cestne povezave s svetom, od vasi, do vasi, od vasi do tovarne, do šole, do upravnih središč. To je starodavni sen Brkinov: cesta, da ne bi bili več ožranci od sveta, vodovod, da jih ne bo več ustrašila suša, da bo dovolj vode za živino in družino, da se bo delavec in kmet po delu lahko pošteno okopal, da bodo poleti lahko prišli na letovišče družine iz mest.

To so spoznali politični, nato pa še gospodarski krogi. Prodrla je spoznanje, da je treba Brkine ovrednotiti, prispevati k njihovi razvoju in se jim tudi nekoliko oddolžiti. Zato se je te dni začela akcija o prispevku enodnevnega zaslužka za pomoč Brkinom. Svoj delež bodo prispevala sežanska in ilirsko-bistriška občina, potem še druge občine, razna podjetja, republika, mladina in vojska. Izdeluje se splošni načrt za celovito reševanje problemov in razvoj Brkinov, prihodnje leto bo Brkinom verjetno namenjena zvezna mladinska akcija, razširili in okrepijo bodo industrijske obrate itd. Ob 30. obletnici ustanovitve okrožnega NOO, kot smo že poročali, bodo v Brkinih razne spominjske svečanosti, za katere vlada tudi na Tržaškem veliko zanimanje.

Prvi korak za vključitev širše družbene skupnosti v reševanju problematike Brkinov je torej akcija «Delovni dan za razvoj Brkinov». Namen te akcije pa je dograditi in usposobiti brkinsko slemensko cesto, ki bi povezovala s cesto Ilirski Bistrica - Podgrad in cesto Divača - Ribnica vasi od Harij, preko Pregarja, Tater in Artviž do Barke in Zavrha.

Od našega moskovskega dopisnika

Vsi, ki se v Buhari ukvarjajo s turizmom, vam bodo najprej povedali, da so lani pridelali v Uzbekistanu toliko in toliko milijonov ton bombaža, da je od Buhare do osrednje Rūdijske speljan velik plinovod, da bodo v mestu kmalu odprli sodoben »Inturistov« hotel, kjer bo za potnike neprijetno več udobnosti kot v sedanjem skromnem, zastarelem in zanemarjenem hotelu Buhara, itd. Zakaj najprej je treba poudariti, koliko je Buhara napovedovala v letih sovjetske oblasti. Šele potem pride na vrsto stara Buhara, njene znamenitosti, njena preteklost, zaradi katere ljudje pravzaprav tudi prihajajo sem.

Minulo sezono je bilo v Buhari 14.000 turistov. To je silno malo za mesto, ki je samo zase kulturnozgodovinski spomenik svetovnega slovesa. In hkrati silno veliko za mesto, ki je bilo še pred pol stoletja tujcem nedostopno. Zaradi prepovedi zadnjih buharskih emirjev ni smel stopiti v mesto noben »neverniki«. Zakaj Buhara je svetišče »Buhoro i šerifa« ali »Blagoslovljena Buhara«. Tu je zakopan prerokov las, na vseh vpadnicah v »Blagoslovljeno Buharo« pa prežijo na krivoverce velike kobre, so oznanjali po svetu emirjevi deriši. Tako je postala Buhara iz cvetočega srednjeveškega središča vzhodnega islama s sinom duhovnega mračnjaštva in politične reakcije, dokler ni prišla naposled pod sovjetsko oblast.

Zivi muzej

Buhara je živi muzej. V mestu je 140 spomenikov islamske kulture. Le najpomembnejši so restavrirani, drugi pa še čakajo na pridne roke mojstrov. V tem nekdanjem svetem mestu so odprte za molitev le tri mošeje. V XVIII. stoletju, ko je Buhara doživela višek svojega gospodarskega, kulturnega in religioznega razvoja, je bilo v mestu 186 mošej in 197 medres, verskih šol. Nedotaknjeni so ostali tudi stari stanovanjski deli mesta, gurzali. Nizke ilovnate hiše z ravnimi strehami in na notranje dvorišče obrnjenimi pročelji, značilne za islamski vzhod se v zadnjih nekaj stoletjih na zunanjski splošno niso spremenile. Edini vidni prispevek civilizacije so televizijske in ra-

dijske antene ter plinske in vodovodne cevi, ki so jih speljali kar po zunanji strani hišnih zidov. Za Buharo, ki se je v preteklosti oskrbovala z vodo iz odprtih mestnih zbiralnikov, hausov, je to vsekakor velik napredek.

Nekdaj je bilo v Buhari dvesto gurzalov; v vsakem so živeli in delali pripadniki drugega ceha. Grajeni so bili v pravokotniku in obdani z zidom, da bi lažje prikrili cehovske skrivnosti radovednim očem članov drugega ceha. Zidove cehovskih mej so že pred leti podrli. Bili so tudi čisti, ko so hoteli baje podreti cele gurzale, te »simbole preteklosti«, in sezidati popolnoma novo Buharo, iz katere bi dihal »novi čas«. Sedaj so izgradnjo nove Buhare pomaknili na rob nekdanjega središča.

Na tržni dan stara Buhara zaživi v neštetihi pisanih barvah. Na glavni buharski ploščadi, registanu, ki se širi v podnožju visokih zidov stare trdnjave, Arka, zjutraj zraste pravi vzhodnjaški bazar. Tisoči Tadžikov, Uzbekov, Arabcev iz kolhozov, posejanih po okoliških oazah, ponujajo pridelke iz svojih ohišnic ali domače obrtniške izdelke. Tukaj lahko kupite, odvisno od letnega časa, vse vrste južnega svežega ali posušenega sadja, vedno tople uzbeške pogache in vse drugo, kar sodi na domačo mizo. Kolhozniki prinašajo na trg veliko belega oluščenega riža, ki je poglavitna hrana tukajšnjih prebivalcev.

Na bazarju prodaja tudi socialistični sektor, in to oblačila ter obutev, ki bi jo zaradi skromne kvalitete le težko prodali v velikih sovjetskih središčih. Tu lahko najdete tudi tradicionalna vzhodnjaška pokrivala, obšita s pozlačeni nitkami. Sivanje z zlatom je bilo v preteklosti ena izmed

posebnosti buharskega obrtništva. Sedaj se s tem ukvarja neka tovarna. Druga posebnost tukajšnjega trga, ki pa je že popolnoma zamrla, so bile svetovnoznane buharske preproge. Zanimivo je, da v Buhari niso nikoli izdelovali preprog. Tu je bilo le največje tržišče za turkmenške, iranske, afganistanske preproge, kjer so jih podjetni trgovci kupovali in jih pod buharskim »zaščitnim znakom« razvažali po svetu.

Popoldne, ko bazar zapro, se pisana množica turbanov in tjubetjk, dimij in kaftanov preseli v sosednje improvizirane čajhane in mehane, da se okrepča z ovčjim šašlikom (ražnjiči) ali plovom (rižoto) ter z zelenim nesladkanim čajem, preden odide v okoliški aule (vasi) peš, odjezdi na svojih konjčkih in osli ali pa se odpelje v starih razmajanih avtobusih.

Od Aleksandra Makedonskega do Frunzeja

V svoji dolgoletni zgodovini se je Buhara srečala z neštetihi zavojevalci. Cvetelo mesto v oazi, na pomembni karavanski poti, ki je peljala od vzhoda na zahod ter na sever, ni bilo le udobno počivališče na velikih vojnih pohodih, temveč za marsikoga tudi cilj. Tu sta bila še pred našim štetjem sirska kralja Kir in Darj, mimo je šel s svojimi četami Aleksander Makedonski, ko je osvajal osrednjo Azijo. V osmem stoletju so Buharo zasedli Arabci; ti so prinesli islamsko vero in temeljito preusmerili duhovni

razvoj dežele. Na svojem roparskem pohodu proti zahodu je Džingiskan spremenil Buharo v prah in pepel. Marko Polo, ki je kmalu zatem šel mimo, pa je ugotovil, da je Buhara spet veliko cvetoče mesto.

V času Timurjevega naslednika Ulugbeja se je Buhara uvrstila med najznamenitejša središča srednjeveške islamske kulture. V Buhari so živeli in delali moške svetovnega slovesa, tako zgodovinar Narišahi, pesniki Rudaki in Dakiki, enciklopedist Abu-Alli ibn-Sina (ki ga na zahodu poznajo kot Avicena) in drugi. V tem času niso v medresah učili le koran, temveč tudi posvetne predmete, filozofijo, matematiko, geografijo, astronomijo. Na pročelje svoje medrese, ki sodi med najlepše v Buhari, je Ulugbek dal vklesati napis: »Težnja k znanju je obvezna za vsakega muslimana in muslimanka.« V tem času so v buharski knjižnici hranili okoli 200.000 starih arabskih knjig in rokopisov. Zadenji veliki osvajač, ki je šel z mečem in ognjem nad buharski kanat, je bil perzijski šah Nadir v prvi polovici XVIII. stoletja. V času vladarjev iz domače mangitske dinastije pa je Buhara zdržala v oporišče duhovnega mračnjaštva, verske nestrpnosti, političnega nazadnjaštva in gospodarske zaostalosti. V tekmi z Britanijo za vpliv na osrednjem vzhodu je carska Rusija leta 1868 razglasila buharski emirat za svoj protektorat.

V letopisih pravijo, da so leta 1913 pobirali v Buhari 86 različnih davkov; tako se je nabralo v emirjevi blagajni 30 milijonov zlatih rubljev. Od teh so porabili za vzdrževanje vojske milijon rubljev, za darila uradnikom milijon, za redne izdatke 100.000 in za izredne še 100.000 rubljev. Vse drugo

je šlo za emirjeve osebne potrebe. Po oktobrski revoluciji je bila Buhara pribežališče protirevolucionarnih sil iz vse osrednje Azije. V letu 1919 je prišlo v Buhari do velikega protifevdalnega upora, v katerem je sodelovalo okoli 15.000 upornikov. Veliko je upornikom pomagala rdeča armada pod Frunzejevim vodstvom. S svojimi številnimi ženami in spremstvom je buharski emir zbežal v Afganistan. S seboj je odpeljal tudi velikanško čredo 400.000 karakulskih ovac, ki drago dragoceno astrahansko krzno. V letu 1920 so razglasili buharsko ljudsko sovjetsko republiko, ki je štiri leta pozneje pristopila k Sovjetski zvezi.

Priča vseh teh burnih dogodkov je bila stara trdnjava, imenovana Ark. Njeni dvajset metrov visoki in več metrov debeli zidovi se po mnogih stoletjih še vedno upirajo zobu časa. Ark so zgradili v VI. stoletju, pod njegovimi temelji pa so arheologi našli ostanke še starejše trdnjave. V Arku je bila dvorska džamija, kovnica denarja, emirjev harem, njegove osebne sobane, sprejemna dvorana, vojašnica, konjušnica. Vse to sedaj obnavljajo, v delu prostorov pa je zgodovinski in etnografski muzej. V kletih Arka so bili zapori za upornike, dolžnike in nevernike. Nihče ne ve, koliko življenj je tu ugasnilo. Leta 1918 so v Arku usmrtili dvaindvajset taškentskih boljševikov. Delegacijo turkentskega sovjeta ljudskih komisarjev, ki je prišla na pogovore z emirjem, so z ukano zvalili v podzemne prostore in jih poplaval.

Nasproti Arka, čez veliki trg, je znameniti arhitektonski kompleks Bala-hauz. Pred mošejo je pokrita veranda iz izrezljanega lesa — ajvan

— z dvajsetimi bogato izrezljanimi stebri, narejenimi iz cipresovine, velik vodni zbiralnik in tanki minaret. Ker v okolici Buhare ni gozdov, so cipresna debla tovorili na slonih iz daleč Indije. Za mošejo se širi velik park in v njem je najbolj veličasten spomenik stare Buhare, mavzolej Ismaila Samanija iz X. stoletja. Samanij je bil vladar velikanskega carstva, ki je segalo od sedanjega Kazahstana in Gorenja na severu do Irana na jugu. Na njegovem dvoru so še takrat cvetele znanost, umetnost in literatura. Poleg Ismaila so v mavzoleju pokopani tudi njegov oče, vnuk in drugi člani dinastije Samanidov. Mavzolej je sezidan v obliki velike kocke iz navadne opeke s kupolo. V tistih časih v Buhari namreč še niso uporabljali barvnih keramičnih ploščic, ki so tako značilne za poznejšo buharsko in samarkandsko arhitekturo.

Nedotakljivi sveti ptič

Ce je mavzolej Samanidov biser stare islamske arhitekture, potem je središče Buhare z nedotaknjenim arhitektonskim kompleksom iz XVI. in XVII. stoletja biser islamskega urbanega središča. Na sredi te izredno urbane vzhodnjaške arhitekture velikih raseznosti in strogih črt stoji najvišji mestni minaret, Minor-Kaljan, visok 47 metrov. V tem minaretu, postavljenem pred osmimi stoletji, se vije do vrha 105 krožnih stopnic. Tu je nekdanji glavni hodča klical vernike k dnevnim molitvi. Tu so nekdanj pehali v globino na smrt obsojene prestopnike v opomin drugim. Sedaj je na vrhu minareta veliko štorljivo gnezdo, ki je iz spoštovanja do tradicije nočejo razdreti. Štorljka je namreč simbol stare Buhare, njen sveti ptič.

Zraven verskega središča Buhare je dobro ohranjeno staro trgovsko središče z neštetihi pokritimi galerijami in kupolami, kjer so nekdanj mestni trgovci prodajali svoje dragocene blago. Posamezne kupole še zdaj nosijo stara imena. Taki-Zargaran je kupola juvelirjev, Tulpan-Furusan kupola trgovcev pokrival, Taki-Sarafa kupola menjalcev denarja, Tima-Abdulah kupola prodajalcev svil itd. Sedaj so v teh kupolah in galerijah navadno prodajalne, ki so preveč posodobljene, da bi jih prevečal duh nekdanjega časa, in preveč zastarele, da bi bile kos potrebam sodobne trgovine.

Marko Kozman

Avstrija voli predsednika

Kirchschläger ali Lugger?

Izid jutrišnjih volitev ni predvidljiv, posledic pa ne kaže podcenjevati

Prvič, odkar se je v Avstriji po smrti predsednika Jonasa začel volilni boj za najvišje mesto v državi, sta se srečala iz oči v oči: »državnik, socialen in objektivni« in »predsednik, kakršnega potrebujemo«. V ponedeljek sta pod taktirko glavnega urednika Franza Kreuza socialistični kandidat dr. Rudolf Kirchschläger in njegov tekmeč, kandidat ljudske stranke, dr. Alois Lugger v televizijskem duetu (ki je pod ljubeznivo uglasnostjo tu in tam nakazoval prvine duela) najširši javnosti, ki jo je pač mogoče doseči, razložila svoje poglede na opravljanje in naloge glavarja države. Kako ju je sprejela ta javnost v tednu, ko je zanimanje za svetovno premostitev v nogometu tudi pri sosedih gotovo bolj privlačna točka programa kot program tega ali drugega uglednega gospoda, je seveda drugo vprašanje.

Vsekakor je uredništvo obeh televizijskih programov poskrbelo za tolažilni bombonček — četrť urice nogometa pred besednim spopadom predsedniških kandidatov. Socialistični stranki se je posrečilo — morda čisto po naključju — da je nogometu priložila še pet minut volilnega ogrevanja — propagandno oddajo za Kirchschlägerja.

Zmaga bo tesna kot še nikoli

Toda naj bo avstrijskim navijačem take ali druge baže veš ali ne, jutri morajo na volišče. Volitve predsednika so državljanska dolžnost (neopravičeni izostanek je kazniv) in tako bomo tudi pri nas soudeleženci nedeljskega dejanja. Za 50 šilingov bodo prevažali posebni avtobusi dopustnike z Jadrana na Ljubelj in v šentilj, kjer bodo na meji — če hočejo, ker so opravičeni — na posebnih voliščkih oddali glas in se vrnili v Crikvenico, Poreč, Opatjino... Vsak glas je dragocen in računajo, da je ta teden na volilnihurah v tujini okrog 100.000 volilnih upravičencev. Voliti je mogoče po zakonu samo v Avstriji in tako bo tistih 500 Avstrijcev, ki pazijo na mir na Golanskem višavju, prikrašanih za svoje pravice, čeprav bi menda zelo radi volili. Ob šestih zvečer v nedeljo bodo volišča zaprli, okrog sedmih pa bo že dokaj jasno, če ne dokončno, kdo je novi predsednik. In poznavalci pravijo, da je izid zelo negotov, prednost zmagovalca pa bo menda najtesnejša v zgodovini druge republike.

Tistih stotisoč letovščinarjev tehnične seveda ne bo nagnilo, v obeh volilnih štabih si delajo skrb zaradi približno sedemsto tisoč »neodločenih«. Razločki v oceni enega in drugega tabora niso bistveni. V glavnem gre za somišljenike svobodnjaške stranke, ki svojega kandidata ni postavila. Ob zafrkljivi odločitvi šefa FPO, češ to pač ni naša skrb (in svojestrani parali s Koroske: »Zakaj neki bi se pustili preštevati?« so »rjavie« vnesli malo več napetosti v kampanjo, sebi pa so pustili odprta vrata za vsakršne kombinacije, ki utegnejo prav kmalu postati aktualne.

Za ta odločilni milijon, če pristoje mo še svoje glave mlade volivce, pa vernike, ki nisojo med mnenjem spo-

vednice in svojim razsodkom, zlasti ženske (zaradi spornega paragrafa 144 o odpravi plodu), za nekatere leve socialiste, ki niso zadovoljni z izbiro nesocialista Kirchschlägerja (»sem samo socialno usmerjen demokrat«) in ne nazadnje tudi za koroske Slovence (Hrvat v Gradšču so maloce drugacen primer) in še za koga, ki se mu morda zdi, da ni prave alternative, sta stranki pripravili v ameriškansko zasnovani kampanji okroglih dvesto milijonov šilingov. Komunisti pikro pripominjajo, da je vsota štirikrat večja kot sklad za stanovanjsko gradnjo in sedemkrat večja kot ves denar za socialno skrbstvo. Svojim članom so dali naročila, naj volijo »prazno«: »Kolikor več bo tistih, ki odklanjajo tako Luggerja kot Kirchschlägerja in s tem kapitalistično politiko socialnega premirja strank, ki ju podpirata, toliko boljše so možnosti za temeljito preosnovno politiko pri nas.« Najbrž je celo res, kot sodi KPÖ, da je mogoče resnične družbene premike v Avstriji doseči le s »skupnim bojem socialistov, naprednih kristjanov in komunistov«. Vsekakor je bila ena najbolj zanimivih izjav katoliškega kandidata socialistov, Kirchschlägerja, da tudi dialoge s komunisti ne odklanja. Spričo doslej hermetično zaprtih vrat v to smer — Kreisky je prav gotovo najdoslednejši anti-komunist med evropskimi socialisti — je izjava vredna zapisa.

Le boj osebnosti ali kaj več?

Z vpludno položenim pogovorom na televiziji je volilna kampanja dosegla višek — in konec. Kdor se je odločil, pravijo, se je zdaj, črta je potegnena.

Kdor si je ogledal nastope kandidatov, se mora strinjati z mnenjem, da ta boj, kakor koli utegne biti izid pomemben, navzven ni presegel ravni stiskanja rok, božanja plavaloskokov, ki so bolj ali manj gladko oddeklamirali svoje pozdravne pesmice, koncertov godb v narodnih nošah in plitkih političnih izjav.

Kandidata sta si bistveno različna po temperamentu. Lugger, preveč lokalni politik je skrbno gojil podobo republikanskega cesarja, Kirchschläger v vlogi državnika pa kot da ni mogel premagati okrajnega sodnika v sebi. V medsebojnem preskakanju (v štabih so pač skrbno ocenjevali uspehe in spodrsilaje tu in tam), nekako pod geslom »Jaz tudil« sta pokazovala svoje pojme o opravljanju najvišje službe v državi, oba sta se očitno trudila za pridobivanje »rjavih rezerv, saj bodo njihovi glasovi odločilni, oba sta, Lugger je tu dal prvi signal, zašla v neprijetne nizine zagovarjanja »law and order« in ne nazadnje — oba sta modro molčala in le pomirjevalno pa neobvezno odgovarjala na včasih prav hujšakaške pogledne svojih koroskih gostiteljev na razrešitev osrednjega problema dežele — položaj manjšine.

Torej le boj osebnosti? Res sta si kandidata, oba aktivna člana konservativnega katoliškega študentovskega združenja in nekoč celo oba člana iste — ljudske — stranke, pa tudi dolga sovska-schuschniggovskih organizacij v prvi republiki, po svojem duhovnem ozadiju v marsičem podobna. A tu se, kljub sklicevanju obeh na veliko in nesporno tradicijo prvih štirih predsednikov druge republike, Rennerja,

Körnerja, Schärfa in Jonasa, začinja jo tudi razločki.

»Že, že, res gre za človeka, ki naj prevzame odgovornost,« je Kirchschläger na televiziji odgovoril na vztrajno zatirjanje Luggerja, da gre predvsem za izbor osebnosti. Toda »izbor je usoden in rezultat bo nujno osvetliti stranko, ki podpira tega ali onega kandidata, saj navsezadnje ne živimo v brezračnem prostoru. Bodo mo stvarni.«

Bodimo stvarni — ali politično ozadje

Ta »boj osebnosti«, ki naj bi bil brez osebnih podtikanj, se je kar na začetku — na kapfenberskem volilnem konventu ljudske stranke, kjer so se »vni« spotikali nad Kirchschlägerjevim katolištvom — sprevrgel prav v to in je tak do konca tudi ostal. Počasi so prihajali na dan osebni podatki, ki so navrgli nekaj neprijetnih pack na ubrani podobi z volilnih plakatov. Z razdalje desetletij — in ne le zaradi tega je spričo avstrijskih usod seveda vprašanje, komu naj vse to koristi. Avstriji najmanj, kajti navsezadnje bo eden od dveh od prihodnjih šest let zapriseženi predsednik za vse Avstrije. Eno je gotovo: kljub sklicevanju na duhovne prednikov je z Jonasom sklenjena doba znamenitih prebivalcev Hofburga, »socialističnih cesarjev Avstrije«.

Kar zadeva izid — kajti kandidata res ne živita v brezračnem prostoru — je neposredna posledica take kampanje tolikšen naskok Luggerja, ki mu preteklost še zdaleč ne dela takih preglavic kot Kirchschlägerju, da so po začetni prednosti socialističnega kandidata možnosti zdaj skoraj izenačene. Tako kažejo podatki anket.

Politični prostor pa je danes v Avstriji tako zožen, da utegne biti poraz kandidata SPÖ, ki si je začrtala program do konca tisočletja, usoden za stranko. Zato ni čuda, če je bila med redkimi bistvenimi vprašanji, ki so jih razčiščevali v tem velikem boju, razprava o pojmovanju pooblastil predsednika republike.

Odlučitev socialističnega štaba, da potegne iz zgodovine Luggerjevo članstvo v Heimwehru, opozarjanje na usodne sklepe Miklasa, zadnjege predsednika neodvisne Avstrije pred anšlusom, se je sicer sprevrgla v bumrang, ko so nasprotniki prišli z neznanimi — za Kirchschlägerja nevarnimi podatki, ker bi jih bil lahko mirno navedel in ok izkoristil v svoj prid, a jih je zamočel, očitno celo Kreiskemu — ni bila pa nepremišljena. Le Kirchschlägerjeva »pozabljivost« ji je spodmaknila tla.

Med poglavitnimi pooblastili predsednika sta pravica, da odstavi vlado in razpusti parlament — in razpise nove volitve. Te so sicer na pragu: vprašanje pa je, ali prihodnje leto, kot predvideno, ali pa prej, pod Kirchschlägerjem ali pod Luggerjem?

Ne da bi risali na steno avstrijske ustavnosti tako temne podobe kot jih socialistična volilna propaganda, »vendar res, da utegne biti Kirchschlägerjev poraz« v tem trenutku po vseh ocenah docela možen — začetek konca socialistične vladavine. Ljudska stranka, naj bo izid tak ali drugačen, nima kaj izgubiti. V vsakem primeru pa bodo poželj lepo dobiček tretji — »rjavie« svobodnjaki.

Jaka Stular

Komentar z leve: »Volilna dirka po Avstriji z ogromni težavami, defekti, splošcentni nogami, napadi slabosti itd. Eden bo zmagal — toda brez nas!« (Volksstimme, Dunaj)

Tovariši, pričakujte gnečo ob morju!

Zamašene prometne žile

Ankaransko križišče šele do konca leta — Prihodnje leto štiri pasovnica do Kopra ter nova cesta do Šmarj — Nad koprskim križiščem še leži vprašaj — Tudi nad 10 km dolge kolone

KOPER, junija — Obalno prometno ožilije davi že nekaj let huda nadloga. Zdavnaj pretesne ceste se dolgo niso več kot naraščajočemu prometu. Ob konicah je od ankaranskega križišča proti Kopru, Izoli in Piranu in tudi v obratni smeri na cesti taka zagaata, da nastajajo tudi več kot deset kilometrov dolge kolone.

Že nekaj let se vozniški morajo zadovoljiti s tolažbo, da bo kmalu bolje. Tak obet je veljal tudi za letošnje poletne mesece, ko je zaradi turistične sezone promet najbolj gost. Žal pa se prometna stiska ni prav nič omilila. Letos spomladi je koprsko cestno podjetje na novo asfaltiralo del ceste med Ankaranom in Koprsm. Toda to ne bo moglo kaj prida vplivati na nageljsi pretok vozil.

Čeprav bo to sezono na obalni cesti še vse po starem, pa bo prihodnje leto prva zagotovo dobojevanja prva stopnja bitke proti prometni gneči. Do konca novembra bo dokončano ankaransko križišče, prihodnje leto bodo z sedanji cesti med Ankaranom in Koprsm zgradili še dva cestna pasova, prav tako pa bo že do konca letošnjega leta mogoče voziti v Istro po nepretrganem asfaltu in mo obalnih mest prek Šmarja.

Kloačič se odvija v Ankaranu

Dolgo so se vlekli razpra

ve, kako posodobiti to prometno žilo. Za prvi del, to je od Ankarana do Kopra, je zdaj jasno izoblikovana zamisel, ki jo že uresničujejo Re. publika skupnost za ceste je v svoj program do leta 1975 vključila prvo etapo rekonstrukcije obalne ceste.

Februarja letos so začeli graditi začetni del, to je ankaransko križišče. Delavci so speljali tako, da bo možen pretok vozil proti Škofljah, Črnuemu kalu, Kopru in Ankaranu. Dela izvajajo tri podjetja, ki morajo do srede novembra končati dela in ob jekt pripraviti za tehnični preizkus.

Prihodnje leto bodo začeli graditi še dva cestna pasova od Ankarana do Kopra. Sedanja dva je koprsko cestno podjetje letos spomladi delno že preuredilo tako, da ju bo mogoče vključiti v rekonstruirani odsek ceste. Ko so začeli letos popravljati ta del ceste, so bili neredki mnenja, da je popravilo nesmotno, ker z njim ni bilo narejene ga nič za večjo propustnost Na koprskem cestnem podje

tu pa pravijo, da je bilo tu cestišče tako nagubano in nujno potrebno popravila, da z njim niso mogli odlašati. Popravili pa so ga tako, da ti cestni odseki veljajo že kot deli bodoče rekonstruirane ceste med Ankaranom in Koprsm. Seveda, s tem, da jo bodo prihodnje leto razširili še za dva pasova.

Do Šmarj povsem nova cesta

Prvo etapo rekonstrukcije obalne ceste bodo zaključili pri škočjanskem križišču. Da pa bi od tod je pospešili promet že drugo leto (nerazumljivo počasni) preurejajo cesto od Dragonje prek Šmarja do Kopra. Medtem ko je bila cesta od Kopra do Šmarja asfaltirana pred štirimi leti, pa je bilo cesto od Sečoveljske doline do Šmarja treba asfaltirati in predvsem tudi izvesti nekatere tehnične rekonstrukcije. Kot vse kaže, bo do konca leta to delo gotovo. Takrat se bo mogoče iz Istre

pa ni primerna za tak povečan promet. Zato je program republiške cestne skupnosti v prvi etapi ureditve obalne ceste vključeval tudi modernizacijo ceste od Kopra do Šmarja.

Sedanja cesta je sila vijugasta in ozka ter na tehnično zelo zahtevnih tleh. Strokovi so pri načrtu izračunali, da je za približno 5 milijonov ceneje zgraditi med Koprom in Šmarjem novo cesto kot pa popravljati ovinkasto, staro prometno zvezo. Kot vse kaže, bodo cestno zvezo proti Šmarjam speljali po novi trasi.

Obljubljeni natečaj v predalu

V finančnem načrtu republiške skupnosti za ceste je za ta dela namenjeno okoli 100 milijonov dinarjev. Nekateri sicer dvomijo, da bo vse to speljano do konca prihodnjega leta. Direktor sklada republiške skupnosti za ceste ing. Ljubo Benkovič pa je povedal, da vsa dela tečejo po programu, morda bo le nekatere izmed njih zaradi neenakomernega dotoka sredstev treba premesti še na leto 1976.

Kot je videti, bo na cesti

od Ankarana do Kopra prihodnje leto mnogo bolje. Kaj pa od tod dalje? Dva izredno huda prometna zamaška sta prav semaforiski križišči v Škočjanu in pri Slavniku v Kopru. Prometni strokovnjaki menijo, da bo cesta od Kopra proti Sečoveljam nekoliko razbremenjena, ker se bodo vozila, namenjena v Istro, po cesti iz Sečovelj mimo Šmarj ognila obalnim mestom. Toda, ali ne bo ostalo še vedno odprto koprsko križišče, kjer se bo cesta odcepila proti Šmarju?

Koprsko občinska skupščina je oktobra lani dobila v pretesni informaciji o rekonstrukciji obalne ceste. Iz nje so odborniki zvedeli, da e 3. oktobra 1973 sekretariat za urbanizem izdal republiški skupnosti za ceste kot investitorju lokacijsko dovoljenje za 4,8 kilometra dolgo rekonstrukcijo ceste od ankaranskega križišča do Kopra. To lokacijsko dovoljenje pa ni zajelo križišča Koper. V utemeljitvi so zapisali, da še niso rešeni vodno-gospodarski elementi glede iztoka potoka Badaševica v morje. Drug razlog, da so izpustili križišče v Kopru, pa je bil v tem, ker naj bi razpisali javni natečaj o ureditvi obale od Kopra proti Izoli, ki naj bi zajel tudi prometno, z nadaljnjo rekonstrukcijo obalne ceste usklajeno preureditev. Minilo je pol leta, toda o javnem natečaju ni ne duha ne sluha. To pa pomeni, da se odmakla tudi rešitev koprškega križišča; z drugim besedami, to omeeni, neurejeno koprsko križišče bo še ostalo prometni zamašek.

V koprski javnosti vedo povedati, da bi bilo treba zagotoviti denar za tehnično precej zahtevne načrte o ureditvi iztoka Badaševice v morje. Denarja za načrte pa ni, ureditev Badaševice zato zavira tudi rešitev koprškega križišča.

GUSTAV GUZEJ

V 20 letih še 5.553 km cest

Že prihodnje leto tudi začetek gradnje ceste Ljubljana—Vrhnika

ZAGREB, 20. jun. (Tanjug) — Predstavnik zveznega komiteja za promet je danes na sestanku v gospodarski zbornici Hrvaške izjavil, da bo 1975. leta začela gradnja magistralnih cest Vrhnika—Ljubljana, letališče Beograd—Beograd—Rajna, Nikšić—Titograd, Priština—Leskovac, Prilep—Bitola ter gradnja tunela pod Učko. Finančno bo sodelovala tudi mednarodna banka za obnovo in razvoj.

Udeleženci seje so se seznanili tudi s predlogom mreže magistralnih cest Jugoslavije od 1976. do 1985. leta. Po projektu jugoslovanskega društva za ceste naj bi SFRJ do 1985. leta imela 5.553 km novih cest. Predvidena je tudi graditev 12 mednarodnih magistralnih smeri. Za ureščitve tako zahtevnega načrta bo potrebnih okoli 56 milijard dinarjev.

Za plin dobro kaže

Leta 1980 bomo načrpali skoraj 5 milijonov nafte

KIKINDA, 20. jun. (Tanjug) — Okoli sto znanih strokovnjakov nafnega gospodarstva Jugoslavije ter predstavnikov beograjske in zagrebške univerze je na današnjem znanstvenem srečanju v Kikindi ugotovilo, da se bo letošnja proizvodnja nafte (3,5 milijona ton) in plina (1,5 milijarde kub. m) leta 1980 povečala na skoraj 5 milijonov ton nafte in več kot 4 milijarde kub. m plina.

Znatno povečanje proizvodnje plina je povezano z graditvijo plinovodov v vzhodnem delu države. Finančna sredstva za to gradnjo so že odobrena.

Berite Primorski dnevnik!

Most na Soči, star 2500 let

Odkrivamo najstarejšo brunarico na Slovenskem — So Kelti požgali naselje starejše železne dobe?

MOST NA SOČI, junija — V kvadratu oziroma pravokotniku, ki ga oklepajo Bača na vzhodu, Idrjica na jugu, Soča na zahodu ter gora Ljubina na severu, je v času nekako 600 let pred našim štetjem brččas stala mogočna postojanka brunaric, ki je ob prihodu novih naseljenecv doživela hud požar, ugotavlja goriški arheolog Drago Svoljšak, ki tu odkopava drugo hišo-brunarico iz starejše železne dobe.

»Temelje prve hiše, ki nedvomno sodi v halštatsko kulturno obdobje, smo odkopali lani. Letos marca smo začeli odkrivati temelje druge hiše, ki smo jo s sondiranjem našli na ledini Mirišče oziroma na Munihovem vrtu. Najdba je bolj ali manj naključna, zakaj do sondiranja zemljišča je prišlo zato, ker je to lokacija za bodoči otroški vrtec.

Kakih sto metrov jugovzhodno pod cerkvijo so arheologi odkrili temelje koč — brunarice (5,5 metrov). To so kamniti temelji v rahlo dvignjenem bregu. Gre za lepo zložene lomljene apnenčaste skale, ki tvorijo temeljni venec koč ter so hkrati v nekaj centimetrski oddaljenosti od obane s skrbno izdelanim dreznanim zidom. To dejstvo prča o visoki kulturni stopnji tedanjega gradbeništva, saj so se prebivalci naselbine na ta način obvarovali vlage.

»To sta prvi hiši iz starejše železne dobe, ki smo ju odkrili v Sloveniji. O podobnih najdbah doslej ni bilo glasu od drugod pri nas, niti ne v Istri niti v sosednji Hrvaški pravi arheolog.

Hiša v Munihovem vrtu je bila vkopana v pobočje ter je z licem gledala na Idrjico ter tja čez v nasprotni breg, kjer so na prelomu stoletja prenehali izkavati halštatsko grobišče (okrog 7 tisoč grobov). Kakor meni goriški arheolog Drago Svoljšak, je moralo to zaradi naravnih okoliščin stati dokaj močno naselje, ki so ga pred sovražniki s treh strani varovale reke Bača, Idrjica in Soča, za hrbet pa je imelo strmi Ljubina. V nasprotju z ostalimi, utrjenimi halštatskimi naselji, je bilo to zavarovano oziroma vklejano v naravne ovire. Da gre za močnejšo postojanko, je moč sklepati po tem, da je prav Most na Soči stičišče poti: iz Baške grape in Gorenjske, iz Idrje in Notranjske, iz Zgornjega Posočja ter Koroške in v goriške strani oziroma z morja in Furlanije.

Ker je imela naselbina zaradi naravnih »oklopopov« dovolj življenjskega prostora, so bile kočice verjetno razmetane precej na široko po tem kvadratem zemljišču.

Tudi tla druge kočice so iz steptane gline. V kotu kočice je jama — shramba, ki kaže sledove gline. Očitno je, da je bila v njej večja posoda, narejena iz žgane gline. Doslej so našli več lepih primerkov keramike: ustij vrčev, posod in lončenih svitkov, na katere so prazgodovinski ljudje postavljali posode za kuho. Zogleni ostanki lesa govorijo o brunaricah, ki so bile ometane z gline. Kako so bile vezane med seboj, ostaja še uganka. Po ostankih deske, ki spominja na našo skodlo, se arheolog nagiba k mnenju, da kočice niso bile prekritke s slamo, temveč z lesom.

Prebivalci te naselbine so bili poljedelci in živinorejci. Okvirna ugotovitev dobe ni problematična, ker jo dovolj dobro poznamo po izkopanih grobiščih nad Bačo pred sto leti. Točna časovna opredelitev sicer še ni možna, pač pa ostaja upanje, da bodo nova izkopavanja (če bo le denar), razkrila še kaj več, saj gre za izjemno redko predgodovinsko arheolo

ško najdbišče, ki mu ni primere na Slovenskem, kakor trdi arheolog.

In kaj se je zgodilo, da je naselbina propadla? Vse kaže, da so jo ljudje organizirano zapustili in izpraznili preden jo je zajel uničujoč požar. To govori za domnevo, da so se načrtno umaknili pred novimi, močnejšimi naseljenji, najbrž Kelti, ki so tedaj začeli prodirati v naše kraje. Po nekaterih znanih in najdbah sodeč, so se potomci prvotnih naseljenecv vrnili v požgano postojanko šele kakih 200 let kasneje in jo obnovili.

TEMELJI KOČE, STARI 2500 LET — Odkriva jih goriški arheolog Drago Svoljšak na Mostu na Soči.

Foto: N. L.

Iz časa, ko je naselbina pogorela, ni nobenih železnih ostankov, po čemer sklepajo, da so se prebivalci umaknili iz postojanke ter s seboj vzeli vse, kar je imelo zanje kakršnokoli vrednost, in sicer od velikih in malih lončenih vrčev do vseh železnih predmetov.

»To prazgodovinsko najdbišče lahko postavljamo ob bok vsem dosedanjim arheološkim odkritjem pri nas. Bojim se, da ga trenutno najbrž niti oceniti ne znamo.« pravi Drago Svoljšak z ognjem raziskovalca. Po skromnih in neznatnih ostankih gline, oglja, kamna in drugih znamenj zna pred človekom pričarati večje kot železo, ki so živeli na tem koščku zemlje na Mostu na Soči pred okrog 2500 leti.

NIKO LAPAJNE

LEGENDA :

--- OBSTOJEČA OBALNA CESTA
- - - - - I. ETAPA GRADNJE OBALNE CESTE
..... II. ETAPA GRADNJE OBALNE CESTE

NA KARTI V KOTU — Vrisana je celotna cesta od Črnega kala mimo ankaranskega križišča proti Bujam. Iz nje je videti, da je od Kopra do Buj prek Šmarja 9 km krajša cesta. Pravokotnik okoli Kopra prikazuje tisti del obalne ceste, ki naj bi jo preuredili do prihodnjega leta. Na spodnjem, manjšem načrtu pa je zarisana rekonstruirana cesta, vključno s priključkom v Ankaranu in Kopru. Staro koprsko mesto naj bi povezovali vzhodna vpadnica iz luke ter cesta proti Semeđeli.

Kaj bo z drugo najbolj obiskano izletniško točko v Sloveniji?

Grad trohni, a graščaka ni,

ki bi s polno mošnjo rešil podirajočo se stavbo gotove smrti

Ljubljanski grad daje od blizu vse prej kot mogočen vtis. Njegovi zidovi so prepreženi z velikimi in majhnimi razpokami, med katerimi so najbolj zlovesče tiste, ki razpolavljajo cele trakte. Stene prhnijo in se nagibajo, venci padajo, pomoli se rušijo. Travni, ki nosijo strehe, so prepereli, streha pa pušča. Okenska stekla so razbita, okvirji nagnjeni. To so znaki propadanja. Nekateri so banalni, drugi zbuja strah, da se bo grad podrl.

O obnovi ljubljanskega gradu se je govorilo že med vojnama — načrte zanjo je delal tudi arhitekt Jože Plečnik. Toda že bežen pogled pokaže, da vse, kar smo naredili doslej, ni niti zaustavilo propadanja.

Od leta 1969 obstaja pri ljubljanskem regionalnem zavodu za spomeniško varstvo Biro za obnovo ljubljanskega gradu. V majhni sobici, ki jo ima nad obokom čez Karlovsko cesto, so se v teh letih nabrale skladovne načrte, debeli svitki risb in kupi fotografi, ki kažejo žalostno stanje gradu. Od načrtov Biroja pa je bilo uresničeno bore malo.

Vzrok za to je na dlani — denar. V obnovo gradu bi bilo potrebno vlo

žiti ogromno denarja, preden bi lahko pričakovali, da se nam bodo vložena sredstva začela vračati. Tega denarja pa nima, prav tako pa se tudi ne najde nobeno podjetje, ki bi bilo pripravljeno iz svojih komercialnih namenov obnovljati grad.

»Slišali smo že očitke, da so naši predlogi za obnovo gradu predragi.« pravijo na Biroju. »Nekateri govorijo, da bi za ta denar lahko grad podrl in postavil dva nova. To bi lahko naredili tudi mi, vendar potem ne bi zidali dvometerskih zidov. Obnavljanje gradu pa je precej dražje kot novogradnja.«

Nov grad bi bil cenejši

Smešno je pomisliti, da bi grad podrl, ker bi lahko ceneje sezidali novega kot popravili starega Ljubljanskega gradu. V majhni sobici, ki jo ima nad obokom čez Karlovsko cesto, so se v teh letih nabrale skladovne načrte, debeli svitki risb in kupi fotografi, ki kažejo žalostno stanje gradu. Od načrtov Biroja pa je bilo uresničeno bore malo.

Vzrok za to je na dlani — denar. V obnovo gradu bi bilo potrebno vlo

njaki Biroja zavzemajo za temeljite posege, ki pa so dragi. Delne adaptacije ne bi odpravile bistvenih problemov, ne bi rešile gradu. To dokazuje adaptacija, ki so jo naredili pred dvajsetimi leti pod vodstvom arhitekta Borisa Kobeta v severovzhodnem delu gradu — tam, kjer je bila do nedavna restavracija. Kljub polepsani zunanosti so sile, ki vplivajo na propadanje gradu, nadaljevale svoje uničevalno delo in danes ni ta del nič boljši od ostalih.

Kako grad utrditi

Da bi dokončno rešili grad, bi bilo po besedah strokovnjakov Biroja potrebno:

1. Z injekcijami cementnega mleka utrditi zidove, da se jim bo vrnila trdnost. Zidovi so tako razmajevali, da bo šlo za to delo ogromno cementa. Ko so zidali grad, so zidali zidove trdno samo na notranji in zunanji strani, v sredo pa so nametali razno drobnarjico. Zidovi se zdaj dobesedno razpolavljajo, tako kot v traktu nasproti vhoda, kjer se je notranja polovica sesula zunanjo pa so podprli in ta zid zdaj gradijo na novo.

2. Tudi cementno mleko zidovom ne bo dalo potresne trdnosti, zato jih

bo treba utrditi še s statičnimi vezmi. To je praktično tako, kot da bi postavili novo skeletno stavbo, le da bo izvedba še težja, saj pri novogradnji postavijo opaže, tu pa bo treba namestiti vezl v pasove, ki jih bodo vdelili v zidove.

3. Tudi streho bo treba obnoviti, saj so tramovi že tako gnili, da je skoraj povsod podprta.

4. Nato bo treba zaščititi še ves grajski hrib. Voda, ki z Gradu nima urejenega odtoka, namreč počasi razjedajo kamnine, na katerih stoji grad. Zaradi tresljajev, ki jih povzroča promet in ki jih pred kratkim še ni bilo, grajsko poslopje po milimetrih, vendar nezadržno, razpada na tri kose, ki drsijo vsakebela.

Erozija pobočja in drsenje brežine ogrožata tudi hiše in stanovalce v stari Ljubljani. O nevarnosti pričajo podirajoči se oporni zidovi. Zadnji primer je bil pred dnevi na Gornjem trgu 21. Polzenje Gradu bi ustavil amirano betonski pas okrog grajskega poslopja ali pa vsaj na najbolj kritičnih mestih solidno urejene drenaže in premišljena ozelenitev hriba.

5. Posebne stroške bi zahtevala še dostojna spomeniška prezentacija tako saniranega gradu.

S temi deli bi sanirali grad in zaustavili propadanje, da pa bi pridobili investitorje, ki bi na gradu uredili kakršno koli donosno dejavnost, bi bilo po mnenju Biroja treba narediti še dvojce:

— Inštalacije, ki jih ljubljanski grad nima, kot jih ni imel noben grad na svetu. Sedanja kanalizacija je preperela in se zliva kar po hribu, električna napeljava je skromna in ni mogoče, kot bi jih potrebovalo so dolgo gostinstvo ali katera koli druga dejavnost. Zato bi bilo nujno napeljati visokonapetostni vod in postaviti transformatorsko postajo pa urediti vodovodni in toplovodni priključek ter položiti novo kanalizacijo. Vse to pa bo drago, saj je grad na hribu in bo treba vleči dolge priključke, kajti bližnje hiše imajo enako slabe komunalije.

Premične stopnice za obiskovalce

— Potreben bi bil tudi primernejši dostop za pešce. Kdor hoče zdaj na Grad iz središča mesta mora narediti ovinek mimo Ciri Metelkovega trga do Studentovske ulice ali po

Starem trgu do Ulice na grad. Obe poti sta poleg tega še precej strmi. Biro se zato ogreva za novo zloženšo pot ali morda celo za premične stopnice.

Ko bomo naredili vse to, za kar bo po predračunih potrebno vsaj 50 milijonov dinarjev, se začne veselejši del Gradu imati izredne možnosti, da ga izkoristimo v komercialne namene. Ne zdaj, ko obiskovalcem praktično ne daje ničesar razen lepega razgleda na mesto in žalostnega pogleda na lastno bedo, je druga najbolj obiskana turistična točka v Sloveniji. Lahko si mislimo, da bi imel še neprimerno več obiskovalcev, če bi imel še kaj drugega.

»Zdaj nastane vprašanje, za koga naj bo grad: za ljubljance ali za turiste.« pravijo na Biroju. »Mislimo, da nima smisla delati nekaj izključno za turiste, pač pa naj bo program na Gradu namenjen predvsem ljubljancem, saj turisti običajno želijo začuti utrip krajev, kjer potujejo. Če naredimo nekaj, kar bo dobro služilo ljubljancem, si mislimo, bo to avtomatično služilo tudi turizmu. Program na gradu naj bo zato tak, da bo dajal vsakemu nekaj.«

Kaj bi naj bilo v gradu

Možnosti:

1. Gostinstvo: razni lokali, restavracije, okrepčevalnice. Načrti za severovzhodne trakte desno od vhoda so že narejeni. Arhitekti Biroja so v grajska poslopja vrisali bare, in restavracije.

Kakršna koli dejavnost na gradu pa bi potrebovala še servisne obrate (sanitarije, garderobe, kuhinje, skladišča in podobno). Obstojeca stavba je po zasnovi in po razmeroma majhnih koristnih površinah za to popolnoma neprimerna, ker bi servisi zavzeli vsaj 30 odstotkov gradu, poleg tega pa bi z inštalacijami uničili spomeniško pomembne detajle. Če bi kuhinje in druge servisne obrate vklopili pod dvorišče, bi po mnenju arhitekta Biroja lahko zagotovili sanitarno in funkcionalno mnogo boljše delovne pogoje, kot bi jih v grajskem poslopiju. Tudi če bi se odločili za hotel v gradu — čeprav ta varianta zdaj nima prevelikih možnosti — predlaga Biro, da bi ga spravili v prizidek, v grajskem poslopiju pa uredimo dejavnosti, ki bodo privlačile obiskovalce.

2. Druga možnost je trgovina — seveda taka, ki bo privlačljala ljub

ljance na Grad. To bi bile lahko majhne, specializirane prodajalnice s stvarmi, ki se jih drugje ne dobiijo.

3. V grad nedvomno sodi tudi kulturni program. To bi bile razstavne dvorane, grajsko okolje pa bi lahko uporabili tudi kot pririditvene prostore za ljubljanski festival, ki bi se takoj odselel iz Križanec poleg brupne Askerčeve ceste. Strokovnjaki Biroja so ugotovili, da bi z majhnimi posegi lahko uredili vrsto prizorišč, kamor bi pred predstavo namestili klopi, ki bi bile sicer spravljene, da ne bi motile okolje. Bomo ljubljanci res lahko poslušali koncerte in gledali gledališke predstave na grajskih utrdbah ter po celem grajskem hribu podobno, kot jih Dubrovčani na svojih zidovih in v parkih?

4. Enostaven dostop bi omogočil tudi sprehanje v miru in svežem zraku, saj je Grad s svojo srednjo lego za mnoge ljubljance najboljše zelena površina.

To seveda samo predlogi Biroja. Kaj bo v resnici na Gradu, je odvisno od podjetja, ki bo pokazala zanimanje. Prav gotovo pa bi se na gradu dalo urediti tak gostinstvo-trgovski program, ki bi z izkupičkom plačeval še kulturnega, pokril vzdrževanje poslopja in mogoče celo vračal del za obnovi porabljenih sredstev.

Toda ravno obnova je pogoj za vse te lepe obete. Če bomo za grad namenili letos milijon ali dva, pa drugo leto nič in potem spet morda nekaj milijonov, ne bo grad verjetno nikoli prenovljen. Tako obnavljanje ni gospodarno, ker gre večina denarja za spremljajoča dela kot opiranje tistih delov stavbe (na primer streh), ki bi jih bilo najbolje porušiti v celoti, pa se jih ne da, ker nihče ne ve, kdaj pa denar, da jih postavimo na novo Svet za urbanizem stare mestne skupščine je izglasoval priporočilo naj bi ljubljana v prihodnjih letih namenila za obnovo gradu vsako leto vsaj 10 milijonov dinarjev, kar je tako bi lahko dela tekla neprekinjeno trakt za traktom in bi bil tako učinek največji.

Zdaj pa so odborniki zamenjali delegati. Te dni se bodo najprej člani izvršnega sveta in nato še delegati nove mestne skupščine seznanili s problemi gradu in odločili, kako bo ljubljana ravnala z njim. V Varšavi so, ne meneč se za ogromne stroške, obnovili med zadnjo vojno do tal porušeno Staro mesto in zdaj gradijo natančen posnetek Karlovega dvorca. Naš grad je manjši in tudi podrt še ni. Kako bo pa z njim?

Ljube Javornik

horoskop horoskop horoskop horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) V vaše poslovne ali delovne zadeve se bo vmešala tuja oseba, verjetno prijateljsko razpoložen človek, ki bo popravil napako, ki ste jo storili vi ali vaši sodelavci. Sprejmite pomoč, vendar ohranite svojo neodvisnost. Neka oseba, ki je bila zelo pri srcu, a je vaša čustva odklanjala, se je pokesala. Zdravje dobro.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Kar zadeva vaše delo, ostanite na sedanjih potih in četudi kaj ne bo šlo prav, ne ubirajte novih stez, ker bi prišli v še večje težave. Morda bi ne bilo napak, posvetite se glede nekaj novosti. Sredi tedna pomembno srečanje. Z osebo, ki jo imate radi, se posvetujte glede družinskih zadev. Na pot boste morali.

DVOJKA (od 21. 5. do 22. 6.) Z malomarnostjo ne boste prišli nikamor, pa čeprav so vam razmere naklonjene. Nevarno je, da zabredete v težave, kar čaka vaše naprotiki. Pismo, vest, prav gotovo neka novost proti koncu tedna. Ne dramatisirajte nespornosti, ki ste mu vi krivi. Če bi stopili k zdravniku, bi ne bilo napak.

VELJAVEN OD 23. DO 29. JUNIJA 1974

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Nove ideje, ki bi jih bilo pametno izpeljati ali vsaj preveriti. V splošnem boste posebno v začetku zelo ločevali in to prav sedaj, ko bi bila potrebna odločnost. Če niste odločni vi, bo odločen nekdo drugi, ki vas bo kaj kmalu spravi v zagato. Prehlad in nervoza.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Neki prijatelj vam bo pokazal pot, ki bi jo morali vsi ubrati. Če boste še pošteno zavijali roka, se vam bo obzorje zjasnilo, tako da boste lahko zadali in se lotili tistih načrtov, ki jih že dolgo pripravljate. Ljubljena oseba je upravičeno razburjena. Dobro počutje.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Na delu ne bo šlo vse gladi. Krivda je deloma vaša, deloma pa v slabi izbiri ljudi. Ko se lotite večjih načrtov, bodite bolj previdni, da vas tekmeči ne spravijo v še večjo zagato. Zvezde vam napovedujejo prepričanje dvema osebama. Sami sklepajte. Glavobol.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Znašli ste boste pred precejšnjo težavo, vendar lahko računate, da se bo zadeva dobro končala. Računajte tudi s povečanim zupanjem, ki ga bodo v vas imeli sodelavci. Z ljubljeno osebo boste delali načrte, bolj gradivo v obliki. Prebavne motnje, pa vendarle ne bo hudo.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Rezultati vašega dela ne bodo veliki in vendar boste zadovoljni. Še bolj bo z vami zadovoljni tisti, ki vas je preizkušal. Zato računajte, da ste vsaj za nekaj časa »na konju«. Neka ljubezen se je znašla še bolj razvneti. Zelo nervozni, kar bo neprijetno vplivalo na vaše okolje.

STRELEC (od 23. 11. do 22. 12.) Nič posebnega ne bo in vendar boste s tednom zadovoljni, čeprav boste sredi tedna doživljali manjšo krizo. Vsihihi je gotovost tudi dobra, pa čeprav privede do monotone. Srečanje z neko osebo na poti bi se moglo spremeniti v kaj več. Zdravje dobro, vendar ne pretiravajte.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Polet, ki ga boste opazili nekje, bo posledica zadovoljstva. Sekundirajte mu, ker bo tudi vam v korist. Ne brskajte po stvarih, ki se vas ne tičejo. V glavnem boste morali biti zadovoljni, čeprav včasih ne bo vse tako gladko. Z ljubljeno osebo boste razmišljali o problemih, ki se bodo le zdeli hudi. Utrujenost.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Krepko začnite tam, kjer so drugi odpovedali. Vsa pomislek bi vam sedaj škodoval. Pa tudi za letavost bi ne bila na mestu. Z dornim premislekom in obilico dobro volje se da marsikaj storiti. V trenutku, ko bi vam šlo kaj narobe, poiščite pomoči pri svojcih, ali pa pri ljudeh, ki se na posel spoznajo. Prehlad.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Praviho, da zvezde pomagajo tistim, ki vane zaupajo. Vam napovedujejo kar uspešen teden. Toda če se boste zanašali na le zvezde, se boste slabo odrezali. Isto velja tudi v ljubezni. Ne prepuščajte se pobudi drugih. Tudi vi imate kaj reči. Vsekakor se bo vse prav izteklo. Zdravje odlično.

ZAČELO SE JE PRED 130 LETI V KVARNERSKI OPATIJI

Turizem ob istrskem polotoku

Stari Dunaj je v letoviški kraj Opatijo prinesel nekaj svojega

Bližnja in tudi globlja Istra postaja vedno bolj turistično območje. Nekaj turističnih središč je novih, nekaj je starih, kar se opazi tudi po sami zunanosti teh centrov, saj ima tudi mesto, kraj svoj zunanji pečat, svoj lasten obraz. Med istrskimi turističnimi središči, ki imajo že svojo tradicijo, so nadvladali kraji, kjer se je gostinstvo začelo šele pred nedavnimi. Dve najbolj značilni in hkrati stari turistični središči pa sta Opatija in Portorož, ki bi ju lahko, skupno s Crikvenico, smatrali za pionirje gostinstva in turizma na severnem Jadranu. Opatija in Portorož sta zaslovela kot turistični središči že v dobi, ko so bili Rabac, Rovinj, Poreč, Umag in Savudrija ali preprosta ribiška naselja ali pa se neznana mesteca, nikakor pa ne turistična središča.

Opatija na primer je že pred 130 leti začela dobivati svoj turistični značaj, svojo turistično fizionomijo. Ta proces pa se je v Portorožu začel nekje v začetku našega stoletja. Predstavniki dušnih »višjih krogov« in tudi kaj »vidnejši« Tržačan so proti koncu preteklega in v začetku našega stoletja s kočijami, navrhanih s kovčki in »škatalami za klobuke« ter z lastnimi sobaricami in guvernantami prihajali na oddih v Opatijo in prinašali s seboj svoj način življenja, svoj okus, skratka dajali so pečat Opatiji tako da so tu nastajale vile ali hoteli, ki so bili povsem v skladu z videzom in notranjostjo podobnih enakih stavb na Dunaju. V Portorožu pa se je rodila kaka vila, ki je bila do pčice enaka poprečni italijanski vili s konca stoletja.

Veliko je bilo tudi dunajskih magnatov, ki so si zgradili svoje vile v Opatiji in bližnjih krajih. Marsikdo je to napravil iz preproste osebnosti preživetja, da bi počitnice preživel v sloviem letovišču. Vrh tega pa so prihajali sem premožnejši ljudje, ki niso hoteli odpovedati letovišču in zato je v Opatiji zraslo veliko hotelov in penzionov v stilu dunajske secesije. Dunajčani so se pač hoteli počutiti v svojem elementu. Zato Opatija še danes nosi v bistvu pečat cesarskokraljeve avstrijske arhitekture, ki se je ne bo mogla nikoli znebiti, kajti stavbe, posebno večje, preživijo več generacij. »Lice« Opatije se torej ne more spremeniti, vsaj ne veliko, kajti za nove večje stavbe je ostalo malo prostora.

Podobno bi bilo tudi s Portorožem, če bi prva svetovna vojna ne bila prekinila takratne turistične gradnje Portoroža, ki je v času italijanske oblasti malone povsem izgubil svoj turistični pomen, saj je imela in ima Italija veliko krajev, ki so bili za turizem enako ali še bolj prikladni kot je bil Portorož. Zato se v času Italije ni v Portorožu zgradilo nič, ali prav malo turističnih objektov. Portorož je dejansko nastal kot pomemben turistični center v zadnjih letih, ko je bilo zgrajeno celo »gnezdo« turističnih objektov, ki so dobesedno pogoltnili vse, kar je bilo starega, kar je izhajalo iz prvih let našega stoletja. Zato da je Portorož vtis svezine, vtem ko je Opatija v precejšnji meri obremenjena z dediščino preteklosti, seveda kar zadeva njen urbanistični razvoj.

Povsem drugačna pa je zgodovina Rabca pri Labinu. Bil je to neznan labinski pristan z nekaj ribiškihi hišicami. Po izgraditvi Podlabina torej novega Labina ter z razširitvijo podlabinskega rudnika po drugi svetovni vojni, so v Rabcu najprej zgradili dom za labinske rudarje. To pa je dejansko odprlo pot turističnemu razvoju tega kraja. Njegove čudovite plaže, krasno čisto modro morje, zelene »zaplate«, vse to je kot naročeno za camping. In Rabac se je v tem smislu začel turistično razvijati. Pravzaprav se je turistični Rabac eksplozivno razvil. Tam, kjer so bile pred dvema desetletjema le malo dostopne bele čeri in ob njih nekaj starih borih ribiških hišic, se danes pnejo v nebo veliki sodobni hoteli.

Povsem drugačen turistični razvoj je doživel Rovinj. Turistična kariera Rovinja se je začela pravzaprav kot nekakšna kolonija umetnikov iz vse Jugoslavije. Umetnika je navdušil krasen rovinjski videz. Gručice, posut s hišami, na vrhu cerkev sv. Evfemije, se naokrog pa veliko zelenja. Začetek je bil skromen, skrajno skromen. Umetniki so si na zelo skromen način preuredili stare opuščene hišice v ozkih uličicah, kjer so v prvih letih »letovali« dobesedno v neposrednem sosesstvu z govedinjami in osli, kajti domačini so tedaj še imeli v središču mesta domače živali.

Poleg umetnikov so sem začeli prihajati tudi otroci na tako imenovane otroške kolonije. Iz teh skromnih začetkov pred dvajsetimi leti so se začele nove in nove iniciative, ki jih je omogočila lepa okolica Rovinja, pa tudi Rdeči otok, tako da so začeli nastajati novi objekti, locirani v pinetah na jugozahodni strani mesta, vtem ko je stari del mesta ohranil svoj stari pečat.

Ob koncu druge svetovne vojne je bil Poreč močno »zdelan«. Prestal je več letalskih napadov in so zavezniške bombe porušile veliko mestnih stavb. Bombe so v precejšnji meri uničile tudi kako lepo staro palačo z gotičnimi ali renesančnimi okni, balkoni in portali, tako da je bilo treba marsikaj začeti povsem znova. Toda čudovita okolica Poreča, cel niz manjših in večjih v glavnem porušilih otkov, ki obkrožajo Poreč, nadalje vsa »poraša« obala, vse to je bilo kot naročeno za moderen, sodoben turizem. In v tem okolju

so si pred dvema desetletji prvi turisti postavili v borovih gozdihi šotore. Šotorem so sledili manjši bungalovi iz lesa. Na teh skromnih turističnih temeljih so pozneje zrasli številni sodobni hoteli, ki so z neko tako skromnega Poreča spremenili to mestce v najbolj obiskano turistično središče Istre, ki šteje že na milijone nočitev na leto.

Poreč pa je imel še eno srečo. Poreč, še posebej njegova obala je ostala v prvih časih nedotaknjena, ker se je niso polastili tisti, ki so si drugod vzdolž istrske obale zgradili svoje vikendice. Nasprotno, ta del istrske obale so urbanistično uredili najemitejši projektanti, ki so znali turistične zmogljivosti vključiti v krajevno okolje.

Med Porečem in Portorožem, ki kot turistični središči veljata za kar dostojni urbanistični rešitvi turističnih centrov, pa se je vzdolž obale med Novigradom in Savudrijo »vrnilo« neverjetno veliko vikendic, pritihihi enostanovanjskih hišic, ki so vso to obalo pokvarile, tako da so skvarile celo gostinska okolja na umski Puntir v Katoru.

Del obale med Novigradom in Savudrijskim polotokom je bil do pred nedavnim intenzivno obdelovano kmetijsko področje. Tod so se raztezali lepi travniki, tod so se vila bogata žitna polja, koj za njimi pa so se raztezali lepi vinogradi. Zato v tej bogati zemlji nismo našli na sicer tako prijetno in bogato mediteransko rastlinstvo, ki je prav gotovo najlepši okras obalnega področja Istre. S tem pa ni rečeno, da ta del istrske obale ni lep, seveda če bi se uveljavile njegove tipične lastnosti. Če bi turistično izkoristili vse lepe »estancije« iz 18. stoletja, ki se vrtijo od Novega grada do Savudrije, bi tudi tod imeli koristno turistično področje, ki pa so kmetje, kot smo že rekli, popačile vikendice in vile premožnejših ljudi iz zaledja, ki so se polastili celih obalnih področij.

Ko smo tako na hitro obšli istrsko obalo in se ustavili pri nekaterih pomembnejših turističnih središcih, smo nujno morali opustiti nekaj novejših, hkrati pa prav tako pomembnih turističnih krajev, kot so na primer »Zlate stene« južno od Pulja, medulinko novo turistično naselje, nekaj objektov severno od Pulja in še veliko, zelo veliko komaj opanih, zato pa nič manj prijetnih turističnih točk na vzhodni obali Istre, mimo Rabca in Opatije seveda.

T. F.

FESTIVAL LJUBLJANA

Danes, v nedeljo, 23. junija, bo ob 20.30 v poletnem gledališču Festivala Ljubljana otvoritev 22. MEDNARODNIH POLETNIH KULTURNIH PRIREDITEV in 6. BALETNEGA BIENALA 1974. Po otvoritvi bo prva predstava baleta SNG iz Ljubljane, ki bo izvedel Gordonov Balet Razuzdančeva usoda kot svojo letošnjo premiero in še Musorgskega Noč na golem brdu. Nastopajo vsi solisti in baletni ansambli.

Vstopnice v prodaji na Festivalu. Tel. 21-768.

Baletni koncert z nastopom najboljših solistov baleta iz vse Jugoslavije z deli iz svetovnega baletnega repertoarja bo predstavljala posebno zanimivost letošnjega baletnega bienala.

Jutri, v ponedeljek, 24. junija ob 20.30 bo predstava v poletnem gledališču Festivala.

DRAMA SNG

Jutri, 24. junija, ob 20. uri: Dieter Forte: MARTIN LUTHER & THOMAS MUNZER ali UVEDBA KNJIGOVODSTVA. Abonma B in izven. Vstopnice bodo v prodaji na dan predstave.

V torek, 25. junija, ob 20. uri: Dieter Forte: MARTIN LUTHER & THOMAS MUNZER ali UVEDBA KNJIGOVODSTVA. Abonma G in izven. Vstopnice bodo v prodaji v ponedeljek 24. in v torek 25. junija.

OPERA IN BALET SNG

Danes, 23. junija, ob 20.30 Baletni večer: Gavin Gordon: RAZUZDANČEVA USODA; Modest Mu-

sorgski: NOČ NA GOLEM BRDU, v Križankah, premiera.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

Gledališka pasaja

Jutri, 24. junija, ob 20. uri: O. von Horvath: PRIPOVEDKE IZ DUNAJSKEGA GOZDA. Abonma ZSJ.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE GLEJ

Torek, 25. junija, ob 20.30: Franček Rudolf: PEGAM IN LAMBERGAR. II. Premiera. Režija: Matija Milčinski, likovna oprema in maske akademski kipar Tone Lapajne. Igrajo: Ivo Ban, Marija

Lojkova, Dare Valič in Polona Vetrhova.

PIONIRSKI DOM

»Pionirski dom« Ljubljana in Institut za zveze z inozemstvom v Stuttgartu prirejata razstavo nemške otroške slikarice OTROK — KNJIGA — SLIKA. Razstavo si lahko ogledate vsak delavnik od 29. t.m. do 10. do 18. ure, razen v torek, dne 25. junija. Vstopnice so v prodaji vsak dan, razen sobote, na Festivalu. Tel. 21-768.

danes v Novi Gorici

KINO

SOČA: ESKADRILA SMRTI, ameriški barvni film ob 18.30 in 20.30.

SVOBODA: ZOBNi ZDRAVNIK V POSTELJI, danski barvni film ob 18.30 in 20.30.

DESKLE: DECAMERON, italijanski barvni film ob 17.00 in 20.00.

PRVACINA: TEKSAS JOE, ameriški barvni film ob 17.00 in 20.00.

RENČE: BLAŽEN MED ŽENAMI, francoski barvni film ob 20.00.

DEŽURNA LEKARNA. Danes je v Novi Gorici dežurna Centralna lekarna, tel. 21-456, ki je odprta od 8. do 12. ure. Odprta je tudi ves prosti čas do ponedeljka jutraj za izdajo zdravil na recept in za nujne primere. Lekarna opravlja dežurno službo tudi za območja Sempetra, Kanala, Dornberka in goriških Brd.

danes ob obali

KINO

KOPER: ob 16.00 in 20.30 — ameriški WEST SIDE STORY (ZGODBA Z ZAHODNE STRANI).

ob 18.00 — fancieski — ZBOGOM, PRIJATELJ.

IZOLA: 18.00 in 20.00 — ameriški — VALDES MASCEVALEC.

SKOFIJE: ob 17.00 in 20.00 — ameriški — CEZAR IN ROZALJA.

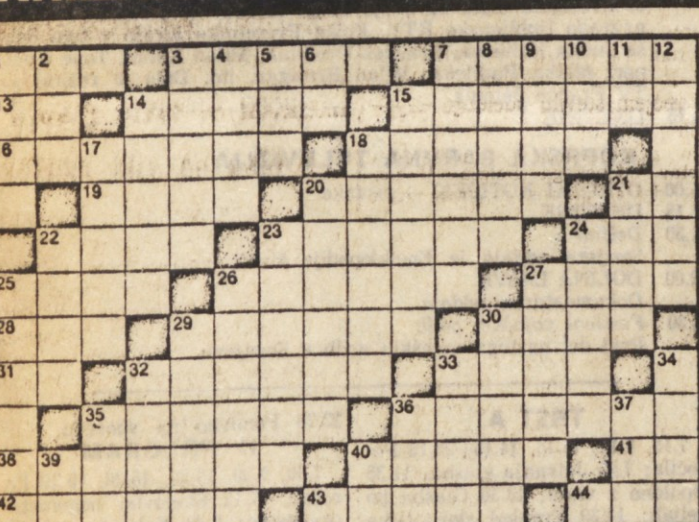
PIRAN: ob 18.00 in 20.00 — ameriški — SERIF NA DIVJEM ZAHODU.

PORTOROŽ: ob 20.30 — francoski — VZORNA DEKLETA.

TRGOVINE. Piran in Portorož sta ob nedeljah brez dežurnih trgovin. V Koprju pa bosta v nedeljo dežurni: Market Emona na cesti JLA in trgovina s sadjem in zelenjavo — NANOS Zupaničeva ulica. V Izoli pa bodo dežurne trgovine »KOŠAKI« — Gorkije va ulica, delikatesa »JESTVINA« na trgu 29. novembra in Kmetijska zadruha — Povrtina.

LEKARNE. V nedeljo dopoldne so odprte vse glavne lekarne v obalnih mestih, za

KRIŽANKA... z našim krajem

Rešitev križanke v torhovi številki

VODORAVNO: 1. Ime filmske zvezde Taylor, 3. Raznobarven, 7. Spodbujati; navijati, 13. Edvard Vogel, 14. Ni pripadnik monoteističnih religij, 15. Siromas, no. 16. V nekaterih krajih, nekje, 17. Liturgični engloslasi molitveni spevi, 19. Scena, 20. Beliti..., zelenvajvo, 21. Nikalnica, 22. Prileten, 23. Prosijo milosčino, 24. Tekstilna rastlina, 25. Mesto ob Oki, 26. Čas za kopanje, 27. Znana restavracija v »našem kraju«, 28. Plesni korak, 29. Zensko ime, 30. Jugoslovanski predsednik, 31. Krčmar v sredi, 32. Določevati razdaljo, 33. Osnove, temelji, 34. Lučati, 36. Majhna soba, 38. Ustvariti, izvirati, porajati, 40. Manjši, mlajši, 41. Pritrdilnica, 42. Televizijski zasloni, 43. Klepčvo ime, 44. Materin ljubček.

NAVPIČNO: 1. Čedni, snažni, 2. Ime košarka-

ria Daneua, 3. Hazardna igra na karte, 4. Ime komponista Stravinskega, 5. Plod, 6. Anton Novčan, 7. Osovrhaeni predstavniki oblasti, j. Mehanično obdelovati zemljo, 9. Prislav kraja, 10. Skrajne točke, 11. Veznik, 12. Italijanski nogometni prvoligaš, 14. Nogalniki, 15. Vrsta zelenjav, 17. Belečnja, 18. Matematične operacije, 20. Glagol nomadov, 21. Atlantski pakt, 22. Zadreaga, rdečica, 23. Bojevatii, voj-skovati, 24. V obdobju 12 mesecev, 25. »NAŠ KRAJ«, 26. Rezati, 27. Gibljivi del čelade, 29. Oglikov vodik, 30. Prosvetno društvo v »našem kraju«, 32. Zensko ime, 33. Vasića pri »našem kraju«, 34. Ime slavnega komika Laurela, 35. Monsignor, 36. Morski orjak, 37. Moško ime, 31. Anton Korošec, 40. Marry Eddy.

FESTIVAL LJUBLJANA

22. MEDNARODNE POLETNE KULTURNE PRIREDITVE

6. BALETNI BIENALE

Danes, 23. junija ob 20. uri SLAVNOSTNA OTVORITEV Gordon: Razuzdančeva usoda Janaček: Taras Buljba Musorgski: Noč na golem brdu BALET SNG LJUBLJANA

KONCERT JUGOSLOVANSKIH BALETNIH UMETNIKOV

V četrtak, 27. junija Monteverdi: Orfeus BALET — DEUTSCHE OPER AM RHEIN

V petek, 28. junija Debussy: Igre Beethoven: Velika fuga Schubert: Smrt in dedika BALET — DEUTSCHE OPER AM RHEIN

V nedeljo, 30. junija Glazunov: Raymonda BALET — SNP NOVI SAD

Vse prireditve bodo v Križankah. Začetek predstav ob 20.30.

— — — Informacije in rezervacije po telefonu (061) 21-768

(lako)

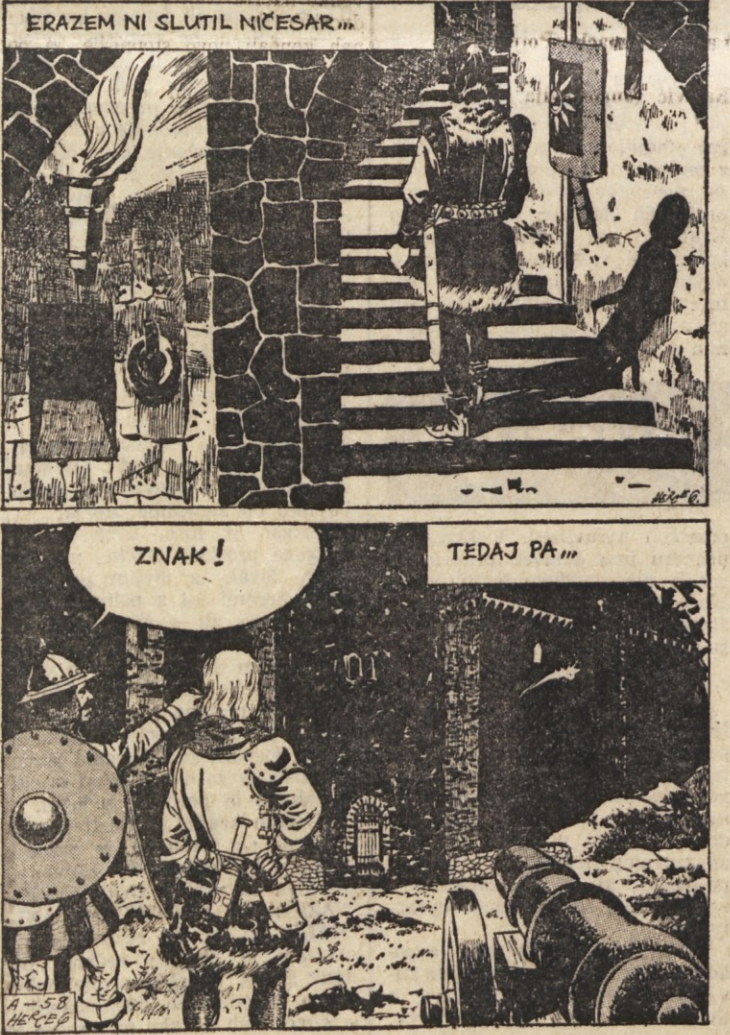
STONE SVETINA STENA

Na polici, od koder se je odprl pred njim ves steber, je obstal in izvilkel daljnogled. Kmalu je zagledal Čopa nekaj raztežajev visoko v razu. Kot pajek je visel nad praznino in zabijal klin. »Joža je nori!« Drugega si ni mogel misliti... Pustil ga je, da je pripelzal na dostopnejše stojišče, šele potem je zavpil: »Hej! Ohej! Joža!« Njegovi klici so odmevali po vsej steni. »Kaj se pa dereš?!« »Miha, tukaj! Pridi dol! Pridi dol!« Vedel je, da je Miha. Tudi njega bi skrbelo zanj. Tak listek pa bi ga še prej prignal pod najnevarnejšo steno. Vesel ga je bil, čeprav ni maral tega pokazati. Celot jezega se je napravil, zakaj da ga moti. Steber mu je vražje kazal zobe in previs so ga zaustavili, čeprav je tokrat plezal drugje, kot sta bila že poskušala s Mihom. Slutil je, da se je zaplezal. »Joža! Pridi dol! Pridi dol!« »Se nič ne sliši! Se nič ne sliši!« Veter je odnašal njune glasove, ki so se razblinjali ob steni. Miha je besnel. Videl je, da Joža pleza naprej. Od spodnjav navzgor je bilo videti tako grdo, da ga je vžijalo v drobu. Pa se ja ne bo ubil pred njegovimi očmi! Potrpežljivo in prijazno ga je vabil.

»Joža pridi dol! Joža pridi dol!« »Ti pridi gor, imam že postlano za biva!« Nekaj časa sta se drla in vabila drug drugega. »Preklemana trma! Tako trmastega človeka ni od tro-maje do Prokletij!« je sklenil Miha, ko se je že ves hripav zavedel, da mora prenehati z vpitjem. Odšel je se je s črno kavo in lovil Joža v daljnogledu. Čop pa je plezal naprej. Meter za metrom je zdeloval navpično kaminsko poč, dokler ni obstal na polici, kjer so ga zaustavile strehe. Tu je bil v mišnici. Skala ga bo spravila k pameti, je računal Miha. In res, zaman je begal sem in tja. Na levi ne na desni ni bilo izhoda... Miha se je oddahnil, ko je videl, da Joža zabija klin za spuščanje, še bolj pa je bil vesel, ko ga je gledal, kako se ob vrvi spušča navzdol. Minilo je precej časa, preden je obstal na trdnih tleh. Jezno je potegnil vrv iz klina, da je padla mednjo kot z neba. Po stari gorenjski navadi je Miha namesto, da bi se mu zahvalil za skrb, ozmerjal, in pribil, da ga ni spravil iz stene on, temveč nebo, ki grozi z dežjem. In da bo znova poskusil sam, je še dejal. Miha je nekaj časa poslušal prijateljeve očitke, potem pa je zabrusil: »Čemu se jeziš? Zakaj si pa pisal pismo?!« »Zato gotovo ne, da bi ti takoj prišel pogledat! Če me tri dni ne bi bilo, šele potem bi me lahko prišli iskati pod steno...« Miha se je nakuhal: »Nor si! Dobro veš, kaj se je zgodilo z Jugom, pa nam delaš takšne skrb!« Jožu ni bil všeč jezljiv ton, s katerim ga je karal prijatelj, zato se je tudi sam razjezil. »Če samo še enkrat rečeš, da stebra ne bom preplezal, grem koj nazaj!«

58. ERAZEM PREDJAMSKI

C. GALE V. HERCEG

»No, nisem rekel, da ga ne boš ali da ga ne moreš... Toda v takšnem stanju, kot si zdajle ti, se ne pleza!« »V kakšnem stanju!« »Sam veš, v kakšnem stanju si, bolje od mene! Jezen si sam nase in na babo!« »Na ves svet, Miha! Veš, tako je: jaz sem se pognal v steber zavoljo babe, ti pa se zavoljo babe ne maraš, če sva odkrita.« Stlačil je vrv v nahrbtnik in se pripravil na odhod. Miha je bil vesel, da ga je priklinal in da ga bo spravil iz stene. V nekaj dneh se bo njegova jeza že ohladila. Zato se ni maral z njim pričakati. In ni odgovoril na njegov očitek. Ljudje delamo krivico drug drugemu, da se niti ne zavedamo, kdaj. Kdo ve, od kod se porajajo zle želje in dobra dejanja, je razmišljal. Iz stene sta izstopila pri Zimmer-Jahnovem izstopu. Na ledeniku mu je Miha povedal, kako je Karmen prebledela, ko ji je sporočil, da je šel sam v steber. Vedela sta, da deklica s Slokim v Vratih, kako bo. »Naj čakata! Malo naj se naužije skrbi, če jo peče vest. Prepričan sem, da bo jutraj pognala Slokega gledat pod steber, kje so moje kosti... Zato jo bova midva mahnila skozi Kot v dolino!« Sredi poti sta bila, ko je v oblakih zabobnel grom in se je ulila ploha. Navlekla sta nase vsak svojo vetrovko in potegnili kapuce čez glave. Nič ni pomagalo. V nekaj minutah sta bila premočena do kože. Potem sta v drvarski bajti zakurila, da bi se pri ognju posušila. »No, Joža, ali ni bolj pametno, da se tu greješ, kot če bi v steburu visei moker ali čepel v kakšni luknji, ne da bi vedel, če boš še kdaj stopil na ravna tla!« »Prav imaš, čeprav si mlajši. Dobro, da te je prineslo,« je dejal Joža in vrgel na ogenj nekaj vej, da je roj isker švignil v glisti. (Nadaljevanje sledi)

Intereuropa

MEDNARODNA ŠPEDICIJA IN TRANSPORT

Glavna direkcija Koper
Vojkovo nabrežje 32
Telefon: 21-830
Telex: 34-117 34-140 34-113

s svojimi filijalami in izpostavami v vseh jugoslovanskih središčih, pristanišcih in na mejnih prehodih

VAM NUDI

- popoln špeditski servis, organizira prevoze po suhozemskih, pomorskih in zračnih poteh ter daje nasvete v transportno-špeditskih zadevah.
- z lastnim kamionskim parkom prevzema vse vrste prevozov.
- specializirani dejavnosti sta blagovni tranzit prek luke Reka in Koper ter opravljanje špeditskih uslug na sejmih in razstavah doma in v tujini

Zaupajte svoje blago organizaciji INTEREUROPA. Prepričali se boste o našem strokovnem, hitrem in skrbno opravljenem servisu

Audi 80

VAREN VARČEN UDOBEN

AUTOCOMMERCE

predstavništvo Koper, Verdijeva 2
Primorje-export, Nova Gorica, Vojkova c.

10. SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO V ZAHODNI NEMČIJI

Tudi Jugoslavija in Brazilija v polfinalu Presenetljiva zmaga NDR nad Zah. Nemčijo

Remi v tekmi Čile-Avstralija je omogočil napredovanje obeh Nemčij

Jugoslavija — Škotska 1:1

JUGOSLAVIJA: Marić, Buljan, Hadžiabdić, Oblak, Katalinski, Božićević, Petković, Šurjak, Bajević (Karasi), Aćimović, Džajić.

ŠKOTSKA: Harvey, Jardine, Mc Grein, Brammer, Holton, Buchanan, Daghlis (Hutchinson), Hay, Lorrimer, Jordan, Morgan.

STRELCA: Karasi (81. min.) in Jordan (89. min.).

SODNIK: Archundia (Mehika).

GLEDALCEV: 45.000.

Jugoslavanom je v tem srečanju zadostoval remi in to so jasno pokazali v svoji taktični zasnovi. Igrali so previdno, brez tveganja, vendar pa je njihovo taktiziranje doprinelo vse prej kot pa k lepi igri. Zlasti obramba je bila nezanjsljiva, napad pa tudi ni zaigral tako, kot v prejšnjih tekmah. Škotski zmagalci so se odločno igrali za zmago, skušali na vse načine priti do gola, saj bi jim le zmaga prinesla napredovanje. Toda Jugoslavi so se odločno igrali za zmago, skušali na vse načine priti do gola, saj bi jim le zmaga prinesla napredovanje. Toda Jugoslavi so se odločno igrali za zmago, skušali na vse načine priti do gola, saj bi jim le zmaga prinesla napredovanje.

Jugoslavi so se tako uvrstili v polfinalni del tekmovanja, kar so med največje uspehe jugoslovanskega nogometa doslej.

Brazilija — Zaire 3:0 (1:0)

ZAIRE: Kazadi, Mewpu, Mukombo, Buhanga, Lobilo, Kibonge, Tshinab, Mana, Ntumba, Kidumu, Myanga.

BRAZILIJ: Nelinho, Luis Pereira, Mario Marinho, Francisco Marinho, Piazza, Rivelino, Paul Cesar, Carpegiani, Jairzinho, Levinha, Edu.

SODNIK: Rainea (Rumunija).

STRELCI: Jairzinho (13.), Rive-

DANAŠNJI SPORED

3. SKUPINA

17.00 Bolgarija — Nizozemska

17.00 Švedska — Urugvaj

4. SKUPINA

17.00 Argentina — Haiti

17.00 Poljska — Italija

TV

DANES, 23. junija

IT - 14.00 Avstralija — Čile (I. po-
vzetek)

14.30 Zaire — Brazilija (I. po-
vzetek)

17.00 Italija — Poljska (I.)

21.00 Švedska — Urugvaj (II. -
ali Haiti — Argentina)

JU - 16.50 Italija — Poljska (tudi
TV Koper)

18.55 Bolgarija — Nizozemska
(TV Koper)

23.00 povzetek nekaterih te-
kem

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA DOPOLNILA III

Dokaz, da je filatelija taka zbirna
stoka, ki se stalno spreminja, je
dejstvo, da moramo danes ponovno
poročati o evropskih državih, o
katerih smo pred nedavnim podali
globalni pregled. O znamkah, ki so
izšle do 3. februarja, smo že poročali,
tako si bomo danes ogledali tiste
znamke, ki so izšle od februarja do
danes. Včasih se tudi zgodi, da omenimo
kak dogodek z zamudo, a je to povsem
normalno dejstvo, saj celo specializirani
katalogi in revije prinašajo vesti z
veliko zamudo. Poleg tega tudi množice
poštne uprave ne najavijo svojih
izdaj ali pa se ne držijo predvide-
nega roka, tako da postane zbiranje
podatkov zelo zamudno in težko delo.
Kar se pa tiče naše tematične
zbirke, omenili, da ni v Evropi iz-

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA DOPOLNILA III

Dokaz, da je filatelija taka zbirna
stoka, ki se stalno spreminja, je
dejstvo, da moramo danes ponovno
poročati o evropskih državih, o
katerih smo pred nedavnim podali
globalni pregled. O znamkah, ki so
izšle do 3. februarja, smo že poročali,
tako si bomo danes ogledali tiste
znamke, ki so izšle od februarja do
danes. Včasih se tudi zgodi, da omenimo
kak dogodek z zamudo, a je to povsem
normalno dejstvo, saj celo specializirani
katalogi in revije prinašajo vesti z
veliko zamudo. Poleg tega tudi množice
poštne uprave ne najavijo svojih
izdaj ali pa se ne držijo predvide-
nega roka, tako da postane zbiranje
podatkov zelo zamudno in težko delo.
Kar se pa tiče naše tematične
zbirke, omenili, da ni v Evropi iz-

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA DOPOLNILA III

Dokaz, da je filatelija taka zbirna
stoka, ki se stalno spreminja, je
dejstvo, da moramo danes ponovno
poročati o evropskih državih, o
katerih smo pred nedavnim podali
globalni pregled. O znamkah, ki so
izšle do 3. februarja, smo že poročali,
tako si bomo danes ogledali tiste
znamke, ki so izšle od februarja do
danes. Včasih se tudi zgodi, da omenimo
kak dogodek z zamudo, a je to povsem
normalno dejstvo, saj celo specializirani
katalogi in revije prinašajo vesti z
veliko zamudo. Poleg tega tudi množice
poštne uprave ne najavijo svojih
izdaj ali pa se ne držijo predvide-
nega roka, tako da postane zbiranje
podatkov zelo zamudno in težko delo.
Kar se pa tiče naše tematične
zbirke, omenili, da ni v Evropi iz-

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA DOPOLNILA III

Dokaz, da je filatelija taka zbirna
stoka, ki se stalno spreminja, je
dejstvo, da moramo danes ponovno
poročati o evropskih državih, o
katerih smo pred nedavnim podali
globalni pregled. O znamkah, ki so
izšle do 3. februarja, smo že poročali,
tako si bomo danes ogledali tiste
znamke, ki so izšle od februarja do
danes. Včasih se tudi zgodi, da omenimo
kak dogodek z zamudo, a je to povsem
normalno dejstvo, saj celo specializirani
katalogi in revije prinašajo vesti z
veliko zamudo. Poleg tega tudi množice
poštne uprave ne najavijo svojih
izdaj ali pa se ne držijo predvide-
nega roka, tako da postane zbiranje
podatkov zelo zamudno in težko delo.
Kar se pa tiče naše tematične
zbirke, omenili, da ni v Evropi iz-

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA DOPOLNILA III

Dokaz, da je filatelija taka zbirna
stoka, ki se stalno spreminja, je
dejstvo, da moramo danes ponovno
poročati o evropskih državih, o
katerih smo pred nedavnim podali
globalni pregled. O znamkah, ki so
izšle do 3. februarja, smo že poročali,
tako si bomo danes ogledali tiste
znamke, ki so izšle od februarja do
danes. Včasih se tudi zgodi, da omenimo
kak dogodek z zamudo, a je to povsem
normalno dejstvo, saj celo specializirani
katalogi in revije prinašajo vesti z
veliko zamudo. Poleg tega tudi množice
poštne uprave ne najavijo svojih
izdaj ali pa se ne držijo predvide-
nega roka, tako da postane zbiranje
podatkov zelo zamudno in težko delo.
Kar se pa tiče naše tematične
zbirke, omenili, da ni v Evropi iz-

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA DOPOLNILA III

Dokaz, da je filatelija taka zbirna
stoka, ki se stalno spreminja, je
dejstvo, da moramo danes ponovno
poročati o evropskih državih, o
katerih smo pred nedavnim podali
globalni pregled. O znamkah, ki so
izšle do 3. februarja, smo že poročali,
tako si bomo danes ogledali tiste
znamke, ki so izšle od februarja do
danes. Včasih se tudi zgodi, da omenimo
kak dogodek z zamudo, a je to povsem
normalno dejstvo, saj celo specializirani
katalogi in revije prinašajo vesti z
veliko zamudo. Poleg tega tudi množice
poštne uprave ne najavijo svojih
izdaj ali pa se ne držijo predvide-
nega roka, tako da postane zbiranje
podatkov zelo zamudno in težko delo.
Kar se pa tiče naše tematične
zbirke, omenili, da ni v Evropi iz-

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA DOPOLNILA III

Dokaz, da je filatelija taka zbirna
stoka, ki se stalno spreminja, je
dejstvo, da moramo danes ponovno
poročati o evropskih državih, o
katerih smo pred nedavnim podali
globalni pregled. O znamkah, ki so
izšle do 3. februarja, smo že poročali,
tako si bomo danes ogledali tiste
znamke, ki so izšle od februarja do
danes. Včasih se tudi zgodi, da omenimo
kak dogodek z zamudo, a je to povsem
normalno dejstvo, saj celo specializirani
katalogi in revije prinašajo vesti z
veliko zamudo. Poleg tega tudi množice
poštne uprave ne najavijo svojih
izdaj ali pa se ne držijo predvide-
nega roka, tako da postane zbiranje
podatkov zelo zamudno in težko delo.
Kar se pa tiče naše tematične
zbirke, omenili, da ni v Evropi iz-

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA DOPOLNILA III

Dokaz, da je filatelija taka zbirna
stoka, ki se stalno spreminja, je
dejstvo, da moramo danes ponovno
poročati o evropskih državih, o
katerih smo pred nedavnim podali
globalni pregled. O znamkah, ki so
izšle do 3. februarja, smo že poročali,
tako si bomo danes ogledali tiste
znamke, ki so izšle od februarja do
danes. Včasih se tudi zgodi, da omenimo
kak dogodek z zamudo, a je to povsem
normalno dejstvo, saj celo specializirani
katalogi in revije prinašajo vesti z
veliko zamudo. Poleg tega tudi množice
poštne uprave ne najavijo svojih
izdaj ali pa se ne držijo predvide-
nega roka, tako da postane zbiranje
podatkov zelo zamudno in težko delo.
Kar se pa tiče naše tematične
zbirke, omenili, da ni v Evropi iz-

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA DOPOLNILA III

Dokaz, da je filatelija taka zbirna
stoka, ki se stalno spreminja, je
dejstvo, da moramo danes ponovno
poročati o evropskih državih, o
katerih smo pred nedavnim podali
globalni pregled. O znamkah, ki so
izšle do 3. februarja, smo že poročali,
tako si bomo danes ogledali tiste
znamke, ki so izšle od februarja do
danes. Včasih se tudi zgodi, da omenimo
kak dogodek z zamudo, a je to povsem
normalno dejstvo, saj celo specializirani
katalogi in revije prinašajo vesti z
veliko zamudo. Poleg tega tudi množice
poštne uprave ne najavijo svojih
izdaj ali pa se ne držijo predvide-
nega roka, tako da postane zbiranje
podatkov zelo zamudno in težko delo.
Kar se pa tiče naše tematične
zbirke, omenili, da ni v Evropi iz-

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA DOPOLNILA III

Dokaz, da je filatelija taka zbirna
stoka, ki se stalno spreminja, je
dejstvo, da moramo danes ponovno
poročati o evropskih državih, o
katerih smo pred nedavnim podali
globalni pregled. O znamkah, ki so
izšle do 3. februarja, smo že poročali,
tako si bomo danes ogledali tiste
znamke, ki so izšle od februarja do
danes. Včasih se tudi zgodi, da omenimo
kak dogodek z zamudo, a je to povsem
normalno dejstvo, saj celo specializirani
katalogi in revije prinašajo vesti z
veliko zamudo. Poleg tega tudi množice
poštne uprave ne najavijo svojih
izdaj ali pa se ne držijo predvide-
nega roka, tako da postane zbiranje
podatkov zelo zamudno in težko delo.
Kar se pa tiče naše tematične
zbirke, omenili, da ni v Evropi iz-

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA DOPOLNILA III

Dokaz, da je filatelija taka zbirna
stoka, ki se stalno spreminja, je
dejstvo, da moramo danes ponovno
poročati o evropskih državih, o
katerih smo pred nedavnim podali
globalni pregled. O znamkah, ki so
izšle do 3. februarja, smo že poročali,
tako si bomo danes ogledali tiste
znamke, ki so izšle od februarja do
danes. Včasih se tudi zgodi, da omenimo
kak dogodek z zamudo, a je to povsem
normalno dejstvo, saj celo specializirani
katalogi in revije prinašajo vesti z
veliko zamudo. Poleg tega tudi množice
poštne uprave ne najavijo svojih
izdaj ali pa se ne držijo predvide-
nega roka, tako da postane zbiranje
podatkov zelo zamudno in težko delo.
Kar se pa tiče naše tematične
zbirke, omenili, da ni v Evropi iz-

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA DOPOLNILA III

Dokaz, da je filatelija taka zbirna
stoka, ki se stalno spreminja, je
dejstvo, da moramo danes ponovno
poročati o evropskih državih, o
katerih smo pred nedavnim podali
globalni pregled. O znamkah, ki so
izšle do 3. februarja, smo že poročali,
tako si bomo danes ogledali tiste
znamke, ki so izšle od februarja do
danes. Včasih se tudi zgodi, da omenimo
kak dogodek z zamudo, a je to povsem
normalno dejstvo, saj celo specializirani
katalogi in revije prinašajo vesti z
veliko zamudo. Poleg tega tudi množice
poštne uprave ne najavijo svojih
izdaj ali pa se ne držijo predvide-
nega roka, tako da postane zbiranje
podatkov zelo zamudno in težko delo.
Kar se pa tiče naše tematične
zbirke, omenili, da ni v Evropi iz-

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA DOPOLNILA III

Dokaz, da je filatelija taka zbirna
stoka, ki se stalno spreminja, je
dejstvo, da moramo danes ponovno
poročati o evropskih državih, o
katerih smo pred nedavnim podali
globalni pregled. O znamkah, ki so
izšle do 3. februarja, smo že poročali,
tako si bomo danes ogledali tiste
znamke, ki so izšle od februarja do
danes. Včasih se tudi zgodi, da omenimo
kak dogodek z zamudo, a je to povsem
normalno dejstvo, saj celo specializirani
katalogi in revije prinašajo vesti z
veliko zamudo. Poleg tega tudi množice
poštne uprave ne najavijo svojih
izdaj ali pa se ne držijo predvide-
nega roka, tako da postane zbiranje
podatkov zelo zamudno in težko delo.
Kar se pa tiče naše tematične
zbirke, omenili, da ni v Evropi iz-

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA DOPOLNILA III

Dokaz, da je filatelija taka zbirna
stoka, ki se stalno spreminja, je
dejstvo, da moramo danes ponovno
poročati o evropskih državih, o
katerih smo pred nedavnim podali
globalni pregled. O znamkah, ki so
izšle do 3. februarja, smo že poročali,
tako si bomo danes ogledali tiste
znamke, ki so izšle od februarja do
danes. Včasih se tudi zgodi, da omenimo
kak dogodek z zamudo, a je to povsem
normalno dejstvo, saj celo specializirani
katalogi in revije prinašajo vesti z
veliko zamudo. Poleg tega tudi množice
poštne uprave ne najavijo svojih
izdaj ali pa se ne držijo predvide-
nega roka, tako da postane zbiranje
podatkov zelo zamudno in težko delo.
Kar se pa tiče naše tematične
zbirke, omenili, da ni v Evropi iz-

lino (67.) in Valdomiro (80.).

Brazilija se je krepko zmučila, preden je spravila skupaj tri gole, ki so ji zadostovali za uvrstitev v polfinalno kolo. Zaire, ki je igral proti njej, namreč ni bil tisti, ki je igral proti Jugoslaviji. To je bila povsem drugačna, prerokana in borbeno ekipa, ki je spravljala svetovne prvake v težave in obup. Afričani so se predstavili predvsem z odlično obrambo, v kateri je še posebno blestel vratar Kazadi, saj je branil tudi izredno nevarne žoge.

Brazilci v tem srečanju vsa kor niso zapustili dobrega vtisa,

KONČNA LESTVICA 1. SKUPINE									
Vzh. Nemčija	3	2	1	0	4	1	5		
Zah. Nemčija	3	2	0	1	4	1	4		
Čile	3	0	2	1	1	2	2		
Avstralija	3	0	1	2	0	5	1		

KONČNA LESTVICA 2. SKUPINE									
Jugoslavija	3	1	2	0	10	1	4		
Brazilija	3	1	2	0	3	0	4		
Škotska	3	1	2	0	3	1	4		
Zaire	3	0	0	3	0	14	0		

Zaire pa je pokazal, da je bil njegov nastop proti Jugoslaviji zgolj spodbudil, na kakršnega naj prihodnji nasprotniki ter borbene vidinice ekipe nikar več ne računajo.

V. Nemčija — Z. Nemčija 1:0

ZAH. NEMČIJA: Maier, Vogts, Schwarzenbeck, Beckenbauer, Breitner, Boenens, Cullmann, Overath, Grabowski, Müller, Flohe.

VZH. NEMČIJA: Croy, Kurbjuweit, Bransch, Weise, Watzlisch, Kreische, Lauck, Sparwasser, Irmscher, Kiske, Hoffmann.

SODNIK: Ruiz (Urugvaj).

STRELCE: Sparwasser (78.).

GLEDALCEV: 65.000.

Glede na to, da sta Čile in Avstralija remizirala, sta imeli obe ekipi napredovanje že zagotovljeno in se je torej šlo v tem srečanju v glavnem le za ugled. Obe enajsterici sta prikazali res lep in dober nogomet, izkazala se je zlasti Zahodna Nemčija. Vzhodni Nemci so igrali morda tehnično manj dopadljivo, zato pa bolj premočrno, dosegajoč gol, ki je bil preložen v zmago. Več priložnosti za doseg golov so imeli igralci ZRN, vendar jih niso znali izkoristiti, imeli pa so tudi nekaj smole. V drugem polčasu, ko so bili igralci obeh ekip že nekoliko utrujeni, so vzhodni Nemci povedli s strelom, ki ga je poslal po odlični osebnosti akciji v nasprotna vrata Sparwasser in so tako dosegli zmagovni gol, ki predstavlja eno največjih presenečenj doslej na tem prvenstvu.

Čile — Avstralija 0:0

ČILE: Vallejos, Gracia, Figueroa, Quintano, Arias, Valdes, Retnoso, Paez, Caszely, Ahumada, Veliz (Vavar).

AVSTRALIJA: Reilly, Utjesenović, Schaeffer, Wilson, Curran (Williams), Richardos, Rooney, McKay, Abonyi, Alston (Ollerton), Buljević.

SODNIK: Namdar (Iran).

V Berlinu je med to tekmo deževalo in v dolocenem trenutku je prišlo celo do takega naliva, da so morali srečanje za nekaj časa prekiniti. Razumljivo je, da na takem igrišču ni bilo mogoče uveljaviti tehnične igre, zato so bili južni Američani bolj prizadejeni od Avstralcev. Srečanje je bilo sicer borbeno (malo je bilo manjkalo, da ni Avstralija pripravila velikega presenečenja), toda glavna skrb igralcev je bila, kako ostati na splozgem igrišču na nogah. Južni Američani so igrali tudi precej živčno, saj bi le z zmago še upali na napredovanje in tudi to je doprinelo k njihovi slabi igri. Izid brez golov jim je zaprl pot naprej.

Med tekmo je prišlo do politične manifestacije: osem oseb je prišlo na igrišče z velikim napisom

«Socialistični Čile», vendar jih je policija kmalu aretirala in so nato srečanje odigrali do konca.

ATLETIKA

V Skopju se je začelo atletsko tekmovanje za jugoslovanski pokal. Slovenski predstavniki so imeli prvi dan precej uspeha. Kranjčanka Metka Papler je v metu diska dosegla nov državni rekord. Disk je vrgla 50,06 m. Danica Urankarjeva iz Celja pa je zmagala v tekni na 800 m.

V Planini na Celjanskem je bila zaključena prireditev celoletnega tekmovanja šolskih športnih društev. V tem tekmovanju je sodelovalo več kot 100 društev iz vse Slovenije. Zmagali pa so pri osnovnih šolah šolsko športno društvo osnovne šole «Slavko Slander» iz Prebolda pred osnovno šolo Senovo in pri srednjih šolah gimnazija «Jusa Kramarja» iz Murske Sobote pred gimnazijo Ravne.

Za današnje tekmo s Poljsko je prišlo do skoraj senzacionalne izločitve nekaterih slavni imen iz italijanske reprezentance. Polez Rivere v tej tekmi ne bo nastopil niti Riva. Postava italijanske enajsterice bo namreč taka:

Zoff (1), Spinosi (2), Facchetti (3), Benetti (4), Morini (5), Burghini (6), Casullo (8), Mazzola (7), Chinaglia (9), Capello (8), Anastasi (19).

Poljska ekipa pa bo taka: Tomaszewski (2), Musial (10), Zmuda (9), Gorgon (6), Szymanski (4), Kasparczak (13), Deuna (12), Maszczyk (14) ali Mikiewicz (11), Lato (16), Szarmach (17), Gadocha (18).

LESTVICA STRELCEV

4. Lato, Szarmach (Poljska).

3. Bajević (Jugoslavija).

2. Rep (Nizozemska), Jordan (Škotska).

1. Hoffmann, Streich, Sparwasser (Škotska), Rivera, Anastasi (Italija), Sanon (Haiti), Heredia, Babington, Houseman (Argentina), Ahumada (Čile), Džajić, Šurjak, Katalinski, Božićević, Oblak, Petković, Karasi (Jugoslavija), Dena, Gorgon (Poljska), Pavoni (Urugvaj), Bonev (Bolgarija), Jairzinho, Valdomiro, Rivelino (Brazilija).

Avtologi

Curran (Avstralija), Auguste (Haiti), Perfumo (Argentina).

KOLESARSTVO

V Dolu pri Ljubljani je bila krožna kolesarska dirka (proga je merila 144 km) in je bila to zadnja preizkušnja reprezentantov pred 30. dirko «Po Jugoslaviji». Dirko so odlično pripravili domačini, zmagal pa je Zakotnik pred Biličem, Vidmarjem, Žagarjem, Janičem, Lečkom in Jožetom Valencijem. Po dirki je zvezni kapetan Zvone Zanoškar določil jugoslovansko reprezentanco za dirko «Po Jugoslaviji». Nastopili bodo Zakotnik, Frelin, Vidmar, Jože Valencij, Žagar, Bilič in Janič, za slovensko ekipo bodo vodili Pleško, Leček, Kavc, Kastelic, Trček, najverjetneje pa bo moštvo okrepil Makedonec Asovski.

Prispeljate za DIJAŠKO MATICO

29. JUNIJA ZAKLJUČEK ŠPORTNE SEZONE 1973/74

Openski Polet vabi vaščane na sobotni «delovni piknik»

Poleg prostovoljnega dela so na sporedu še tekmovanja v košarkah in kotalkanju, zvečer pa družabna prireditev s plesom

Openski Polet bo v soboto, 29. junija zaključil športno sezono 1973-74. Namesto običajnih tekmovanj in turnirjev v okviru «Športnih dni» so letošnji sklenili, da bodo letošnjo sezono zaključili s prostovoljnim delom in družabno prireditvijo, vmes pa bodo tekmovali košarkarji in kotalkarji. Polet ima namreč letos velike načrte. Pred nedavnim so na dvorišču Prosnetnega doma na Opčinah končali novo stopnišče, ki poteka vzdolž celotnega igrišča in se končuje s stabilnim odrom (delo vaje skoraj 2 milijona lit) in v kratkem upajo, da bodo lahko asfaltirali kakih 800 kv. m dvorišča Prosnetnega doma, kar bo tudi veljalo milijon lit. Poleg tega so začeli urejati svoj novi sedež v Konkonijski ulici, kjer je bil pred leti mladinski krožek. Nekdanji barak, ki je bila že povsem razpadla in brez strehe, so že začeli obnavljati, v pripravi pa je še gradnja nove kotlarske plošče ki meri 25x50 metrov, ki bo zgrajena blizu strelišča. Veliki načrti torej, ki bodo poleg sredstev zahtevali tudi mnogo prostovoljnega dela. Toda povedati je treba, da je openska mladina naletala na precejšnje razumevanje odraslih. Tako je n. pr. Lučo Danev že prispeval pri gradnji stopnišča in odra mnogo ur svoje

ga časa in strokovnega znanja, za obnovo novih prostorov bodočega sedišča pa so že objubili konkretno pomoč Josip in Pavel Milič, Drago Škerlavaj, Andrej in Stanko Renar, Andrej Sosić, Vasja Gulič, Zoran Malalan in drugi strokovnjaki. Prav gotovo se bo njih število še povečalo. Toda pogledimo sedaj, kakšni so načrti in priprave za letošnji zaključek športne sezone.

Delovni piknik

Omenili smo že, da so se dela pri obnovi barake v Konkonijski ulici že začela. V teh prostorih bo Polet imel svoj uradni sedež, tu bo tudi dvoranica za manjši prireditve in predavanja, poleg tega pa bodo uredili tudi bar, ki bo na voljo članom. Na vrto bo urejeno dvostezno balinarsko igrišče, pod kostanjari pa bodo postavljene mize in klopi, ki bodo zlasti v poletnih mesecih dobrodošlo domačinom. Če se bodo ti načrti uresničili, tedaj lahko rečemo, da bodo Opčine do polnega rekreacijskega centra, ki bo namenjen predvsem odraslim osebam in kjer se bo lahko spet razvil družabno življenje.

